

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

BIL CYFRAITH SY'N DEILLIO O'R UNDEB EWROPEAIDD (CYMRU)

Memorandwm Esboniadol
yn ymgorffori'r
Asesiad Effaith Rheoleiddiol a'r
Nodiadau Esboniadol

Mawrth 2018

Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)

Memorandwm Esboniadol Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Swyddfa'r Prif Weinidog a Swyddfa'r Cabinet Llywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Datganiad yr Aelod

Yn fy marn i byddai darpariaethau'r *Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)*, a gyflwynir gennyf i ar 7 Mawrth 2018, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Mark Drakeford AC
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid
Yr Aelod Cynulliad sy'n gyfrifol am y Bil

7 Mawrth 2018

Cynnwys

Rhan 1 – MEMORANDWM ESBONIADOL

1. Disgrifiad	4
2. Cymhwysedd Deddfwriaethol	5
3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael	9
4. Ymgynghori	25
5. Y pŵer i wneud Is-ddeddfwriaeth	26
6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol	42

RHAN 2 – ASESIAID EFFAITH

7. Yr Opsiynau	47
8. Costau a Manteision	51
9. Aseiad o'r gystadleuaeth	53
10. Adolygiad ar ôl gweithredu	54

ATODIAD 1 – Nodiadau Esboniadol	55
--	-----------

ATODIAD 2– Mynegai Rheolau Sefydlog	83
--	-----------

RHAN 1 - MEMORANDWM ESBONIADOL

1. Disgrifiad

1. Bwriad y **Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)** yw diogelu cyfraith yr UE sy'n cwmpasu pynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru wrth i'r DU ymadael â'r UE. Ar ben hynny, bydd yn galluogi Gweinidogion Cymru i sicrhau bod y ddeddfwriaeth sy'n cwmpasu'r pynciau hyn yn gweithio'n effeithiol ar ôl i'r DU ymadael â'r UE ac ar ôl i Ddeddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 ("Deddf 1972") gael ei diddymu gan Fil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) ("y Bil i Ymadael â'r UE").
2. Mae'r Bil hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddeddfu ar gyfer cynnal cydweddiad rheoleiddiol â'r UE, er mwyn i fusnesau Cymru fedru parhau i gael mynediad at farchnad yr UE.
3. Mae'r Bil yn creu sefyllfa ddiodyn yn y gyfraith fel y bydd yn rhaid i Weinidogion y Goron, oni bai bod Senedd y DU yn deddfu i'r gwrthwyneb, gael cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn gwneud is-ddeddfwriaeth o fewn cwmpas cyfraith yr UE sy'n newid deddfwriaeth ddatganoledig.

2. Cymhwysedd Deddfwriaethol

4. Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Cynulliad") y cymhwysedd deddfwriaethol i wneud y darpariaethau ym Mil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) yn unol â Rhan 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Mae darpariaethau perthnasol Deddf Llywodraeth Cymru 2006 wedi eu nodi yn adran 108 ac Atodlen 7.
5. Mae darpariaethau yn y Bil yn ymwneud â'r pynciau canlynol yn Rhan 1 o Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Agriculture, forestry, animals, plants and rural development

1. *Agriculture. Horticulture. Forestry. Fisheries and fishing. Animal health and welfare. Plant health. Plant varieties and seeds. Rural development. In this Part of this Schedule "animal" means -*

all mammals apart from humans, and

all animals other than mammals;

and related expressions are to be construed accordingly.

Ancient monuments and historic buildings

2. *Archaeological remains. Ancient monuments. Buildings and places of historical or architectural interest. Historic wrecks.*

Culture

3. *Arts and crafts. Museums and galleries. Libraries. Archives and historical records. Cultural activities and projects.*

Economic development

4. *Economic regeneration and development, including social development of communities, reclamation of derelict land and improvement of the environment. Promotion of business and competitiveness.*

Education and training

5. *Education, vocational, social and physical training and the careers service. Promotion of advancement and application of knowledge.*

Environment

6. *Environmental protection, including pollution, nuisances and hazardous substances. Prevention, reduction, collection, management, treatment and disposal of waste. Land drainage and land improvement. Countryside and open spaces (including the designation and regulation of national parks*

and areas of outstanding natural beauty). Nature conservation and sites of special scientific interest. Protection of natural habitats, coast and marine environment (including seabed). Biodiversity. Genetically modified organisms. Smallholdings and allotments. Common land. Town and village greens. Burial and cremation, except coroners' functions.

Fire and rescue services and fire safety

- 7. Fire and rescue services. Provision of automatic fire suppression systems in newly constructed and newly converted residential premises. Promotion of fire safety otherwise than by prohibition or regulations.*

Food

- 8. Food and food products. Food safety (including packaging and other materials which come into contact with food). Protection of interests of consumers in relation to food.*

“Food” includes drink.

Health and health services

- 9. Promotion of health. Prevention, treatment and alleviation of disease, illness, injury, disability and mental disorder. Control of disease. Family planning. Provision of health services, including medical, dental, ophthalmic, pharmaceutical and ancillary services and facilities. Clinical governance and standards of health care. Organisation and funding of national health service.*

Highways and transport

- 10. Highways, including bridges and tunnels. Streetworks. Traffic management and regulation. Transport facilities and services.*

Housing

- 11. Housing. Housing finance except schemes supported from central or local funds which provide assistance for social security purposes to or in respect of individuals by way of benefits. Encouragement of home energy efficiency and conservation, otherwise than by prohibition or regulation. Regulation of rent. Homelessness. Residential caravans and mobile homes.*

Local government

- 12. Constitution, structure and areas of local authorities. Electoral arrangements for local authorities. Powers and duties of local authorities and their members and officers. Local government finance.*

“Local authorities” does not include police and crime commissioners.

Public administration

14. *Public Services Ombudsman for Wales. Auditor General for Wales. Audit, examination, regulation and inspection of auditable public authorities. Inquiries in respect of matters in relation to which the Welsh Ministers, the First Minister or the Counsel General exercise functions. Equal opportunities in relation to equal opportunity public authorities. Access to information held by open access public authorities.*

The following are “auditable public authorities” and “equal opportunity public authorities”-

- (a) the Assembly,*
- (b) the Assembly Commission,*
- (c) the Welsh Government,*
- (d) persons who exercise functions of a public nature and in respect of whom the Welsh Ministers exercise functions,*
- (e) persons who exercise functions of a public nature and at least half of the cost of whose functions in relation to Wales are funded (directly or indirectly) by the Welsh Ministers, and*
- (f) persons established by enactment and having power to issue a precept or levy.*

The following are “open access public authorities”-

- (a) the Assembly,*
- (b) the Assembly Commission,*
- (c) the Welsh Government, and*
- (d) authorities which are Welsh public authorities, within the meaning of the Freedom of Information Act 2000 (c. 36).*

Social welfare

15. *Social welfare including social services. Protection and well-being of children (including adoption and fostering) and of young adults. Care of children, young adults, vulnerable persons and older persons, including care standards. Badges for display on motor vehicles used by disabled persons.*

Town and country planning

18. *Town and country planning, including listed buildings and conservation areas. Caravan sites. Spatial planning. Mineral workings. Urban development. New towns. Protection of visual amenity.*

Water and flood defence

19. Water supply, water resources management (including reservoirs), water quality and representation of consumers of water and sewerage services. Flood risk management and coastal protection.

6. Nid oes unrhyw un o'r eithriadau yn Rhan 1 o Atodlen 7 na'r cyfyngiadau sydd wedi'u cynnwys yn Rhan 2 o Atodlen 7 yn gymwys.

3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Cefndir

7. Yn dilyn canlyniad y refferendwm ar yr UE ym mis Mehefin 2016, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru Bapur Gwyn ar y cyd ar 23 Ionawr 2017, dan y pennawd *Diogelu Dyfodol Cymru*¹. Mae'r papur yn gosod y prif faterion a nodwyd gan Lywodraeth Cymru a Phlaid Cymru fel rhai hanfodol i Gymru wrth i'r DU baratoi i ymadael â'r UE. Mae'n cynnwys nodau cyffredinol Llywodraeth Cymru ar gyfer y negodiadau rhwng Llywodraeth y DU a'r UE, gan roi pwyslais ar ddiogelu a hybu ffyniant tra'n cydnabod dymuniad y mwyafrif i ymadael â'r UE. Mae'r papur hefyd yn cynnwys syniadau ynghylch strwythurau cyfansoddiadol a llywodraethu'r DU ar ôl ymadael. Yna cyhoeddwyd papur polisi pellach gan Lywodraeth Cymru ar 15 Mehefin 2017, dan y pennawd *Brexit a Datganolf*². Roedd y papur hwnnw'n datblygu'r syniadau ynghylch strwythurau cyfansoddiadol a llywodraethu y cyfeiriwyd atynt i ddechrau yn *Diogelu Dyfodol Cymru*.
8. Dan adran 1 o Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Hysbysu am Ymadael) 2017 fe hysbysodd Prif Weinidog y DU y Cyngor Ewropeaidd am fwriad y DU i ymadael â'r UE o dan erthygl 50(2) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd³. Ar 13 Gorffennaf 2017, cyflwynwyd Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) yn Nhŷ'r Cyffredin⁴. Roedd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer diddymu Deddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 a darpariaeth arall mewn perthynas ag ymadawiad y DU â'r UE.
9. Ar 12 Medi 2017, gosododd Llywodraeth Cymru Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn cysylltiad â'r Bil i Ymadael â'r UE fel y'i cyflwynwyd ar 13 Gorffennaf 2017⁵. Roedd yn cynnwys rhestr lawn o gymalau sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru, neu sy'n addasu'r cymhwysedd hwnnw. Nododd y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol na fyddai Llywodraeth Cymru yn gallu argymhell i'r Cynulliad roi cydsyniad i'r Bil i Ymadael â'r UE fel y'i drafftwyd wrth ei gyflwyno.
10. Ar 19 Medi 2017, anfonodd Prif Weinidog Cymru a Phrif Weinidog yr Alban llythyr ar y cyd at Brif Weinidog y DU gan nodi cyfres o welliannau arfaethedig i'r Bil i Ymadael â'r UE⁶. Eglurodd y llythyr y gallai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth yr Alban ystyried argymhell i'r Cynulliad ac i Senedd yr Alban roi cydsyniad pe gwnaed y gwelliannau i'r Bil hwnnw.

¹ https://beta.gov.wales/sites/default/files/2017-01/30683%20Securing%20Wales%C2%B9%20Future_WELSH_WEB.pdf

² <https://beta.gov.wales/sites/default/files/2017-06/170615-brexit%20and%20devolution%20%28cy%29.pdf>

³ <https://www.gov.uk/government/publications/prime-ministers-letter-to-donald-tusk-triggering-article-50>.

⁴ <https://services.parliament.uk/bills/2017-19/europeanunionwithdrawal.html>

⁵ <http://www.assembly.wales/laid%20documents/lcm-ld11177/lcm-ld11177-w.pdf>

⁶ <http://gov.wales/docs/cabinetstatements/2017/170919-joint-letter-en.pdf>

11. Trafodwyd y gwelliannau yn Nhŷ'r Cyffredin ar 4 a 12 Rhagfyr, ond ni gytunwyd arnynt. Ar 6 Rhagfyr 2017, mewn ymateb i gwestiynau am yr Alban yn Nhŷ'r Cyffredin, awgrymodd Ysgrifennydd Gwladol yr Alban y byddai Llywodraeth y DU yn cyflwyno gwelliannau i gymal 11 o'r Bil i Ymadael â'r UE yn ystod y Cyfnod Adrodd⁷. Ni chafodd unrhyw welliannau i gymal 11 ac Atodlen 3 i'r Bil i Ymadael â'r UE eu cyflwyno gan Lywodraeth y DU yn ystod y Cyfnod Adrodd.
12. Ar 15 Rhagfyr 2017, cyhoeddodd Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol y Cynulliad Cenedlaethol ddogfen *Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael): adroddiad interim ar y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol*⁸. Yn dilyn hyn, ar 18 Rhagfyr 2017, cyhoeddwyd adroddiad gan y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol dan y pennawd *Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol Llywodraeth Cymru ar Fil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael)*⁹. Roedd y ddau adroddiad yn argymhell i'r Cynulliad beidio â rhoi cydsyniad i'r Bil i Ymadael â'r UE ar ei ffurf bresennol.

Canlyniadau deddfwriaethol ymadael â'r UE

13. Dywedwyd yn glir yn *Diogelu Dyfodol Cymru* bod Llywodraeth Cymru yn parchu canlyniad y refferedwm.
14. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn cydnabod bod angen deddfwriaeth i sicrhau bod y gyfraith yn parhau i weithredu'n effeithiol pan fydd y DU yn ymadael â'r UE.
15. Bydd deddfu ar gyfer ymadael â'r UE yn gofyn am ddiddymu ac addasu deddfwriaeth ddomestig, gan gynnwys diddymu Deddf 1972. Yn unol â threfniadau cyfansoddiadol y DU, fe gafodd Deddf 1972 ei deddfu wrth i'r DU baratoi i ymuno â'r Gymuned Economaidd Ewropeaidd ar 1 Ionawr 1973. Y diben oedd corffori cyfraith yr UE mewn cyfraith ddomestig er mwyn bodloni amod aelodaeth o'r UE o roi effaith i gyfraith yr UE mewn cyfraith ddomestig.
16. Mae cyfraith yr UE wedi ei chorffori mewn cyfraith ddomestig gan Ddeddf 1972 mewn dwy ffordd:
- Mae adran 2(1) o Ddeddf 1972 yn darparu bod yr hawliau, y pwerau, yr atebolrwyddau, y rhwymedigaethau, y cyfyngiadau, y rhwymediau a'r gweithdrefnau a ddarperir mewn rhai mathau o gyfraith yr UE yn weithredol yn system gyfreithiol y DU, heb yr angen am ddeddfwriaeth ddomestig bellach. Er enghraifft mae darpariaeth yn un o gytuniadau'r UE, megis y Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd, sy'n creu

⁷ <https://hansard.parliament.uk/Commons/2017-12-06/debates/0DD4DB7D-67F0-4F8B-87B5-BA3DD7371463/LeavingTheEUDevolution#contribution-AAA5B7DF-1245-4D8A-B129-9236D37EE2C3>

⁸ <http://www.assembly.wales/laid%20documents/cr-ld11332/cr-ld11332-w.pdf>

⁹ <http://www.assembly.wales/laid%20documents/cr-ld11335/cr-ld11335-w.pdf>

hawl sy'n uniongyrchol gymwys, yn orfodadwy yn llysoedd y DU heb orfod cymryd camau domestig pellach.

- Mae adran 2(2) o Ddeddf 1972 yn awdurdodi gweithredu rhwymedigaethau'r UE sydd ar y DU drwy is-ddeddfwriaeth (ee rheoliadau). Er enghraifft, gellir gweithredu rhwymedigaethau mewn Cyfarwyddeb gan yr UE drwy is-ddeddfwriaeth. Nid yw hyn yn atal rhwymedigaeth gan yr UE rhag cael ei gweithredu'n ddomestig drwy ddeddfwriaeth sylfaenol (er enghraifft Rhan 5 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016) nac yn atal defnyddio pwerau a geir mewn deddfwriaeth sylfaenol arall (er enghraifft adran 2 o Ddeddf Atal a Rheoli Llygredd 1999).

17. Bydd diddymu Deddf 1972 yn golygu y bydd y darpariaethau hyn yn peidio â chael effaith. O ganlyniad bydd holl gyfraith yr UE sy'n uniongyrchol gymwys i'r DU dan adran 2(1) o Ddeddf 1972 yn peidio â bod yn gymwys, a bydd yr holl is-ddeddfwriaeth a wnaed dan adran 2(2) o Ddeddf 1972 yn darfod yn awtomatig oni gwneir darpariaeth i'w diogelu.

18. Gallai diddymu Deddf 1972 hefyd daflu amheuaeth ar weithrediad parhaus cyfraith ddomestig arall, mewn darnau eraill o ddeddfwriaeth sylfaenol neu is-ddeddfwriaeth sy'n deillio o'r UE neu sy'n ymwneud neu'n ddibynol mewn unrhyw ffordd ag aelodaeth y DU o'r UE.

19. Nid yw Llywodraeth Cymru yn dymuno gweld ymadawiad y DU â'r UE yn arwain at newidiadau sylweddol yn y cyfreithiau sy'n gymwys i Gymru, felly mae'n cydnabod bod angen cymryd camau deddfwriaethol er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo'n bosibl, bod yr un cyfreithiau a rheolau yn bodoli ar ôl ymadael â'r hyn oedd yn gymwys cyn ymadael.

20. Er mwyn cyflawni'r nod hwn, mae angen deddfwriaeth i ddargadw'r cyfreithiau a'r rheolau sy'n deillio o'r UE ac sy'n gymwys yn y DU dan Ddeddf 1972 a deddfwriaeth ddomestig arall. Y Bil i Ymadael â'r UE yw'r cyfrwng deddfwriaethol sy'n cael ei baratoi gan Lywodraeth y DU i gyflawni'r amcan hwn.

Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael)

21. Fel nodwyd uchod, cyflwynwyd y Bil i Ymadael â'r UE yn Nhŷ'r Cyffredin ar 13 Gorffennaf 2017 ac mae'n gwneud y canlynol:

- diddymu Deddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 o'r "diwrnod ymadael";
- diogelu'r holl ddeddfwriaeth ddomestig a wnaed yn y DU i weithredu rhwymedigaethau'r UE (ee rheoliadau a wnaed o dan adran 2(2) o Ddeddf 1972 sy'n gweithredu cyfarwyddebau'r UE);
- troi'r corff o gyfraith yr UE sy'n uniongyrchol gymwys yn y DU (ee rheoliadau'r UE sy'n uniongyrchol gymwys yn y DU drwy weithrediad Deddf 1972) yn gyfraith ddomestig awdurdodaethau'r DU ("cyfraith y DU");

- corffori unrhyw hawliau eraill sydd ar gael mewn cyfraith ddomestig yn rhinwedd Deddf 1972, gan gynnwys yr hawliau sydd wedi eu cynnwys yng nghytuniadau'r UE, y gellir dibynnu arnynt ar hyn o bryd yn uniongyrchol yng nghyfraith y DU heb yr angen am fesurau gweithredu penodol;
- darparu bod i gyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr Undeb Ewropeaidd cyn i'r DU ymadael â'r UE yr un statws rhwymol, neu'r un statws o ran cynsail, yn llysoedd y DU â phenderfyniadau'r Goruchaf Lys.

22. Y "diwrnod ymadael" o dan y Bil i Ymadael â'r UE yw 29 Mawrth 2019 am 11.00pm, oni bai bod y diwrnod neu'r amser y mae'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd a'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd yn peidio â bod yn gymwys i'r DU yn unol ag Erthygl 50(3) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn wahanol a bod y Bil yn cael ei ddiwygio drwy reoliadau a wneir gan un o Weinidogion y Goron i newid y diffiniad o'r diwrnod ymadael ("exit day") yn unol â hynny.

23. Mae'r gyfraith sydd wedi ei throi neu ei diogelu gan y Bil i Ymadael â'r UE yn "gyfraith yr UE a ddargedwir". Diffinnir cyfraith yr UE a ddargedwir ("retained EU law") yng nghymal 6(7) o'r Bil i Ymadael â'r UE fel unrhyw beth sydd, ar neu ar ôl y diwrnod ymadael, yn parhau i fod yn gyfraith ddomestig, neu'n rhan ohoni, yn rhinwedd y Bil i Ymadael â'r UE. Bydd cyfraith yr UE a ddargedwir hefyd yn cynnwys unrhyw addasiadau i'r gyfraith a gaiff ei throi neu ei diogelu gan neu o dan y Bil i Ymadael â'r UE neu gan ddarn arall o gyfraith y DU o bryd i'w gilydd; a chaiff gynnwys cyfraith ar bynciau sydd wedi eu datganoli i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn ogystal â chyfraith ar bynciau nad ydynt wedi eu datganoli.

24. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn gosod cyfyngiadau ar allu Cynulliad Cenedlaethol Cymru i addasu cyfraith a gaiff ei throi neu ei diogelu gan y Bil hwnnw. Mae adran 108A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, a fydd yn darparu ar gyfer cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol o 1 Ebrill 2018, wedi ei diwygio gan gymal 11(2) o'r Bil i Ymadael â'r UE. Mae'r diwygiad yn atal Deddf gan y Cynulliad rhag addasu cyfraith yr UE a ddargedwir, neu rhag rhoi pŵer i addasu cyfraith o'r fath, oni bai—

- y byddai'r addasiad wedi bod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad yn union cyn y diwrnod ymadael; neu
- bod yr addasiad wedi ei awdurdodi gan ddarpariaeth a wnaed gan Ei Mawrhydi mewn Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor a gymeradwywyd gan ddau Dŷ'r Senedd a Chynulliad Cenedlaethol Cymru.

25. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE hefyd yn gosod yr un cyfyngiad ar bwerau Gweinidogion Cymru i wneud, cadarnhau neu gymeradwyo unrhyw is-ddeddfwriaeth i'r graddau bod y ddeddfwriaeth yn addasu cyfraith yr UE a ddargedwir. Cyflawnir hyn drwy baragraff 2 Atodlen 3 y Bil i Ymadael â'r UE, sy'n diwygio adran 80 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

26. Ceir rhagor o fanylion am y Bil i Ymadael â'r UE yn y deunydd esboniadol a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU.

Pryderon Llywodraeth Cymru ynghylch y Bil i Ymadael â'r UE

27. Roedd y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol a osodwyd gerbron y Cynulliad gan y Prif Weinidog ar 12 Medi 2017 yn nodi safbwynt Llywodraeth Cymru yn glir, sef y dylai'r fframwaith deddfwriaethol ar gyfer ymdrin â chanlyniadau deddfwriaethol ymadawiad y DU â'r UE gael ei wneud gan Senedd y DU, ar gyfer y DU yn gyfan. Dyma fyddai'n cynnig y cysondeb a'r sicrwydd mwyaf i ddinasyddion, busnesau a sefydliadau eraill.

28. Fodd bynnag, rhaid i'r fframwaith deddfwriaethol barchu datganoli. Mae Llywodraeth Cymru yn parchu canlyniad y refferendwm ar aelodaeth yn DU o'r UE, ond roedd datganoli hefyd yn seiliedig ar refferenda ac mae'n rhaid i ddymuniad pobl Cymru gael ei adlewyrchu yng nghanlyniadau deddfwriaethol ymadael â'r UE.

29. Nid yw'r Bil i Ymadael â'r UE yn adlewyrchu'r setliad datganoli ac, o ganlyniad, mae Llywodraeth Cymru wedi datgan nad yw'n medru argymhell i'r Cynulliad roi cydsyniad iddo fel y'i drafftwyd ar adael Tŷ'r Cyffredin.

30. Mae'r rhesymau pam na all Llywodraeth Cymru argymhell i'r Cynulliad roi cydsyniad ar hyn o bryd i'w gweld yn y llythyr a anfonodd Prif Weinidog Cymru a Phrif Weinidog yr Alban ar y cyd at Brif Weinidog y DU gyda chywilydd o gynigion am welliannau i'r Bil i Ymadael â'r UE. Roedd y gwelliannau hynny'n darparu'r newidiadau angenrheidiol i'r Bil i Ymadael â'r UE er mwyn i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth yr Alban fedru ystyried argymhell y dylid rhoi cydsyniad. Roedd y gwelliannau'n destun trafodaeth a phleidlais yn Nhŷ'r Cyffredin yn ystod y Cam Pwyllgor, ond ni chawsant eu pasio.

31. Fel mae pethau'n sefyll ar hyn o bryd, nid oes gwarant y bydd modd dod i gytundeb ar welliannau a fyddai'n darparu'r deddfwriaethol angenrheidiol mewn ffordd sy'n parchu datganoli. O ganlyniad, nid oes dewis gan Lywodraeth Cymru ond paratoi'n gyfrifol ar gyfer y posibilrwydd o weld y Cynulliad yn gwrthod rhoi cydsyniad i'r Bil i Ymadael â'r UE. Mae hyn er mwyn sicrhau, beth bynnag sy'n digwydd, bod fframwaith deddfwriaethol yn ei le er mwyn galluogi'r Cynulliad a Gweinidogion Cymru i wneud y newidiadau deddfwriaethol sy'n angenrheidiol o ganlyniad i ymadawiad y DU â'r UE.

32. Mae'r trafodaethau'n parhau gyda Llywodraeth y DU ar welliannau posib i'r Bil i Ymadael â'r UE, gyda'r bwriad o sicrhau cytundeb a fyddai'n galluogi Gweinidogion Cymru i argymhell i'r Cynulliad y dylid rhoi cydsyniad. Nid yw'r gwaith a wnaed hyd yma, ac sy'n parhau i fynd rhagddo, i baratoi ateb deddfwriaethol yng Nghymru i bryderon Llywodraeth Cymru ynghylch y Bil i Ymadael â'r UE yn mynd i amharu ar y trafodaethau hynny.

Y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)

Dull gweithredu cyffredinol

33. Nid yw'r penderfyniad i gyflwyno'r Bil hwn yn rhwystro, oedi na chymhlethu ymadawriad y DU â'r UE. Ar ben hynny, nid yw'n dadlau nad oes angen deddfwriaeth. Yn hytrach, prif amcan polisi'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) yw sicrhau bod y ddeddfwriaeth sy'n cwmpasu pynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru yn gweithio'n effeithiol ar ôl i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd ac ar ôl i Ddeddf Cymunedau Ewropeaidd 1972 gael ei diddymu gan y Bil i Ymadael â'r UE.
34. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â Llywodraeth y DU ei bod yn hanfodol osgoi'r sefyllfa o hedfan dros y dibyn, lle byddai unigolion a busnesau sy'n mwynhau hawliau ac yn ddarostyngedig i rwymedigaethau dan gyfraith yr UE ar hyn o bryd yn sydyn iawn yn gweld yr hawliau a'r rhwymedigaethau hynny'n diflannu. Felly mae Llywodraeth Cymru yn ceisio, cyn belled ag y bo'n bosib, darparu bod y rheolau a'r cyfreithiau sy'n gymwys cyn ymadael hefyd yn gymwys yn union ar ôl ymadael.
35. Wrth ddatblygu'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE bu Llywodraeth Cymru yn ystyried pa fodelau deddfwriaethol oedd ar gael i weithredu'r newidiadau angenrheidiol i gyflawni'r amcanion polisi. Roedd y Bil i Ymadael â'r UE yn darparu templed amlwg i weithio arni. Fodd bynnag, rhoddwyd ystyriaeth hefyd i fodelau amgen, yn benodol a fyddai modd gosod y newidiadau canlyniadol angenrheidiol mewn Bil Cynulliad, o bosib drwy atodlenni o welliannau mewn gwahanol feysydd pwnc. Fe gafodd y dewis hwn ei wrthod am y rhesymau canlynol:
- a. Bydd rhai o'r newidiadau deddfwriaethol o ganlyniad i ymadawriad y DU â'r UE yn ddibynnol ar delerau'r cytundeb ymadael. Nid oes modd gwybod beth fydd rhain o flaen llaw, ac mae'n annhebygol y bydd digon o amser ar ôl sicrhau cytundeb ymadael a chyn y diwrnod ymadael i wneud yr holl newidiadau angenrheidiol mewn Deddf gan y Cynulliad. Mae Erthygl 50 o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn darparu ar gyfer cyfnod o ddwy flynedd i gwblhau negodiadau ar ymadawriad y DU â'r UE. Yn amlwg, byddai unrhyw gyfnod pontio a gytunwyd rhwng y DU a'r UE fel rhan o gytundeb ymadael yn medru arwain o bosib at fwy o amser i wneud y newidiadau angenrheidiol i ddeddfwriaeth ddomestig, ond nid oes cyfnod pontio o'r fath wedi'i negodi na'i gytuno hyd yma, ac nid yw'n hysbys pa newidiadau, os o gwbl, fyddai eu hangen i gyfraith ddomestig pe bai cyfnod pontio. Felly nid oes modd dibynnu ar weld hyn yn digwydd.
 - b. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn cynnwys darpariaethau a fyddai, o'u deddfu, yn medru cael eu defnyddio i rwystro'r Cynulliad rhag pasio'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. O ganlyniad, mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol trin y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE fel Bil brys dan Reolau Sefydlog y

Cynulliad, a chraffu arno mewn digon o bryd er mwyn iddo gael ei basio a chael Cydsyniad Brenhinol cyn i'r Bil i Ymadael â'r UE ddod i rym. Mae hyn yn cyfyngu ymhellach ar yr amser sydd ar gael i nodi a drafftio'r newidiadau deddfwriaethol angenrheidiol, gan olygu y byddai'n amhosib i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE gynnwys y newidiadau hynny.

- c. Mae'r dull gweithredu sy'n cael ei ddilyn yn y Bil i Ymadael â'r UE hefyd yn berthnasol. Bydd mabwysiadu'r un dull gweithredu o wneud newidiadau deddfwriaethol angenrheidiol mewn is-ddeddfwriaeth yn galluogi Llywodraeth Cymru i weithio gyda Llywodraeth y DU i greu fframwaith deddfwriaethol ystyrlon. Mae rhagor o fanylion ynghylch perthynas y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE â'r Bil i Ymadael â'r UE wedi'u hamlinellu isod.

36. Am y rhesymau hyn, diystyrwyd y posibilrwydd o wneud newidiadau deddfwriaethol ar wyneb Bil y Cynulliad. Yn hytrach, ystyriwyd mai rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i wneud y newidiadau angenrheidiol oedd yr unig opsiwn priodol.

Cynnwys y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE

Cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE (adrannau 3-5)

37. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i ailddatgan a darnodi deddfwriaeth sy'n deillio o'r UE ar bynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru, gydag unrhyw addasiadau sy'n angenrheidiol er mwyn gwneud i'r ddeddfwriaeth weithio yn sgil ymadawiad y DU â'r UE. Yn y Bil, disgrifir y corff hwn o gyfraith sydd i gael ei nodi mewn rheoliadau fel 'cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE'. Yn gyffredinol, bydd y Bil yn gweithredu fel y bydd yr un gyfraith mewn pynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru yn gymwys ar ôl i'r DU ymadael â'r UE ag o'r blaen, yn ddarostyngedig i unrhyw addasiadau angenrheidiol i'r gyfraith i ddelio â'r ffaith na fydd y Deyrnas Unedig yn rhan o'r trefniadau sefydliadol a swyddogaethol a ddarperir o dan gyfraith yr Undeb Ewropeaidd mwyach.

38. Mae adrannau 3, 4 a 5 yn darparu system i sicrhau bod y cyfreithiau a'r rheoliadau mewn meysydd datganoledig sy'n deillio o gyfraith yr UE yn parhau i fod yn gymwys yng Nghymru ar y diwrnod ymadael. Mae'r dull o gyflawni'r amcan polisi hwn ychydig yn wahanol i'r dull gweithredu sy'n cael ei ddilyn yn y Bil i Ymadael â'r UE. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn darparu'n gyffredinol ar gyfer corffori a diogelu corff cyfan cyfraith yr UE mewn cyfraith ddomestig, ac yn ei disgrifio fel 'cyfraith yr UE a ddargedwir'. Bu Llywodraeth Cymru yn ystyried mabwysiadu dull gweithredu tebyg wrth ddatblygu'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, ond daethpwyd i'r casgliad y byddai'r heriau sy'n codi yn sgil hyn o ran cymhlethdod a hygyrchedd cyfraith Cymru yn rhy fawr. Yn benodol:

- i. Byddai mabwysiadu'r un dull gweithredu â'r Bil i Ymadael â'r UE yn golygu darpariaeth gyffredinol yn corffori cyfraith yr UE, ond dim ond i'r graddau yr oedd cyfraith yr UE yn gymwys mewn perthynas â Chymru ac yn ymwneud â phynciau wedi'u datganoli. O ganlyniad i natur setliad datganoli Cymru, yn arbennig y rhyng-ddibyniaeth rhwng cyfreithiau a wneir yng Nghymru a'r rhai a wneir yn San Steffan a'r ffaith bod Cymru a Lloegr yn rhan o'r un awdurdodaeth, byddai'n anodd i unigolion a busnesau adnabod yr hawliau a'r rhwymedigaethau y mae darpariaeth ar eu cyfer yng nghyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE.
- ii. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn gwneud cryn dipyn i roi sylw i'r materion hynny drwy ei gwneud yn ofynnol cyhoeddi cyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE sy'n cael ei chorffori i i gyfraith ddomestig dan y Bil hwnnw. Fodd bynnag, mae'r cymhlethdod ychwanegol sy'n cael ei achosi gan natur y pwerau sydd wedi'u datganoli i Gymru yn golygu na fyddai cyhoeddi cyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE hyd yn oed yn galluogi unigolion a busnesau i adnabod y gyfraith a fyddai'n gymwys yng Nghymru drwy rinwedd y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE.

39. Felly er mwyn sicrhau bod modd i bobl Cymru adnabod cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn rhwydd, mae Llywodraeth Cymru wedi dod i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru ei nodi, yn ddarostyngedig i waith craffu priodol gan y Cynulliad.

40. Mae cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn cynnwys deddfwriaeth ddomestig a wnaed gan Weinidogion Cymru sy'n ceisio parhau ag effaith wirioneddol y mathau canlynol o ddeddfwriaeth sy'n deillio o'r UE.

- i. Cyfraith uniongyrchol yr UE (adran 3)
- ii. Deddfiadau sy'n deillio o'r UE (adran 4)
- iii. Darpariaeth a wneir o dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE (adran 5).

Cyfraith uniongyrchol yr UE (adran 3)

41. Ceir diffiniad o gyfraith uniongyrchol yr UE yn adran 3 o'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Mae'n cwmpasu cyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE a oedd yn gymwys yng Nghymru drwy rinwedd adran 2(1) o Ddeddf 1972. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, rheoliadau'r UE, penderfyniadau'r UE a deddfwriaeth drydyddol yr UE.

42. Mae adran 3 yn darparu pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth mewn rheoliadau domestig sy'n cyfateb i ddarpariaeth mewn cyfraith uniongyrchol yr UE. Caiff y pŵer hwn ei gyfyngu drwy gyfeirio at gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, felly dim ond darpariaethau yng nghyfraith uniongyrchol yr UE sy'n ymwneud â phynciau datganoledig all fod yn destun rheoliadau gan Weinidogion Cymru.

43. Mae'r pŵer yn adran 3 wedi'i ffurfio'n fwriadol i adlewyrchu natur cyfraith uniongyrchol yr UE. Mabwysiadir cyfraith uniongyrchol yr UE ar lefel yr UE, felly mae wedi'i lunio i fod yn gymwys ar draws y 28 Aelod-wladwriaeth. O ganlyniad, ni chafodd cynnwys cyfraith uniongyrchol yr UE ei lunio i fod yn gymwys mewn cyd-destun domestig. Mae pŵer i wneud darpariaeth sy'n cyfateb i gyfraith uniongyrchol yr UE yn cynnig hyblygrwydd i wneud y newidiadau angenrheidiol i'w ailffurfio neu ail-lunio i fod yn ddeddfwriaeth sy'n gweithredu'n llwyddiannus mewn perthynas â Chymru. Byddai hyn yn cynnwys gwneud newidiadau i adlewyrchu'r ffaith na fyddai'r DU bellach yn aelod o'r UE, gan gynnwys cyfeirio at ardaloedd daearyddol mewn Aelod-wladwriaethau, ond byddai hefyd yn cynnwys anweithiau angenrheidiol yn sgil ffiniau cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Ni fyddai ailddatgan yn darparu'r hyblygrwydd angenrheidiol, felly cafodd ei wrthod fel dewis amgen i'r pŵer sydd i'w weld yn adran 3.

Deddfiadau sy'n deillio o'r UE (adran 4)

44. Deddfiadau sy'n deillio o'r UE sy'n syrthio o fewn adran 4 yw'r deddfiadau mewn cyfraith ddomestig a wnaed yn y DU ac sy'n gweithredu rhwymedigaethau'r UE. Gallai hyn gynnwys deddfwriaeth sylfaenol, fel Rhan 5 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2015, ac is-ddeddfwriaeth.

45. Gan fod y deddfiadau hyn eisoes yn bodoli mewn cyd-destun domestig, hynny yw maent yn Ddeddfau'r Cynulliad neu Senedd y DU, Mesurau'r Cynulliad ac is-ddeddfwriaeth Cymru a'r DU, nid oes angen mabwysiadu'r un dull gweithredu â'r hyn welwyd yn adran 3 ar gyfer cyfraith uniongyrchol yr UE. Byddai ailddatgan y categori hwn o gyfraith yn sicrhau bod y categori o gyfraith wedi'i adnabod yn glir. Mae hyn yn ateb dau ddiben:

- i. mae'n nodi'r ddeddfwriaeth y mae'r rheolau yn ymwneud â dehongli yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn berthnasol iddi, ac
- ii. yn cael gwared ag unrhyw amheuaeth y byddai'r ddeddfwriaeth yn darfod wrth i'r DU ymadael â'r UE.

Darpariaeth a wneir o dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE (adran 5)

46. Mae adran 5 yn nodi tri o 'bwerau sy'n ymwneud â'r UE' sy'n llywodraethu cwpas y pŵer yn yr adran honno, sef

- i. Adran 2(2) o Ddeddf 1972
- ii. Paragraff 1A o Atodlen 2 i Ddeddf 1972
- iii. Adran 56 o Ddeddf Cyllid 1973

Disgrifiad o bwerau a bennir (adran 5)

47. Mae'r prif bwerau i roi rhwymedigaethau'r UE ar waith i'w gweld yn adran 2(2) o Ddeddf 1972 a pharagraff 1A o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno. Fel nodir uchod, byddai is-ddeddfwriaeth a wnaed dan y bwerau hyn yn darfod yn awtomatig wrth i Ddeddf 1972 gael ei diddymu gan y Bil i Ymadael â'r UE. I osgoi gweld yr is-ddeddfwriaeth yn darfod ac i sicrhau bod y

cyfreithiau a'r rheolau yn dal i fod yn gymwys, mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu bod is-ddeddfwriaeth i gael ei thrin fel pe bai wedi'i gwneud dan y Bil hwnnw yn hytrach na Deddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972.

48. Mae adran 56 o Ddeddf Cyllid 1973 yn darparu pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth er mwyn ei gwneud yn ofynnol talu ffioedd neu daliadau eraill mewn perthynas â darpariaeth unrhyw wasanaethau gan Weinidogion Cymru yn unol ag unrhyw rwymedigaeth yr UE neu unrhyw gytundeb rhyngwladol. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn diwygio adran 56 fel y bydd y pwerau ond yn berthnasol i unrhyw rwymedigaethau rhyngwladol. O ganlyniad, byddai unrhyw is-ddeddfwriaeth a wnaed dan adran 56 yn unol ag unrhyw rwymedigaeth yr UE yn darford. Mae adran 5 yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu unrhyw is-ddeddfwriaeth o'r fath er mwyn sicrhau bod unrhyw ddarpariaethau ar gyfer ffioedd neu daliadau yn cael eu diogelu.

Cyfiawnhad dros y pwerau a bennir (adran 5)

49. Mae adran 2(2) o Ddeddf 1972 a pharagraff 1A o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno wedi'u pennu yn adran 5 gan mai dyma'r prif bwerau ar gyfer rhoi rhwymedigaethau'r UE ar waith. Pennir adran 56 o Ddeddf Cyllid 1972 gan fod darpariaethau a wnaed dan adran 56 wedi'u cynnwys mewn offerynnau statudol sydd hefyd yn cynnwys darpariaethau a wnaed dan adran 2(2). Mae adran 5 hefyd yn cynnwys darpariaeth a wnaed mewn offeryn statudol i roi rhwymedigaethau'r UE ar waith os yw'r offeryn statudol hefyd yn cynnwys darpariaethau a wnaed dan adran 2(2) o Ddeddf 1972 a pharagraff 1A o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno, neu adran 56 o Ddeddf Cyllid 1972.

50. Nid oedd y dull gweithredu a ddilynwyd yn adran 5 yn cael ei ystyried yn briodol i'r holl deddfiadau sy'n rhoi rhwymedigaethau'r UE ar waith neu sy'n ymwneud fel arall â'r UE neu'r Ardal Economaidd Ewropeaidd. Ni fyddai'n briodol i ddarpariaethau mewn deddfwriaeth sylfaenol gael eu trin fel pe baent wedi'i gwneud dan ddarn arall o ddeddfwriaeth sylfaenol. Bydd deddfiadau o'r fath yn syrthio o fewn cwrpas adran 4, felly byddant yn cael eu hailddatgan mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

Addasu cyfraith sy'n deillio o'r UE

51. Fel deddfiadau sy'n deillio o'r UE, mae'r is-ddeddfwriaeth sy'n dod o dan adran 5 hefyd eisoes yn gweithredu mewn cyd-destun domestig. Mae pennu'r ddarpariaeth mewn is-ddeddfwriaeth i gael effaith dan adran 5 yn sicrhau nad yw'r categori hwn o gyfraith yn darford wrth i'r DU ymadael â'r UE. Mae hefyd yn hybu eglurder, gan y bydd y darpariaethau mewn is-ddeddfwriaeth sy'n syrthio o fewn y categori hwn i'w gweld yn glir mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

52. Ym mhob un o'r tri chategori o gyfraith a osodwyd uchod, mae enghreifftiau lle na fydd y gyfraith yn gweithredu'n effeithiol ar ôl ymadael.

Felly mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru addasu cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE er mwyn rhoi sylw i unrhyw broblemau sy'n codi wrth ymadael a fyddai'n atal y gyfraith rhag gweithredu'n effeithiol. Fodd bynnag, polisi Llywodraeth Cymru yw sicrhau bod y rheolau a'r cyfreithiau sy'n gymwys ar y diwrnod ymadael yr un fath â'r rhai oedd yn gymwys cyn y diwrnod ymadael. O ganlyniad, y bwriad yw i'r addasiadau wneud dim mwy na'r hyn sy'n angenrheidiol er mwyn sicrhau bod y gyfraith yn gweithredu'n effeithiol ac yn aros yn gyson, lle bo'n bosib, gyda diben ac effaith y ddeddfwriaeth wreiddiol.

53. O ran cyfraith uniongyrchol yr UE, lluniwyd y corff hwnnw o gyfraith i fod yn gymwys ar draws nifer o Aelod-wladwriaethau, ac nid oedd bwriad iddo weithio'n effeithiol mewn cyd-destun domestig yn unig, yn arbennig cyd-destun domestig datganoledig. Mae'r pŵer i wneud darpariaeth mewn rheoliadau sy'n cyfateb i gyfraith uniongyrchol yr UE felly'n cynnwys y pŵer i eithrio a, lle bo angen, disodli rhai darpariaethau. Er enghraifft, gallai cyfraith uniongyrchol yr UE gynnwys cyfeiriadau at ardaloedd o fewn Aelod-wladwriaethau eraill. Byddai'r pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i hepgor cyfeiriadau o'r fath wrth wneud darpariaethau cyfatebol. Fodd bynnag, rhaid i unrhyw eithriadau neu ddisodli fod yn gyson â'r nod o ddiogelu'r status quo. Heb y pŵer hwn i addasu cyfraith uniongyrchol yr UE, byddai'r gyfraith sy'n cael ei chorffori dan reoliadau yn methu gweithredu'n llwyddiannus mewn cyd-destun datganoledig Cymreig.
54. Mae'r deddfiadau a wnaed yn y DU i roi rhwymedigaethau'r UE ar waith eisoes yn gweithredu mewn lleoliad domestig. O ganlyniad, bydd graddfa a natur yr addasiadau angenrheidiol i sicrhau eu bod yn gweithredu'n llwyddiannus mewn cyd-destun datganoledig Cymreig ar ôl i'r DU ymadael â'r UE yn wahanol i'r addasiadau angenrheidiol ar gyfer cyfraith uniongyrchol yr UE. Fodd bynnag, bydd angen rhai addasiadau o hyd, felly darperir pŵer i alluogi Gweinidogion Cymru i ailddatgan y deddfiadau gyda'r addasiadau angenrheidiol i sicrhau eu bod yn gweithredu'n effeithiol. Er enghraifft mae adran 39 o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016¹⁰ yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfansoddiad y Panel Cyngori ar Amgylchedd Hanesyddol Cymru, gan gynnwys diarddel Aelodau Senedd Ewrop rhag bod yn aelodau o'r Panel. Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i ailddatgan y ddarpariaeth hon ond gydag addasiad i hepgor y ddarpariaeth ddiangen yn ymwneud ag Aelodau Senedd Ewrop.
55. Nid yw'r is-ddeddfwriaeth a wnaed dan ddarpariaethau perthnasol Deddf 1972 na Deddf Cyllid 1973 yn cael eu creu o'r newydd na'u hailddatgan. O ganlyniad, ni fydd yr addasiadau angenrheidiol yn digwydd fel rhan o'r broses fel sy'n digwydd ar gyfer cyfraith uniongyrchol yr UE a deddfiadau domestig eraill sy'n rhoi cyfraith yr UE ar waith. Bydd yr is-ddeddfwriaeth berthnasol yn cael ei phennu yn gyntaf mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru, gan sicrhau eu bod i'w gweld yn glir. Yna byddai modd i Weinidogion Cymru wneud unrhyw addasiadau angenrheidiol i'r is-

¹⁰ 2016 anaw 4.

ddeddfwriaeth er mwyn iddynt barhau i weithredu'n effeithiol. Bydd hyn yn gweithredu mewn ffordd debyg i'r pŵer yng nghymal 7 ac Atodlen 2 i'r Bil i Ymadael â'r UE. Er enghraifft, byddai'r defnydd o Reoliadau Asesu'r Effeithiau Amgylcheddol (Amaethyddiaeth) (Cymru)¹¹ yn cael ei bennu gan gyfeirio at y Gyfarwydddeb Effeithiau Amgylcheddol¹² a'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd¹³. Byddai pŵer i wneud addasiadau yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud gwelliannau angenrheidiol i sicrhau bod y Rheoliadau'n gweithredu'n effeithiol.

Heriau i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE, dehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE a Rheolau tystiolaeth (adrannau 6, 7 ac 8)

56. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu rheolau mewn perthynas â dehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE (a wneir mewn rheoliadau dan adran 3, 4 a 5). Caiff cyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr Undeb Ewropeaidd yr un statws yn llysoedd y DU â phenderfyniadau'r Goruchaf Lys. Mae hynny'n golygu bod cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE i gael ei dehongli yn unol â chyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr Undeb Ewropeaidd cyn i'r DU ymadael â'r UE. Dylid dehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE hefyd yn unol ag egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE. Fodd bynnag, nid yw'r Goruchaf Lys wedi'i rwymo gan gyfraith achosion yr UE a ddargedwir, a gall wyro oddi wrtho yn yr un modd ag y gall wyro oddi wrth ei gyfraith achosion ei hun. Yn ddarostyngedig i basio'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE gan y Cynulliad a phasio Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) yn Senedd y DU, bydd dehongliad y llysoedd o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE a chyfraith yr UE a ddargedwir yn ddarostyngedig i'r un rheolau yn fras. Fodd bynnag, mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn wahanol i'r Bil i Ymadael â'r UE o ran dehongli mewn un ffordd. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu ar gyfer dehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn unol â'r Siarter Hawliau Sylfaenol. Fodd bynnag, yn gyson â chyfraith bresennol yr UE, mae'r egwyddorion cyffredinol a ddargedwir a'r Siarter Hawliau Sylfaenol ond yn berthnasol i gwestiynau sy'n codi ynghylch cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE. Nid oes ganddynt unrhyw ddefnydd ehangach. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE hefyd yn cynnwys darpariaethau mewn perthynas â heriau i gyfraith Cymru sy'n Deillio o'r UE yn codi o annilysrwydd offerynnau'r UE a darpariaethau yn ymwneud â rheolau tystiolaeth. Yn y ddau achos, mae'r darpariaethau yn gyson â'r darpariaethau cyfatebol yn y Bil i Ymadael â'r UE.

Pŵer i sicrhau cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau rhyngwladol (adran 9)

57. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau rhyngwladol, ond dim ond mewn meysydd o fewn cymhwysedd

¹¹ O.S. 2017/565 (W. 134).

¹² Cyfarwydddeb 2011/92/EU Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 13 Rhagfyr 2011 ar asesiad o effeithiau prosiectau cyhoeddus a phreifat penodol ar yr amgylchedd.

¹³ Cyfarwydddeb Cyngor 92/43/EEC ar gadwraeth cynefinoedd naturiol a ffawna a fflora gwyllt.

deddfwriaethol y Cynulliad. Mae'r pŵer yn gyson â'r pŵer a nodir yng nghymal 8 yn y Bil i Ymadael â'r UE.

Pŵer i roi'r cytundeb ymadael ar waith (adran 10)

58. Mae'r pŵer yn adran 10 o'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig i weithredu'r cytundeb ymadael. Mae'r pŵer yn gyson â'r pŵer yng nghymal 9 y Bil i Ymadael â'r UE fel y'i diwygiwyd yn ystod Cyfnod Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin. Diwygiwyd y pŵer yng nghymal 9 Bil y DU fel na ellir arfer y pŵer heb ddeddfu statud o flaen llaw gan Senedd y DU yn cymeradwyo telerau terfynol ymadawiad y DU â'r UE.

59. Mae Llywodraeth y DU wedi awgrymu ei bod yn bwriadu cyflwyno Bil y Cytundeb Ymadael a'i Weithredu. Nid yw cynnwys Bil o'r fath yn hysbys eto, ac fe fydd telerau'r cytundeb ymadael rhwng y DU a'r UE yn cyfrannu ato. Fodd bynnag, mewn egwyddor, mae Llywodraeth Cymru yn ystyried mai Bil Senedd y DU fyddai fwyaf priodol ar gyfer gweithredu'r cytundeb ymadael. O ganlyniad, mae adran 10 o'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn ddibynnol ar basio Deddf Seneddol yn hytrach na Deddf gan y Cynulliad. Fodd bynnag, pe bai'n briodol neu'n angenrheidiol, gallai Llywodraeth Cymru ystyried a fyddai telerau'r cytundeb ymadael fel ag y mae'n gymwys mewn perthynas â Chymru mewn meysydd datganoledig yn cael eu gweithredu'n well drwy Ddeddf gan y Cynulliad. Ac os felly, gellid datblygu Bil Cynulliad a chynnwys darpariaeth i ddiwygio adran 10 o'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE.

Pŵer i gadw i fyny â chyfraith yr UE (adran 11)

60. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu pŵer i Weinidogion Cymru wneud darpariaeth sy'n cyfateb i gyfraith yr UE ar ôl y diwrnod ymadael. Ar ôl ymadael, pan fydd deddfwriaeth newydd yn cael ei mabwysiadu ar lefel yr UE, bydd modd i Weinidogion Cymru weithredu newidiadau deddfwriaethol tebyg yng Nghymru. Bydd hyn yn gweithredu mewn ffordd debyg i weithrediad presennol adran 2(2) o Ddeddf 1972, ond bydd hefyd yn ymestyn i reoliadau'r UE a phenderfyniadau'r UE. Ar hyn o bryd, mae rheoliadau'r UE a phenderfyniadau'r UE yn gymwys yn awtomatig yn y DU drwy rinwedd adran 2(1) o Ddeddf 1972. Wrth i adran 2(1) a (2) gael eu diddymu gan Ddeddf 1972, bydd y pŵer hwn yn gweithredu er mwyn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth gyfatebol i ddatblygiadau cyfraith yr UE.

61. Mae'r pŵer yn adran 11 yn ddarostyngedig i gyfyngiadau penodol a bennir. Mae'r rhain yn gyson â'r cyfyngiadau a osodwyd yn Atodlen 2 i Ddeddf 1972 sy'n gymwys i is-ddeddfwriaeth a wneir dan adran 2(2) o Ddeddf 1972.

62. Un gwahaniaeth sylweddol rhwng adran 2 o Ddeddf 1972 a'r pŵer yn adran 11 yw bod rhaid i Aelod-wladwriaethau, dan gyfraith yr UE, weithredu rhwymedigaethau'r UE a glynu at gyfraith yr UE, tra bydd adran

11 yn bŵer yn ôl disgresiwn. Bydd yn galluogi Gweinidogion Cymru i ystyried pob datblygiad yng nghyfraith yr UE fesul achos, ac ar ôl ymgynghori â'r personau perthnasol bydd modd iddynt wneud y ddarpariaeth sy'n briodol yn eu barn nhw.

63. Bwriedir i'r pŵer alluogi Gweinidogion Cymru i gynnal cydweddiad rheoleiddiol â'r UE lle bo hynny'n ddymunol. Mae'r UE yn farchnad bwysig iawn ar gyfer nwyddau a gwasanaethau Cymru, ac fe fydd hynny'n parhau i fod yn wir. Bydd darparu cydweddiad rheoleiddiol yn hwyluso mynediad at farchnad fewnol yr UE i fusnesau o Gymru, gan liniaru unrhyw effaith economaidd bosibl y gallai ymadawiad y DU â'r UE ei chael ar economi Cymru.

Cydsyniad Gweinidogion Cymru (adran 13 a 14)

64. Bydd y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE hefyd yn darparu ar gyfer sefyllfa ddiodyn yn y gyfraith fel bod angen cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn i Weinidog y Goron wneud, cadarnhau neu gymeradwyo is-ddeddfwriaeth penodol, oni bai bod Senedd y DU yn deddfu i'r gwrthwyneb. Byddai'r sefyllfa ddiodyn ond yn gymwys i unrhyw bŵer i wneud is-ddeddfwriaeth sy'n cael ei rhoi i Weinidog y Goron (drwy bwerau newydd, neu addasu pwerau presennol) ar ôl i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE gael Cydsyniad Brenhinol. Byddai'r sefyllfa ddiodyn hefyd ond yn berthnasol pan fo'r is-ddeddfwriaeth yn cynnwys darpariaeth o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad ac o fewn cwrmpas cyfraith yr UE.

65. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu y bydd cyfraith sy'n deillio o'r UE mewn meysydd datganoledig yn cael ei dargadw gan ac o dan ddeddfwriaeth y Cynulliad. Er mwyn diogelu uniondeb y rheolau sy'n cael eu dargadw gan ac o dan y Bil, bydd adrannau 13 ac 14 yn sicrhau y bydd Gweinidogion Cymru yn cadw rheolaeth dros unrhyw ddiwygiadau i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE. Mae'r Cynulliad a Gweinidogion Cymru wedi bod yn gyfrifol am roi cyfraith yr UE ar waith yng Nghymru mewn meysydd datganoledig ers dechrau'r broses ddatganoli, gan arwain at 20 mlynedd o brofiad yn y meysydd hyn. Nhw felly sydd yn y lle gorau i ddeall y materion unigryw sy'n effeithio ar Gymru, a beth yw'r ffordd orau o ddeddfu. Pan fydd Senedd y DU yn penderfynu bod angen cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn arfer unrhyw swyddogaethau Gweinidogion y Goron mewn meysydd datganoledig yn y dyfodol, bydd hyn yn sicrhau bod Llywodraeth y DU yn gweithio gyda Gweinidogion Cymru i wneud yn siŵr bod unrhyw newidiadau deddfwriaethol er budd gwirioneddol Cymru a'i phobl.

Perthynas â Bil y DU

66. Bwriedir i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE weithredu wrth ochr y Bil i Ymadael â'r UE. Felly mae'n cydnabod bodolaeth y Bil i Ymadael â'r UE ac wedi'i ddrafftio ar y rhagdybiaeth y bydd y Bil hwnnw yn cael ei basio gan Senedd y DU.

67. Ni fydd cyfraith sy'n cael ei hailddatgan a'i darnodi cyn y diwrnod ymadael fel cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE o dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn cyfrif fel rhan o gyfraith yr UE a ddargedwir a gaiff ei throï neu ei diogelu o'r diwrnod ymadael o dan y Bil i Ymadael â'r UE. Bydd cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn parhau i fod yn gyfraith ddomestig, neu'n rhan ohoni, o ran Cymru yn rhinwedd darpariaethau Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru), yn hytrach nag yn rhinwedd unrhyw ddarpariaeth yn y Bil i Ymadael â'r UE. Mae hyn yn golygu y bydd cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn syrthio y tu allan i'r diffiniad o "cyfraith yr UE a ddargedwir" yng nghymal 6(7) o'r Bil i Ymadael â'r UE .
68. Wrth syrthio y tu allan i'r diffiniad o gyfraith yr UE a ddargedwir, ni fydd cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn ddarostyngedig i gyfyngiadau ar bŵer y Cynulliad i addasu cyfraith yr UE a ddargedwir drwy gymal 11(2) o'r Bil i Ymadael â'r UE, na'r cyfyngiad ar bwerau Gweinidogion Cymru i wneud is-ddeddfwriaeth sy'n addasu cyfraith yr UE a ddargedwir a osodir gan Atodlen 3. Mae hefyd yn golygu na fydd y rheolau sy'n cael eu gosod yn y Bil i Ymadael â'r UE ynghylch dehongli cyfraith yr UE a ddargedwir yn berthnasol i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE. Yn hytrach, bydd y rheolau ynghylch dehongli sydd i'w gweld yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn berthnasol i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE.
69. Bydd y pwerau sydd wedi'u cynnwys yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE i Weinidogion Cymru ailddatgan a darnodi cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn cael eu harfer wrth ochr y pwerau sydd wedi'u rhoi yn y Bil i Ymadael â'r UE i Weinidog y Goron gywiro diffygion mewn cyfraith yr UE a ddargedwir. Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu gweithio'n agos gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod fframwaith deddfwriaethol ystyrion yn bodoli ar y diwrnod ymadael. Bydd hyn yn cynnwys rhannu gwybodaeth am y ffordd y mae pob llywodraeth yn bwriadu arfer y pwerau er mwyn medru sicrhau cysondeb lle bo'n briodol neu'n angenrheidiol. Fodd bynnag, bydd y pwerau yn caniatáu rhywfaint o wahaniaeth, ac yn sgil cyfyngiadau ar gymhwysedd bydd terfyn ar y graddau y bydd modd i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau. Drwy weithio'n agos gyda Llywodraeth y DU, bydd modd adnabod ac ystyried unrhyw ryng-ddibyniaeth rhwng cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE a chyfraith yr UE a ddargedwir. Gallai hyn gynnwys sicrhau bod croesgyfeiriadau priodol yn cael eu darparu ond yn fwy arbennig, sicrhau bod y dulliau gweithredu priodol dan y ddau Fil yn medru gweithredu'n llwyddiannus ochr yn ochr â'i gilydd.
70. Bydd cwmpas cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn cael ei benderfynu gan y rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru dan adrannau 3, 4 a 5. Felly ni fydd unrhyw gyfraith uniongyrchol yr UE neu ddeddfiad domestig sy'n deillio o'r UE nad yw'n destun rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn ffurfio rhan o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE. Bydd unrhyw gyfraith yr UE neu ddeddfiad domestig sy'n deillio o'r UE nad yw'n destun rheoliadau dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, er enghraifft yn sgil y darpariaethau dan sylw'n syrthio y tu allan i gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, yn syrthio o fewn cwmpas y Bil i

Ymadael â'r UE yn awtomatig, felly'n cael ei chorffori neu ddiogelu a ffurfio rhan o gyfraith yr UE a ddargedwir.

71. Mae nifer o'r darpariaethau yn y Bil i Ymadael â'r UE yn gymwys yn gyffredinol a heb eu cyfyngu i gyfraith yr UE a ddargedwir. Er enghraifft, bydd y darpariaethau ym mharagraffau 2 i 4 o Atodlen 1 sy'n darparu ar gyfer eithriadau i gorffori yn gymwys mewn perthynas â Chymru er gwaetha'r ffaith bod cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE ar wahân i gyfraith yr UE a ddargedwir. Enghraifft benodol yw'r ddarpariaeth ym mharagraff 3(1) o Atodlen 1 sy'n darparu nad oes hawl i weithredu mewn cyfraith ddomestig ar neu ar ôl y diwrnod ymadael ar sail methiant i gydymffurfio ag unrhyw egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE (yn ddibynnol ar gynnwys darpariaeth pontio yn Atodlen 8 drwy welliant Llywodraeth y DU yn ystod y Cyfnod Adrodd yn Nhŷ'r Cyffredin). Bydd hyn yn gymwys ar draws y DU, felly nid oes angen i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE wneud darpariaeth debyg, ond ni fyddai modd iddo wneud darpariaeth wahanol chwaith. Bydd y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, yn amodol ar gael ei basio gan y Cynulliad, yn derbyn Cydsyniad Brenhinol cyn y Bil i Ymadael â'r UE. O ganlyniad, bydd unrhyw ddarpariaeth gyffredinol yn y Bil i Ymadael â'r UE yn gymwys i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Byddai darpariaeth yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE a oedd yn gwneud darpariaeth wahanol mewn perthynas â hawliau gweithredu yn ymwneud â chydymffurfiaeth ag egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE felly yn ddarostyngedig i'r ddarpariaeth yn y Bil i Ymadael â'r UE, gyda'r canlyniad ei fod yn colli ei effaith i bob pwrpas.

4. Ymgynghori

72. Yr opsiwn y mae Llywodraeth Cymru yn ei ffafrio o hyd yw gweld Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) Llywodraeth y DU yn cael ei ddiwygio er mwyn darparu'r fframwaith deddfwriaethol angenrheidiol yn dilyn y penderfyniad i ymadael â'r UE. Fodd bynnag, mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu system gyfreithiol amgen i'w defnyddio os na fydd y gwelliannau priodol i barchu'r setliad datganoli yn y Bil i Ymadael â'r UE yn cael eu sicrhau.
73. Gan ystyried yr amserlen dynn ar gyfer cyflwyno'r ddeddfwriaeth hon, a welir yn y ffaith ei fod yn cael ei drin fel Bil brys, ni fu'n bosib cynnal ymgynghoriad ar Fil drafft. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi nifer o ddogfennau polisi, gan gynnwys *Diogelu Dyfodol Cymru a Brexit a Datganoli*, yn ogystal â chymryd camau i sicrhau bod rhanddeiliaid yn rhan o'r broses, er enghraifft drwy'r Grŵp Cynghori ar Ewrop. Mae'r adborth gan rhanddeiliaid wedi cael ei ystyried gan Lywodraeth Cymru, ac yn parhau felly, wrth iddi lunio a gweithredu ei hymateb i benderfyniad y DU i ymadael â'r UE. Fodd bynnag, mae'r cyfyngiadau amser wedi golygu na fu'n bosib cynnal ymgynghoriad penodol am y Bil hwn.
74. Mae natur y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn golygu y bydd yn rhaid i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau er mwyn i'r Bil gael unrhyw effaith ymarferol. O ganlyniad, ni fydd y Bil ei hun yn gwneud unrhyw newidiadau i gyfraith yr UE. Bydd y rheoliadau'n effeithio ar gyfraith yr UE a'i chymhwysiad yng Nghymru, felly bydd Llywodraeth Cymru'n ystyried yr angen am unrhyw ymgynghoriad, yn unol â'i rhwymedigaethau cyfreithiol, ar ffurfio unrhyw reoliadau a wneir dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Fodd bynnag, amcan polisi'r Bil fydd cadw'r status quo cymaint â phosib. Y nod wrth ddeddfu i sicrhau bod yr un rheolau'n parhau i fod yn berthnasol yw lleihau unrhyw amhariad wrth i'r DU ymadael â'r UE. Y bwriad, felly, yw i'r rheoliadau ddarparu i'r gyfraith bresennol barhau yn hytrach na newid sylweddol yn y gyfraith, a fyddai'n awgrymu na fyddai'n briodol cynnal ymgynghoriad yn y rhan fwyaf o achosion.

5. Y pŵer i wneud Is-ddeddfwriaeth

75. Mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn cynnwys darpariaethau i wneud is-ddeddfwriaeth. Mae Tabl 5.1 yn gosod mewn perthynas â rhain:

- i. y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo;
- ii. ar ba ffurf y mae'r pŵer i gael ei arfer;
- iii. priodoldeb y pŵer dirprwyedig;
- iv. y weithdrefn a gymhwysir; hynny yw, "cadarnhaol", "negyddol", neu "dim gweithdrefn", ynghyd â rhesymau pam y bernir ei bod yn briodol.

76. Bydd Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar gynnwys yr is-ddeddfwriaeth os bernir ei bod yn briodol gwneud hynny. Penderfynir beth fydd union natur yr ymgynghori ar ôl i'r cynigion gael eu ffurfioli.

Tabl 5.1: Crynodeb o'r pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth yn narpariaethau Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
Adran 3	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Y dull gweithredu amgen fyddai ailddatgan darpariaeth mewn cyfraith uniongyrchol yr UE ar wyneb y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Nid oedd hyn yn cael ei ystyried yn ymarferol gan y byddai cynnwys rhywfaint o'r rheoliadau i'w gwneud dan adran 3 yn dibynnu ar ganlyniad negodiadau rhwng Llywodraeth y DU a'r UE. Rhaid defnyddio'r pŵer at ddibenion parhau â'r hawliau, y pwerau, yr atebolrwyddau, y rhwymedigaethau, y cyfyngiadau, y rhwymedïau a'r gweithdrefnau sy'n cael eu cydnabod ac sydd ar gael	Bydd y weithdrefn penderfyniad cadarnhaol yn gymwys oni bai bod y rheoliadau - (1) yn rai brys ac felly byddai'r weithdrefn frys yn gymwys (paragraff 4 o Atodlen 2), neu (2) yn cynnwys darpariaeth o'r math a bennir ym mharagraff 1(1) o Atodlen 2 i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, ac os felly mae'r weithdrefn uwch yn berthnasol. Mae'r weithdrefn frys yn weithdrefn ansafonol ac yn debyg i'r weithdrefn sydd wedi'i gosod yn adran 25 o Ddeddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017 a ddisgrifir fel gweithdrefn gadarnhaol amodol. Mae'r weithdrefn frys yn adlewyrchu'r weithdrefn y ceir	Mewn cydnabyddiaeth o bwysigrwydd yr hawliau sy'n cael eu diogelu gan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, ystyriwyd bod y weithdrefn penderfyniad cadarnhaol yn darparu gradd briodol o graffu ar gyfer y mwyafrif o'r rheoliadau i'w gwneud dan adran 3. Fodd bynnag, gellid defnyddio'r pŵer mewn rhai amgylchiadau i sefydlu awdurdodau cyhoeddus newydd, creu trosedd, creu pwerau i ddeddfu neu wneud gwelliannau canlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol a ystyriwyd, yn yr achos unigryw hwn, eu bod yn

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>yng nghyfraith Cymru a Lloegr. Bydd unrhyw newidiadau mawr i bolisi yn ddarostyngedig i ddeddfwriaeth eilaidd ar wahân.</p>	<p>darpariaeth ar ei chyfer ym mharagraff 3 o Atodlen 7 i Fil (Ymadael) yr UE. Byddai'r weithdrefn hon yn arwain at weld rheoliadau yn cael eu gwneud gan Weinidogion Cymru heb i'r Cynulliad graffu o flaen llaw, gan adlewyrchu natur frys y rheoliadau. Fodd bynnag, byddai'r rheoliadau yn peidio â chael effaith 30 diwrnod ar ôl eu gwneud pe na bai'r Cynulliad yn penderfynu cymeradwyo'r rheoliadau.</p> <p>Mae'r weithdrefn uwch wedi'i gosod yn llawn ym mharagraff 1 o Atodlen 2 i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE, ac yn corffori rhagor o graffu tu hwnt i'r hyn y darperir ar ei gyfer dan y weithdrefn gadarnhaol ar gyfer rheoliadau sy'n cael eu penderfynu gan y Cynulliad. Os bydd y Cynulliad yn penderfynu y dylai'r weithdrefn uwch fod yn gymwys, rhaid i</p>	<p>teilyngu'r lefel uwch o graffu y darperir ar ei gyfer dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Yn olaf, mae'r Bil yn adlewyrchu y gallai ansicrwydd y broses o weld y DU yn ymadael â'r UE arwain at ei gwneud yn ofynnol gwneud rheoliadau dan adran 3 ar frys wrth i'r negodiadau ddod i ben. Os felly bydd y weithdrefn frys yn gymwys.</p>

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
				<p>Weinidogion Cymru roi sylw priodol i unrhyw sylwadau, penderfyniadau a wneir gan y Cynulliad ac unrhyw argymhellion gan bwyllgor Cynulliad sydd wedi cael y gwaith o adrodd ar y rheoliadau drafft. Gall Gweinidogion Cymru wneud y rheoliadau fel y drafftwyd yn wreiddiol, neu wneud newidiadau yng ngoleuni'r sylwadau a ddaeth i law. Yn y ddau achos, rhaid i'r Cynulliad gymeradwyo'r rheoliadau drafft drwy benderfyniad. Hefyd mae cyfle i'r pwyllgor sy'n cael y gwaith o adrodd ar y rheoliadau drafft argymhell peidio cymryd camau pellach mewn perthynas â'r rheoliadau drafft. Pan fo argymhelliad o'r fath wedi ei wneud, ni chaniateir unrhyw drafodion pellach mewn cysylltiad â'r drafft oni bai bod yr argymhelliad wedi ei wrthod drwy benderfyniad gan y Cynulliad.</p>	

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
Adran 4	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Fel yn achos rheoliadau a wneir dan adran 3, bydd cynnwys rhai o'r rheoliadau i'w gwneud dan adran 4 yn debyg o gael ei effeithio gan ganlyniad y negodiadau rhwng y DU a'r UE. Byddai felly'n anymarferol gwneud y darpariaethau angenrheidiol ar wyneb y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE.</p> <p>Rhaid i unrhyw addasiadau gan Weinidogion Cymru i ddeddfiadau sy'n cael eu hailddatgan dan adran 4 fod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau bod y deddfiad wedi'i ailddatgan yn gweithredu'n effeithiol ar ôl ymadael. Bydd unrhyw newidiadau polisi sylweddol i'r deddfiadau wedi'u hailddatgan yn</p>	Bydd yr un gweithdrefnau'n berthnasol i reoliadau a wneir o dan adran 4 â'r rhai sy'n gymwys i reoliadau a wneir o dan adran 3.	Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 4 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>ddarostyngedig i ddeddfwriaeth sylfaenol bellach.</p> <p>Mewn rhai achosion, bydd y deddfiadau sy'n cael eu hail-ddeddfu yn is-ddeddfwriaeth ynddynt eu hunain. Felly mae darparu pwerau mewn is-ddeddfwriaeth i wneud yr addasiadau angenrheidiol yn gyson ag arfer bresennol.</p>		
Adran 5	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Nid yw'n hysbys eto beth fydd union raddau'r ddarpariaeth i'w gwneud dan adran 5(1). Mae'r ddarpariaeth yn debyg o gael ei heffeithio gan y negodiadau rhwng y DU a'r UE. Hefyd mae'n debygol y bydd is-ddeddfwriaeth bellach yn cael ei gwneud dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE i weithredu</p>	<p>Bydd yr un gweithdrefnau'n berthnasol i reoliadau a wneir o dan adran 5 â'r rhai sy'n gymwys i reoliadau a wneir o dan adran 3.</p>	<p>Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 5 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.</p>

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>cyfreithiau yr UE sy'n cael eu mabwysiadu cyn i'r DU ymadael â'r UE. Byddai felly'n anymarferol gwneud y darpariaethau angenrheidiol ar wyneb y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE.</p> <p>Rhaid i unrhyw addasiad i'r ddarpariaeth mewn is-ddeddfwriaeth a wneir dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE, neu unrhyw ddarpariaeth bellach, fod yn angenrheidiol i sicrhau gweithrediad effeithiol y ddarpariaeth dan sylw. Bydd unrhyw newidiadau polisi sylweddol i is-ddeddfwriaeth a wneir dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE yn ddarostyngedig i ddeddfwriaeth bellach. Yn y rhan fwyaf o achosion, bydd y ddeddfwriaeth</p>		

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>bellach yn ddeddfwriaeth sylfaenol gan fod pwerau sy'n ymwneud â'r UE yn cael ei diddymu.</p> <p>Gan fod y darpariaethau i'w diwygio dan adran 5(5) ar hyn o bryd wedi'u gosod mewn is-ddeddfwriaeth, mae dirprwyo pwerau i ddiwygio is-ddeddfwriaeth o'r fath hefyd yn gyson ag arfer presennol.</p>		
Adran 6(2) (c)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Ar hyn o bryd gall Llys Cyfiawnder Ewrop ddatgan bod offeryn gan yr UE yn annilys. Ni fydd gan lysoedd domestig awdurdodaeth i ddatgan bod offeryn gan yr UE yn annilys. Mae'r pŵer yn adran 6(2)(c) yn darparu hyblygrwydd i Weinidogion Cymru bennu heriau y gellid eu cyflwyno. Gallai hyn gynnwys ymateb i</p>	Bydd yr un gweithdrefnau'n berthnasol i reoliadau a wneir o dan adran 6(2)(c) â'r rhai sy'n gymwys i reoliadau a wneir o dan adran 3.	Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 6 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			benderfyniadau a wneir ar lefel yr UE ynghylch offerynnau gan yr UE sydd wedi cael eu corffori mewn deddfwriaeth ddomestig drwy reoliadau a wnaed dan adran 3.		
Adran 8(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae Deddf 1972 yn cynnwys darpariaethau yn ei gwneud yn ofynnol cymryd sylw barnwrol o rai agweddau penodol o gyfraith yr UE (fel Cytuniadau'r UE), a phenderfynu sut y gellir rhoi tystiolaeth am offerynnau'r UE mewn llysoedd domestig. Bydd Deddf 1972 yn cael ei diddymu, ond gall enghreifftiau godi wrth i'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE greu fframwaith cyfreithiol newydd lle bo angen gwneud darpariaeth i ddarparu ar gyfer sylw	Bydd yr un gweithdrefnau'n berthnasol i reoliadau a wneir o dan adran 8(3) â'r rhai sy'n gymwys i reoliadau a wneir o dan adran 3. Gallai rheoliadau dan y pŵer hwn, er enghraifft, ofyn am newidiadau canlyniadol i ddeddfwriaeth sylfaenol a fyddai'n gofyn am y weithdrefn uwch.	Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 8 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			barnwrol o fater perthnasol ac offerynnau a dogfennau wedi'u cyhoeddi gan endid o'r UE neu yn ei meddiant. Bydd y mater os oes angen darpariaeth o'r fath neu beidio yn dibynnu ar y rheoliadau a wneir o dan adran 3, 4 a 5, felly nid yw'n hysbys ar hyn o bryd pa ddarpariaeth, os o gwbl, fyddai angen.		
Adran 9	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Nod y pŵer hwn yw galluogi Gweinidogion Cymru i roi sylw i unrhyw achos anfwriadol o dorri rhwymedigaethau rhyngwladol sy'n codi o ganlyniad i ymadael. Mae'r telerau ar gyfer ymadael yn parhau i fod yn destun negodiadau, felly mae'n aneglur o hyd i ba raddau, os o gwbl, y gallai ymadawiad y DU arwain at	Nid oes modd dweud eto beth fydd union natur y newidiadau deddfwriaethol dan y pŵer hwn. Felly mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu gwahanol weithdrefnau ar sail cynnwys y rheoliadau a'r amgylchiadau sy'n gyson â'r dull gweithredu a gymerwyd gyda phwerau eraill i wneud rheoliadau yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE fel yn adran 3.	Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 9 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			achSION o dorri cyfraith ryngwladol. Felly nid yw'n bosibl cynnwys darpariaeth yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE ac, yn hytrach, bydd angen pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth.		
Adran 10	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Bwriedir i'r pŵer hwn alluogi Gweinidogion Cymru i wneud unrhyw newidiadau deddfwriaethol sy'n angenrheidiol i weithredu'r cytundeb ymadael a gytunir rhwng y DU a'r UE. Mae'r negodiadau ar gyfer cytundeb ymadael yn parhau, ac nid yw telerau unrhyw gytundeb ymadael yn hysbys eto, felly nid oedd modd eu cynnwys ar wyneb y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Gallai'r negodiadau barhau o bosib tan yn hwyr iawn yn y broses, gan adael	Nid oes modd dweud eto beth fydd union natur y newidiadau deddfwriaethol dan y pŵer hwn. Felly mae'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE yn darparu gwahanol weithdrefnau ar sail cynnwys y rheoliadau a'r amgylchiadau sy'n gyson gyda'r dull gweithredu a gymerwyd gyda phwerau eraill i wneud rheoliadau yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE fel yn adran 3.	Mae'r rhesymeg dros y gwahanol weithdrefnau ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 10 yn gyson â'r hyn a osodwyd uchod ar gyfer rheoliadau a wneir o dan adran 3.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			y chydig iawn o amser i wneud unrhyw newidiadau deddfwriaethol priodol i weithredu'r cytundeb ymadael.		
Adran 11(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r pŵer hwn yn debyg i adran 2(2) Deddf 1972 gan y bydd yn ei hanfod yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru weithredu cyfraith yr UE ar ôl ymadael. Mae dirprwyo'r pŵer hwn felly yn gyson ag arferion presennol.	Bydd yr holl reoliadau a wneir o dan adran 11 yn ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch oni bai bod Gweinidogion Cymru yn ystyried y rheoliadau fel rhai brys, lle bydd y weithdrefn frys yn gymwys. Ni ragwelir y byddai angen rheoliadau brys dan y pŵer hwn mewn nifer o achosion gan nad yw'r pŵer yn gysylltiedig ag ymadael ac ni fydd yn cael ei arfer cyn ymadael. Mae'r pŵer hwn hefyd yn ddarostyngedig i ofyniad i ymgynghori â phersonau y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried yn briodol cyn gwneud rheoliadau.	Ni fydd y DU bellach yn aelod o'r UE felly ni fydd ganddi unrhyw ddylanwad dros ddatblygiadau yng nghyfraith yr UE. Bydd y weithdrefn uwch felly yn sicrhau bod unrhyw reoliadau yn ddarostyngedig i graffu priodol.
Adran 11(6)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r pŵer hwn yn adlewyrchu'r ddarpariaeth	Mae rheoliadau a wneir dan y pŵer hwn yn ddarostyngedig i dri	Bydd y pŵer hwn yn diwygio cwmpas y pŵer

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>yn adran 1(3) o Ddeddf 1972. Gall Cytuniadau'r UE newid o bryd i'w gilydd, ac mae'r pŵer hwn yn sicrhau bod y pŵer i barhau i wneud darpariaethau cyfatebol i gyfraith yr UE ar ôl y diwrnod ymadael yn medru adlewyrchu Cytuniadau diweddaraf yr UE.</p>	<p>trefniant craffu posib y darperir ar eu cyfer dan y Bil. Fodd bynnag, ni ragwelir y byddai'r pŵer yn cael ei defnyddio at unrhyw un o'r dibenion a restrir ym mharagraff 1 o Atodlen 1, felly bydd y rheoliadau yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. Gallai'r weithdrefn frys fod yn gymwys, ond ni ragwelir y bydd unrhyw reoliadau a wneir dan y pŵer hyn yn rhai brys.</p> <p>Mae'r pŵer hwn hefyd yn ddarostyngedig i ofyniad i ymgynghori â phersonau y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried yn briodol cyn gwneud rheoliadau.</p>	<p>yn adran 11. Fodd bynnag, mae wedi'i gyfyngu i bennu Cytuniadau newydd yr UE yr aethpwyd iddynt ar lefel yr UE. Gan y bydd y pŵer yn adran 11 bob amser yn ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch, mae'r weithdrefn gadarnhaol yn ddigon o graffu ar gyfer rheoliadau a wneir o dan y pŵer hwn.</p>
Adran 18(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) wedi cael ei ddiwygio i bennu 11:00pm ar 29 Mawrth 2019 fel diwrnod ymadael, ond gyda'r pŵer i</p>	<p>Bydd rheoliadau a wneir o dan y pŵer hwn yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol gan na fydd y rheoliadau yn cynnwys unrhyw rai o'r materion sy'n cael eu pennu ym mharagraff 1 o</p>	<p>Mae'r amser a'r dyddiad y bydd Cytuniadau'r UE yn peidio â bod yn gymwys i'r DU y tu hwnt i reolaeth Gweinidogion Cymru. Felly nid yw'n</p>

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>ddiwygio'r diwrnod ymadael os bydd y dyddiad mae Cytuniadau'r UE yn peidio â bod yn gymwys yn y DU yn wahanol. Mae ansicrwydd o hyd ynghylch pryd fydd Cytuniadau'r UE yn peidio â bod yn gymwys, a gallai unrhyw gyfnod pontio effeithio ar hyn. Mae angen y pŵer felly i ddarparu hyblygrwydd er mwyn galluogi Gweinidogion Cymru i ymateb i'r sefyllfa ddiweddaraf mewn perthynas ag ymadawiad y DU â'r UE.</p>	<p>Atodlen 2. Fodd bynnag, mae'n bosibl y byddai angen gwneud rheoliadau i bennu'r diwrnod ymadael ar frys, yn arbennig os bydd y negodiadau'n parhau tan gyfnod hwyr iawn. Gall Gweinidogion Cymru felly wneud rheoliadau dan y pŵer hwn dan y weithdrefn frys.</p>	<p>cael ei ystyried yn angenrheidiol craffu ar y rheoliadau i raddau uwch na'r hyn a ddarperir ar ei gyfer dan y weithdrefn gadarnhaol.</p>
Atodlen 1 Paragraff 1	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae'r mater o unrhyw daliadau neu ffioedd sy'n ofynnol yn dibynnu ar reoliadau a wneir o dan adran 3, 4 a 5, felly nid oes modd eu cynnwys yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE.</p>	<p>Bydd rheoliadau a wneir dan y pŵer hwn yn arwain at osod ffi mewn perthynas â swyddogaeth sy'n cael ei harfer gan awdurdod cyhoeddus felly byddai'n ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch.</p>	<p>Byddai rheoliadau dan y pŵer hwn yn arwain at godi ffioedd neu daliadau ar unigolion a busnesau, felly mae'n briodol sicrhau lefel uwch o graffu. Mae hyn, ynghyd</p>

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			Mae'r pŵer i bennu rhain mewn is-ddeddfwriaeth felly yn angenrheidiol er mwyn addasu unrhyw ffioedd neu daliadau sy'n ofynnol mewn perthynas â chyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE.	Byddai'r weithdrefn frys hefyd ar gael pan fo Gweinidogion Cymru yn ystyried bod hynny'n briodol.	â natur unigryw ymadawiad y DU â'r UE yn teilyngu gweithdrefn graffu uwch.
Atodlen 1 Paragraff 2	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Eto, mae unrhyw reoliadau a wneir o dan y pŵer hwn yn dibynnu ar reoliadau a wneir o dan adran 3, 4 a 5, felly nid oes modd eu cynnwys yn y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE. Mae'r pŵer i bennu rhain mewn is-ddeddfwriaeth felly yn angenrheidiol er mwyn addasu unrhyw ffioedd neu daliadau sy'n ofynnol mewn perthynas â chyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE.	Gallai rheoliadau dan y pŵer hwn arwain at ffioedd neu daliadau uwch a fyddai'n arwain at weld y rheoliadau'n ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch. Fodd bynnag, mae'n bosibl y byddai'r pŵer yn cael ei ddefnyddio i ddirymu taliadau, lleihau ffioedd neu daliadau neu ddiwygio'r fethodoleg ar gyfer cyfrifo ffioedd a thaliadau. Felly ni fyddai rheoliadau o dan y pŵer hwn bob amser yn ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch ac fe allai fod yn ddarostyngedig fel arall i'r weithdrefn gadarnhaol. Lle bo'r fethodoleg ar gyfer cyfrifo ffioedd neu daliadau yn arwain at	Fel y rheoliadau a wneir o dan baragraff 1 o Atodlen 2, yn achos ffioedd a thaliadau uwch mae'n briodol darparu ar gyfer lefel uwch o graffu. Fodd bynnag, pan fo'r rheoliadau yn arwain at ostyngiad mewn ffioedd neu daliadau, neu ddirymu ffioedd neu daliadau, byddai'r baich ar unigolion a busnesau yn lleihau, felly byddai lefel is o graffu, yn yr achos hwn byddai'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.

Adran:	I bwy y rhoddir y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Y Weithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
				<p>gynnydd, neu osod ffi neu daliad newydd neu ar wahân, byddai'r weithdrefn uwch yn gymwys gan y byddai'n cynnwys cynyddu neu osod ffi neu daliad, ac felly yn syrthio o dan baragraff 1(1)(c) o Atodlen 2.</p> <p>Byddai'r weithdrefn frys hefyd ar gael pan fo Gweinidogion Cymru yn ystyried bod hynny'n briodol.</p>	

Nid oes pwerau i wneud cyfarwyddydau na chyhoeddi codau a chanllawiau yn narpariaethau'r Bil.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

Mae Aseiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i gwblhau ar gyfer y Bil ac mae'n dilyn isod.

Nid oes darpariaethau penodol yn y Bil sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfundol Cymru.

RHAN 2 - ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

CRYNODEB - ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)

Yr opsiwn a ffefrir (os na fydd Llywodraeth Cymru'n fodlon bod Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) wedi'i ddiwygio'n briodol): Cyflwyno deddfwriaeth i ddiogelu cyfraith yr UE, fel y mae'n gymwys mewn perthynas â materion datganoledig, wrth i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd. Bydd y ddeddfwriaeth hefyd yn cynnwys pŵer i addasu'r gyfraith er mwyn cadw i fyny â'r newidiadau i gyfraith yr UE ar ôl ymadael. Bydd hefyd yn creu sefyllfa ddiodyn yn y gyfraith fel bod angen cydsyniad Gweinidogion Cymru cyn i Weinidog y Goron wneud, cadarnhau neu gymeradwyo is-ddeddfwriaeth gan ddefnyddio pwerau a roddir gan ddeddfiadau yn y dyfodol ar faterion o fewn cwmpas cyfraith yr UE sydd hefyd wedi'u datganoli. Ceir manylion llawn yr opsiwn hwn ar dudalennau 13-24.

Pennwyd y cyfnod gwerthuso isod fel y cyfnod pan fyddai'n rhaid diogelu cyfraith yr UE, gydag addasiadau, er mwyn iddi dod i rym ar y diwrnod ymadael. Dyma fyddai'n cyfrif am fwyafswm sylweddol y costau gweinyddu sy'n gysylltiedig â'r is-ddeddfwriaeth i'w gwneud dan y Bil. Gall yr amserlen hon newid, er enghraifft yn sgil cytundeb rhwng Llywodraeth y DU a'r UE am gyfnod pontio/gweithredu, ond ni fyddai hyn yn cael effaith ar y gallu i amcangyfrif costau ar hyn o bryd. Mae'r Bil hefyd yn cynnwys pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth ar gyfer y tymor hirach (gweler adran 11 er enghraifft) a fyddai'n golygu bod costau gweinyddu yn codi ar ôl y cyfnod pontio/gweithredu. Fodd bynnag, nid yw'r costau gweinyddu, na'r amserlen ar gyfer y categorïau hyn o is-ddeddfwriaeth yn hysbys ar hyn o bryd.

Cyfnod: Bil Drafft	Cyfnod gwerthuso: 2017/18 - 2018/19	Blwyddyn sail brisiau:
Cyfanswm Cost Cyfanswm: Anhysbys Gwerth presennol:	Cyfanswm Manteision Cyfanswm: Anhysbys Gwerth presennol:	Gwerth Presennol Net:

Cost Gweinyddu

Costau: Mae'r Bil yn gweithredu i ddiogelu cyfraith yr UE drwy reoliadau gan Weinidogion Cymru. Nid yw'r rheoliadau hyn, a fyddai'n arwain at gostau gweinyddu, ar wyneb y Bil. Er y bydd datblygu'r corff hwn o is-ddeddfwriaeth yn arwain at gostau gweinyddu i Lywodraeth Cymru, mae ansicrwydd ynghylch y gost ar hyn o bryd, yn bennaf gan fod ymadawiad y DU â'r UE - a'r angen am barhad a sicrwydd cyfreithiol - yn sefyllfa unigryw. O ganlyniad, nid oes unrhyw gysail y gallwn ei ddefnyddio i amcangyfrif costau'r is-ddeddfwriaeth.

Nid yw swm yr is-ddeddfwriaeth canlyniadol yn hysbys ar hyn o bryd. Ar ben hynny nid yw natur y diffygion unigol, na'r costau sy'n gysylltiedig â chywiro'r diffygion yng nghyfraith yr UE sydd i'w diogelu, yn hysbys ar hyn o bryd chwaith. Er enghraifft, er y gellid cywiro nifer o ddiffygion drwy fân ddiwygiadau i'r testun, gallai eraill ofyn am greu asiantaethau newydd i ymgymryd â swyddogaethau cyrff presennol yr UE. Yn ogystal â hyn, gallai gweithredu deddfwriaeth y DU, fel y Biliau pysgodfeydd ac amaeth arfaethedig, hefyd gael effaith sylweddol ar is-ddeddfwriaeth dan y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE (Cymru).

Gan ystyried y cyfuniad hwn o elfennau anhysbys, sef swm yr is-ddeddfwriaeth, costau cywiro'r diffygion a natur ac effaith deddfwriaeth a fframweithiau newydd y DU, nid yw'r costau gweinyddu yn hysbys ar hyn o bryd. Mae cymaint o ansicrwydd nes y byddai ceisio darparu costau yn arwain at ffigurau sydd o bosib yn gamarweiniol a/neu amrywiaeth o gostau sy'n rhy eang i fod o unrhyw werth.

Bydd yr ansicrwydd hwn yn lleihau dros gyfnod o amser, wrth i'r gwaith fynd rhagddo ac wrth i ganlyniad y negodiadau a natur ein perthynas â'r UE yn y dyfodol a threfniadau Cymru a'r DU yn ehangach ddod yn gliriach. Fodd bynnag, yn sgil yr ansicrwydd hwn, ynghyd â'r cyfyngiadau amser, nid yw'r costau gweinyddu ar gyfer is-ddeddfwriaeth ganlyniadol yn hysbys ar hyn o bryd. Wrth i'r sefyllfa ddatblygu dros amser, bydd modd cynnal dadansoddiad manwl o'r costau.

Dylid nodi hefyd nad yw Aseiad Effaith Rheoleiddiol Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) Llywodraeth y DU yn rhoi sylw i gostau gweinyddu i'r llywodraeth. Mae hyn er gwaetha'r ffaith y dylai Llywodraeth y DU fod â mwy o sicrwydd ynghylch y costau na Llywodraeth Cymru oherwydd, er enghraifft, ei bod yn cynnal negodiadau yn ymwneud â'r cytundeb ymadael a'i bod yn paratoi deddfwriaeth y DU a fydd â rhan sylweddol yn pennu trafodaethau a fframweithiau'r DU yn y dyfodol.

**Pontio:
Anhysbys**

**Rheolaidd:
Anhysbys**

**Cyfanswm:
Anhysbys**

**Gwerth
Presennol:**

Arbedion: Nid oes unrhyw arbedion yn cael eu rhagweld yn y cyfnod pontio. Bydd y Bil yn cadw'r status quo cymaint â phosibl. Fodd bynnag, yn ddibynnol ar ganlyniad negodiadau'r DU gyda'r UE a'r trefniadau o fewn Cymru a'r DU yn ehangach ar ôl ymadael, efallai y bydd cyfleoedd yn codi ar gyfer arbedion costau rheolaidd o ganlyniad i ddeddfwriaeth yn y dyfodol wrth i'r cyfundrefnau rheoleiddio sy'n bodoli dan gyfraith yr UE gael eu hadolygu. Nid yw'r arbedion hyn yn ganlyniad uniongyrchol i'r Bil hwn, felly nid yw'n briodol eu cynnwys yn yr asesiad hwn. Nid yw'n bosibl eu meintioli ar hyn o bryd beth bynnag.

Pontio: Anhysbys	Rheolaidd: Anhysbys	Cyfanswm: Anhysbys	Gwerth Presennol:
Cost gweinyddu net: Anhysbys			

Costau cydymffurfio

Disgwylir y bydd rhai costau cydymffurfio yn y cyfnod pontio. Bydd y rheoliadau sy'n cael eu gwneud dan y Bil yn cynnwys addasiadau technegol i gyfundrefnau rheoleiddiol presennol a allai arwain at gostau cydymffurfio i randdeiliaid gan gynnwys busnesau preifat, sefydliadau sector cyhoeddus a gwirfoddol, ac unigolion yn nhermau addasu i drefniadau newydd ar ôl ymadael. Gallai hyn olygu, er enghraifft, addasu i sefydliadau newydd a fydd yn disodli cyrff presennol yr UE wrth weinyddu fframweithiau rheoleiddio. Fodd bynnag, bydd y costau hyn yn dibynnu ar ganlyniad negodiadau'r DU gyda'r UE a'r trefniadau o fewn Cymru a'r DU yn ehangach ar ôl ymadael, felly nid yw'n bosibl eu meintioli ar hyn o bryd ac nid yw amcangyfrifon y costau yn hysbys.

Pontio: Anhysbys	Rheolaidd: Anhysbys	Cyfanswm : Anhysbys	Gwerth Presennol:
-----------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------------

Costau eraill

Ni ddisgwylir unrhyw gostau eraill.

Pontio:	Rheolaidd:	Cyfanswm:	Gwerth Presennol:
----------------	-------------------	------------------	------------------------------------

Costau heb eu meintoli neu anfanfeision

Nid yw'r rheoliadau sy'n achosi unrhyw effaith ar wyneb y Bil, ond gall rheoliadau a wneir dan y Bil arwain at gostau, megis costau cydymffurfio, ar ben y costau gweinyddu. Fodd bynnag, nid yw'n bosibl meintoli'r costau ychwanegol ar hyn o bryd, ac nid yw'r amcangyfrifon o'r costau yn hysbys. Bydd natur yr offerynnau'n dibynnu ar ganlyniad y negodiadau rhwng y DU a'r UE a'r trefniadau o fewn Cymru a'r DU yn ehangach ar ôl ymadael, a bydd ystyriaeth briodol yn cael ei rhoi i bob offeryn o ran Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol. Hefyd, gan mai diben y Bil yw diogelu cyfraith yr UE fel y mae'n gymwys mewn perthynas â phynciau datganoledig, wrth i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd, ni ddisgwylir y bydd manteision nac anfanfeision amgylcheddol.

Manteision

Amcan y Bil yw sicrhau, yn gyffredinol, bod y rheolau a'r cyfreithiau sy'n berthnasol mewn meysydd datganoledig cyn ymadael yn parhau i fod yn berthnasol ar ôl ymadael. Prif fantais y Bil, felly, yw y bydd yn darparu sicrwydd cyfreithiol a chysondeb i fusnesau a dinasyddion. Nid yw'n bosibl meintoli'r fantais hon, ond byddai costau ansicrwydd cyfreithiol a diffyg cysondeb yn debyg o fod yn sylweddol iawn. Fodd bynnag, nid yw'r amcangyfrifon costau yn hysbys ar hyn o bryd.

Byddai'r Bil hefyd yn sicrhau bod penderfyniadau ynghylch addasu cyfraith yr UE yn cael eu gwneud gan Weinidogion Cymru a bod cyfle i'r Cynulliad graffu arnynt, gan adlewyrchu'r setliad datganoli i Gymru a defnyddio'r wybodaeth a'r arbenigedd a ddatblygwyd yn ystod hanes datganoli. Byddai'r ddeddfwriaeth ganlyniadol a fyddai'n cael ei chynhyrchu dan y Bil yn arwain at gynnydd sylweddol yn y ddeddfwriaeth cyfrwng Cymraeg sydd ar gael.

Cyfanswm : Anhysbys

Gwerth Presennol:

Tystiolaeth, rhagdybiaethau ac ansicrwydd allweddol

Mae sawl ansicrwydd ar hyn o bryd, gan gynnwys canlyniad negodiadau'r DU gyda'r UE a'r trefniadau yng Nghymru a'r DU ehangach ar ôl ymadael, a fydd yn dylanwadu ar natur a maint y gwaith sy'n ofynnol mewn perthynas â'r rheoliadau i'w gwneud dan y Bil. Fodd bynnag, dylai'r ansicrwydd hwn leihau dros gyfnod o amser wrth i ganlyniad y negodiadau a'r trefniadau ar gyfer y dyfodol ddod yn gliriach.

7. Yr Opsiynau

Opsiwn 1 - Gwneud dim ac, o ganlyniad, defnyddio'r pwerau a ddarperir ym Mil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) Llywodraeth y DU, sydd ger bron y Senedd ar hyn o bryd.

Opsiwn 2 - Parhau i geisio gweithio gyda Llywodraeth y DU i wella Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) i adlewyrchu'r setliad datganoli yn well.

Opsiwn 3 - Cyflwyno'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) i ddiogelu cyfraith yr UE, fel y mae'n gymwys mewn perthynas â materion datganoledig, wrth i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd a darpariaethau cysylltiedig pellach.

Yr opsiwn a ffefrir yw Opsiwn 2, Bil y DU sy'n gweithio gyda datganoli, yn hytrach nag yn ei erbyn. Fodd bynnag, os na fydd Llywodraeth Cymru'n fodlon bod Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) wedi cael ei ddiwygio'n ddigonol, Opsiwn 3 – y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) – fyddai'r opsiwn a ffefrir.

Opsiwn 1 – Gwneud dim ac, o ganlyniad, defnyddio'r pwerau a ddarperir ym Mil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) Llywodraeth y DU.

(Mae hyn yn ymwneud â'r Bil fel y'i cyflwynwyd ar 13 Gorffennaf 2017)

7.1 Mae Llywodraeth y DU yn datgan mai prif amcanion Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) yw:

- diddymu Deddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 sydd, ymysg pethau eraill, yn rhoi blaenoriaeth i gyfraith yr UE;
- trosi cyfraith yr UE, fel y saif adeg ymadael, yn gyfraith y DU, a diogelu'r cyfreithiau a wneir yn y DU i roi rhwymedigaethau'r UE ar waith;
- creu pwerau dros dro i wneud is-ddeddfwriaeth, er mwyn galluogi gwneud cywiriadau i'r cyfreithiau na fyddent yn gweithredu'n briodol fel arall ar ôl ymadael, er mwyn i'r system gyfreithiol barhau i weithredu'n gywir y tu allan i'r UE;
- creu pwerau dros dro i weithredu'r cytundeb ymadael a gytunir rhwng Llywodraeth y DU a'r UE;
- cadw cwmpas presennol pwerau datganoledig ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn meysydd a lywodraethir gan gyfraith yr UE ar hyn o bryd.

7.2 Mae Llywodraeth Cymru'n cytuno bod angen deddfwriaeth i gynnig eglurder a sicrwydd i ddinasyddion a busnesau wrth inni ymadael â'r UE. Rydym yn derbyn bod angen deddfwriaeth i sicrhau, yn gyffredinol, y bydd yr un cyfreithiau a rheolau'n berthnasol ar ôl ymadael â'r hyn sy'n berthnasol cyn ymadael. Er mwyn galluogi'r cyfreithiau a'r rheolau hynny i weithredu'n effeithiol, bydd angen darparu pwerau dros dro i fedru cywiro'r cyfreithiau hynny. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod

manteision gweld deddfwriaeth o'r fath yn cael ei gwneud gan Senedd y DU, ar ran y DU gyfan, gan mai dyma fyddai'n cynnig y mesur gorau o gysondeb a sicrwydd i fusnesau.

- 7.3 Fodd bynnag, mae gan Lywodraeth Cymru nifer o bryderon ynghylch y Bil, fel y'i cyflwynwyd.
- 7.4 Mae'r prif wrthwynebiad yn ymwneud â'r cyfyngiadau newydd sy'n cael eu cynnig yng nghymal 11 ac Atodlen 3 ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad a chymhwysedd gweithredol Gweinidogion Cymru. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn gwrthwynebu cymalau 7-9 (sy'n rhoi pwerau gwneud rheoliadau i Weinidogion y Goron, gan gynnwys y gallu i ddiwygio cyfraith ddatganoledig a'r setliad datganoli heb gysyniad), Atodlen 2 (yn sgil y cyfyngiadau afresymol sy'n cael eu gosod ar allu Gweinidogion Cymru i arfer pwerau cywiro).

Cyfyngiadau newydd ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad

- 7.5 Mae cymal 11 ac Atodlen 3 yn disodli cyfyngiadau cyfraith bresennol yr UE ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad a chymhwysedd gweithredol Gweinidogion Cymru. Mae cyfyngiadau cyfraith bresennol yr UE yn atal y Cynulliad a Gweinidogion Cymru rhag deddfu'n anghydnaws â chyfraith yr UE. Ar ôl ymadael, ni fydd y DU bellach yn ddarostyngedig i gyfraith yr UE, felly ni fyddai bellach yn briodol cyfyngu ar bwerau'r Cynulliad a Gweinidogion Cymru yn y fath ffordd.
- 7.6 Fodd bynnag, mae Bil y DU yn cyflwyno cyfyngiadau newydd a fyddai'n atal y Cynulliad a Gweinidogion Cymru rhag addasu cyfraith yr UE a ddargedwir (ac eithrio pan fo gwneud hynny'n gyson â chyfraith yr UE yn union cyn ymadael).

Pwerau i Weinidogion y DU a Gweinidogion Cymru ddiwygio'r gyfraith mewn meysydd datganoledig

- 7.7 Mae'r Bil yn rhoi pwerau i Weinidogion y Goron yng nghymal 7 (i ymdrin â diffygion sy'n deillio o ymadael), yng nghymal 8 (i alluogi cydymffurfio parhaus â rhwymedigaethau rhyngwladol y DU), a chymal 9 (i roi'r cytundeb ymadael ar waith). Byddai'r pwerau hyn yn caniatáu i Weinidog y Goron weithredu'n unochrog i ddiwygio deddfwriaeth sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, a diwygio deddfwriaeth lle bo Gweinidogion Cymru hefyd yn arfer swyddogaethau (dan Atodlen 2 Bil y DU neu dan bwerau presennol).
- 7.8 O ran craffu, byddai unrhyw reoliadau gan Weinidog y Goron yn destun craffu gan Senedd y DU yn hytrach na'r Cynulliad, er bod y gyfraith dan sylw'n cynnwys darpariaeth yn ymwneud â meysydd wedi'u datganoli. Gallai'r pwerau hyn gael eu defnyddio hefyd i ddiwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006, heb unrhyw reidrwydd am gydsyniad y Cynulliad. Gallai hyn gynnwys newidiadau i gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, gan olygu symud oddi wrth y systemau

presennol ar gyfer diwygio cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad naill ai yn unol â Chonfensiwn Sewel (ar gyfer deddfwriaeth sylfaenol) neu dan adran 109 Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

- 7.9 Mae Atodlen 2 Bil y DU yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru sy'n cyfateb i'r pwerau a roddir i Weinidogion y Goron yng nghymalau 7-9. Ond mae'r pwerau cyfatebol i Weinidogion gweinyddiaethau datganoledig yn ddarostyngedig i gyfyngiadau helaeth. I ddechrau, nid yw'r pwerau'n ymestyn i gynnwys deddfwriaeth uniongyrchol yr UE (fel y diffinnir ym Mil y DU, ond yn ei hanfod cyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE, ac eithrio Cytuniadau'r UE) gan olygu na fydd Gweinidogion Cymru yn gyfrifol am wneud newidiadau priodol i ddeddfwriaeth uniongyrchol yr UE sy'n ymwneud â phynciau wedi'u datganoli. Mae hyn hefyd yn golygu mai Senedd y DU fyddai'n craffu ar reoliadau o'r fath.

Opsiwn 2 - Parhau i geisio gweithio gyda Llywodraeth y DU i wella Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) i adlewyrchu'r setliad datganoli yn well

- 7.10 Mewn ymateb i Fil y DU, ar 19 Medi cyhoeddodd Llywodraethau Cymru a'r Alban 38 o welliannau ar y cyd i roi sylw i bryderon y ddwy Lywodraeth ynghylch agwedd y Bil at ddatganoli. Yn dilyn hynny, cyflwynwyd y gwelliannau hyn gan Aelodau Seneddol o amrywiol bleidiau gwleidyddol.
- 7.11 Roedd y gwelliannau'n ceisio cyflawni pedwar amcan.
- 7.12 Yn gyntaf, dileu'r cyfyngiad newydd, yng nghymal 11, sy'n atal y deddfwrfeydd a'r gweithrediaethau datganoledig rhag deddfu i addasu cyfraith yr UE a ddargedwir. Mae'r ddarpariaeth hon yn torri ar draws egwyddorion y setliad datganoli. Mae'r gwelliannau hyn yn cynnig dewis arall, adeiladol yn lle'r cyfyngiad, sydd hefyd yn cydnabod y gwaith sy'n mynd rhagddo rhwng gweinyddiaethau datganoledig a Llywodraeth y DU i adnabod meysydd lle byddai fframweithiau cyffredin ar draws y DU yn angenrheidiol ac yn fanteisiol i'r DU yn gyfan.
- 7.13 Yn ail, byddai'r gwelliannau yn atal y pwerau a roddir i Weinidogion y Goron y DU dan gymal 7, 8 a 9 rhag cael eu defnyddio i ddiwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006 neu Ddeddf yr Alban 1998. Mae'r gwelliannau hyn yn cydnabod y gallai gwelliannau i'r deddfiadau hynny fod yn ofynnol yn hwyr iawn i weithredu'r cytundeb ymadael. Felly mae'r gwelliannau'n galluogi Gweinidog y Goron i ddefnyddio adran 9 i ddiwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006 a Deddf yr Alban 1998 ond yn ei gwneud yn ofynnol cael cydsyniad y weinyddiaeth neu weinyddiaethau datganoledig o flaen llaw.
- 7.14 Yn drydydd, byddai gofyn i Weinidogion y DU gael cydsyniad y gweinyddiaethau datganoledig cyn arfer eu pwerau dan adrannau 7, 8 a 9 pan fo'r darpariaethau dan sylw'n syrthio o fewn meysydd lle mae'r

cyfrifoldeb wedi'i ddatganoli. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod y gall fod amgylchiadau lle byddai, am resymau ymarferol, yn gwneud mwy o synnwyr i Weinidogion y DU ddefnyddio eu pwerau fel hyn, ond ni ddylid medru gwneud hynny heb gydsyniad.

- 7.15 Yn olaf, byddai'r gwelliannau'n cael gwared â'r cyfyngiadau ar y pwerau a roddir yn Atodlen 2 i'r gweinyddiaethau datganoledig wneud gwelliannau priodol i gyfraith yr UE a ddargedwir. Byddai cael gwared â'r cyfyngiadau hynny'n dod â'r pwerau yn unol â'r rhai a roddir i Weinidogion y Goron y DU. Nid oes unrhyw sail dros osod cyfyngiadau ar bwerau gweinyddiaethau datganoledig nad ydynt hefyd yn berthnasol i Weinidogion y Goron y DU.
- 7.16 Mae Llywodraeth Cymru wedi bod, ac yn parhau i fod, yn barod i gydweithio'n agos â Llywodraeth y DU a'r gweinyddiaethau datganoledig eraill i sicrhau canlyniad er budd y DU gyfan.

Opsiwn 3 - Cyflwyno'r Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) i ddiogelu cyfraith yr UE, fel y mae'n gymwys mewn perthynas â materion datganoledig, wrth i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd a darpariaethau cysylltiedig pellach

- 7.17 Mae Llywodraeth Cymru wedi dweud yn glir ei bod yn parchu canlyniad y refferendwm ar aelodaeth o'r Undeb Ewropeaidd, ond mae wedi ymrwymo i sicrhau nad yw Cymru ar ei cholled o gwbl wrth ymadael. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod y setliad datganoli'n cael ei barchu. Mae'r ymateb i Fil y DU yn ymwneud â gwrthsefyll ymgais i ail ganoli pŵer yn San Steffan a Whitehall ar draul y setliadau datganoli. Yr opsiwn a ffefrir yw cael Bil y DU sy'n gweithio gyda'r broses ddatganoli, nid yn ei herbyn.
- 7.18 Mae Llywodraeth Cymru wedi cymryd pob cam rhesymol i gydweithio gyda Llywodraeth y DU i ddatblygu Bil y DU sy'n parchu datganoli, ac nid oes dewis bellach ond cyflwyno Bil gerbron y Cynulliad er mwyn sicrhau bod y gyfraith mewn meysydd wedi'u datganoli yn parhau i weithio'n effeithiol wrth ymadael, mewn ffordd sy'n adlewyrchiad cywir o'r setliad datganoli.
- 7.19 Lluniwyd y **Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) ("y Bil")** yn benodol at y diben hwn.
- 7.20 Disgrifiwyd darpariaethau'r Bil uchod yn Adran 3 o'r Memorandwm Esboniadol, "Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael".

8. Costau a manteision

- 8.1 Y prif gostau sy'n codi o bob un o'r opsiynau yw costau gweinyddu i Lywodraeth Cymru o ran datblygu is-ddeddfwriaeth a'i rhoi ar waith, ac fe fyddai costau cydymffurfiaeth hefyd i fusnesau a dinasyddion. Fodd bynnag, nid yw'r costau hyn yn hysbys ar hyn o bryd. Nid yw'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Bil y DU yn ceisio darparu gwybodaeth am gostau'r is-ddeddfwriaeth, nac yn wir am gostau cydymffurfiaeth/ymgyfarwyddo ar gyfer busnesau a dinasyddion, gan ddweud nad yw'r rheoliadau sy'n achosi unrhyw effeithiau ar wyneb y Bil (Bil y DU). Yn yr un modd, nid yw'r rheoliadau a fyddai'n arwain at unrhyw gostau gweinyddu ar wyneb y Biliau yn unrhyw un o'r opsiynau isod.
- 8.2 Fodd bynnag, mae sawl ansicrwydd ar hyn o bryd, gan gynnwys canlyniad negodiadau'r DU gyda'r UE, a threfniadau Cymru a'r DU yn ehangach ar ôl ymadael, a fydd yn effeithio ar natur a swm y gwaith sy'n ofynnol i weithredu is-ddeddfwriaeth i ymgorffori cyfraith yr UE i gyfraith ddomestig ddatganoledig a chywiro diffygion. Er y dylai'r ansicrwydd hwn leihau dros amser wrth i ganlyniadau negodiadau a threfniadau'r dyfodol ddod yn fwy clir, a'r gwaith ar is-ddeddfwriaeth fynd rhagddo, mae'r ansicrwydd - ynghyd â'r cyfyngiadau amser - yn golygu nad yw'r costau gweinyddu'n hysbys ar hyn o bryd. Wrth i'r sefyllfa ddatblygu dros amser, bydd modd cynnal dadansoddiad manwl o'r costau. Felly nid yw'r costau gweinyddu yn hysbys ar hyn o bryd.
- 8.3 Er na fu'n bosib cynhyrchu amcangyfrif dibynadwy am gost pob opsiwn hyd yma, byddai'n rhesymol rhagdybio y byddai'r costau gweinyddu i Lywodraeth Cymru ar eu hisaf dan Opsiwn 1 ac ar eu uchaf dan Opsiwn 3.

Costau

- 8.4 **Opsiwn 1 - Bil y DU heb ei ddiwygio** (a fyddai'n golygu bod Llywodraeth Cymru yn cyflwyno is-ddeddfwriaeth i gywiro rhywfaint o'r ddeddfwriaeth ddomestig ond heb gyfrifoldeb dros ymdrin â chyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE)
- 8.5 **Opsiwn 2 - Bil y DU fel y'i diwygiwyd** (a fyddai'n golygu bod Llywodraeth Cymru, yn ogystal â chyfrifoldebau dan Opsiwn 1, yn gyfrifol am is-ddeddfwriaeth yn ymdrin â chyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE, ond *gallai* gytuno gyda Llywodraeth y DU i ymdrin â rhywfaint o hyn fel rhan o ddeddfwriaeth ar draws y DU (neu, er enghraifft, Cymru a Lloegr))
- 8.6 **Opsiwn 3 - Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru)** (a fyddai'n golygu bod Llywodraeth Cymru, yn ogystal ag Opsiwn 1, yn gyfrifol am wneud darpariaethau mewn rheoliadau sy'n cyfateb i gyfraith uniongyrchol berthnasol yr UE sy'n cynnwys darpariaethau datganoledig; ailddatgan deddfiadau (ac eithrio'r rhai a wnaed dan

Ddeddf Cymunedau Ewropeaidd 1972 a Deddf Cyllid 1973) a weithredwyd at ddibenion cyflawni rhwymedigaethau'r UE neu sy'n berthnasol fel arall i'r UE neu'r AEE; ac adnabod a chywiro is-ddeddfwriaeth berthnasol a wnaed dan Ddeddf Cymunedau Ewropeaidd 1972 a Deddf Cyllid 1973.

8.7 Nid yw costau pob un o'r opsiynau hyn yn hysbys ar hyn o bryd.

Manteision

8.8 Byddai pob un o'r tri opsiwn â'r fantais o ddarparu sicrwydd cyfreithiol a chysondeb i fusnesau a dinasyddion wrth ymadael â'r UE ond, fel nodir uchod, yr opsiwn a ffeirir yw Opsiwn 2, Bil y DU sy'n gweithio gyda datganoli yn hytrach nag yn ei erbyn. Fodd bynnag, os na fydd Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) yn cael ei ddiwygio'n briodol ym marn Llywodraeth Cymru, Opsiwn 3 – y Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r UE – fyddai'n dod yn opsiwn a ffeirir, a phe bai hynny'n digwydd byddai ganddo'r fantais ychwanegol o adlewyrchu setliad datganoli Cymru y pleidleisiodd pobl Cymru drosto mewn dau refferendwm. Byddai'r Bil yn sicrhau bod penderfyniadau ynghylch sut i addasu cyfraith yr UE yn cael eu gwneud gan Weinidogion Cymru, a bod cyfle i'r Cynulliad graffu arnynt, gan adlewyrchu'r setliad datganoli ar gyfer Cymru a'r wybodaeth a'r arbenigedd a ddatblygwyd yn ystod hanes datganoli. Yn ddarostyngedig i ganlyniad negodiadau'r DU gyda'r UE a threfniadau o fewn Cymru a'r DU yn ehangach ar ôl ymadael, gellid gweld cyfle ar gyfer arbedion costau rheolaidd o ganlyniad i ddeddfwriaeth yn y dyfodol wrth i'r cyfundrefnau rheoleiddio sy'n bodoli dan gyfreithiau'r UE gael eu hadolygu. Byddai'r ddeddfwriaeth ganlyniadol a fyddai'n cael ei chynhyrchu dan y Bil yn arwain at gynnydd sylweddol yn y ddeddfwriaeth cyfrwng Cymraeg sydd ar gael.

8.9 Ni fu'n bosibl meintioli'r manteision hyn hyd yma.

9. Aseiad o'r Gystadleuaeth

Nid oes disgwyl i'r Bil ei hun newid gofynion sylfaenol ar fusnesau. Yr amcan yw darparu sicrwydd cyfreithiol, a chysondeb, i fusnesau a rhanddeiliaid eraill wrth i'r DU ymadael â'r UE. Rhoddir ystyriaeth briodol i aseidiadau o'r gystadleuaeth ar gyfer is-ddeddfwriaeth ganlyniadol.

Prawf hidlo'r gystadleuaeth	
Cwestiwn	Ateb
C1: Yn y farchnad / marchnadoedd y bydd y rheoliad newydd yn effeithio arnynt, a oes gan unrhyw gwmni dros 10% o gyfran y farchnad?	Na
C2: Yn y farchnad / marchnadoedd y bydd y rheoliad newydd yn effeithio arnynt, a oes gan unrhyw gwmni dros 20% o gyfran y farchnad?	Na
C3: Yn y farchnad / marchnadoedd y bydd y rheoliad newydd yn effeithio arnynt, a oes gan y tri chwmni mwyaf gyda'i gilydd o leiaf 50% o gyfran y farchnad?	Na
C4: A fyddai costau'r rheoliad yn effeithio ar rai cwmnïau gryn dipyn yn fwy nag eraill?	Na
C5: A yw'r rheoliad yn debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint y cwmnïau?	Na
C6: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau sefydlu uwch i gyflenwyr newydd neu gyflenwyr posib, nad oes yn rhaid i'r cyflenwyr presennol eu hysgwyddo?	Na
C7: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau rheolaidd uwch i gyflenwyr newydd neu gyflenwyr posib, nad oes rhaid i'r cyflenwyr presennol eu hysgwyddo?	Na
C8: A yw newid technolegol cyflym yn un o nodweddion y sector?	Na
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, amrywiaeth neu leoliad eu cynnyrch?	Na

10. Adolygiad ar ôl gweithredu

Nid oes modd adolygu unrhyw weithrediad ar wyneb y Bil. Er bod y Bil yn darparu ar gyfer gweithredu drwy is-ddeddfwriaeth, amcan yr is-ddeddfwriaeth honno yw rhoi sicrwydd a pharhad cyfreithiol wrth i'r DU ymadael â'r UE a lleihau unrhyw effaith ac unrhyw weithrediad y gellid ei adolygu. Bydd y pwerau hyn, gyda rhai eithriadau, hefyd yn peidio â bod pan fyddwn yn ymadael â'r UE, sef pan ellid eu hadolygu. Felly mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod adolygiadau ar ôl gweithredu o'r rhan fwyaf o'r rheoliadau dan y Bil yn gyfyngedig o ran gwerth ac yn ddibwrpas yn gyffredinol. Fodd bynnag, gan fod yr amgylchiadau'n rhai unigryw, (hynny yw'r DU yn ymadael â'r UE a'r angen am sicrwydd a chysondeb cyfreithiol), ni ddylid gweld hyn fel cynsail ar gyfer darnau eraill o ddeddfwriaeth a'r angen i'w hadolygu a'u gwella.

Atodiad 1

Nodiadau Esboniadol

BIL CYFRAITH SY'N DEILLIO O'R UNDEB EWROPEAIDD (CYMRU) 2018

NODIADAU ESBONIADOL

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) a gyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Cynulliad") ar 7 Mawrth 2018.
2. Fe'u lluniwyd gan Swyddfa'r Prif Weinidog a Swyddfa'r Cabinet yn Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Bil ac i helpu'r drafodaeth arno. Nid ydynt yn rhan o'r Bil ac nid ydynt wedi eu cymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Bil ond nid ydynt yn rhan ohono.

Y CEFNDIR

3. Ar 17 Rhagfyr 2015, cafodd Deddf Refferendwm yr Undeb Ewropeaidd 2015 y Cydsyniad Brenhinol. Gwnaeth y Ddeddf ddarpariaeth ar gyfer cynnal refferendwm yn y DU a Gibraltar o ran pa un a ddylai'r DU aros yn aelod o'r Undeb Ewropeaidd ("yr UE"). Cynhaliwyd y refferendwm ar 23 Mehefin 2016 ac arweiniodd at bleidlais o 52% i ymadael â'r UE.
4. Cafodd Deddf yr Undeb Ewropeaidd (Hysbysu am Ymadael) 2017 y Cydsyniad Brenhinol ar 16 Mawrth 2017. Rhoddodd adran 1 o'r Ddeddf honno y pŵer i Brif Weinidog y DU i hysbysu'r Cyngor Ewropeaidd am fwriad y DU i ymadael â'r UE o dan Erthygl 50(2) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd. Rhoddwyd yr hysbysiad hwn ar 29 Mawrth 2017. Ar yr un pryd, rhoddodd y DU wybod ei bod yn ymadael â Chymuned Ynni Atomig Ewrop ('Euratom'), yn unol â'r un Erthygl 50(2) fel y'i cymhwysir gan Erthygl 106a o'r Cytuniad sy'n Sefydlu Cymuned Ynni Atomig Ewrop.
5. Ar 23 Ionawr 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru ar y cyd Bapur Gwyn o'r enw *Diogelu Dyfodol Cymru*. Mae'r papur yn gosod y prif faterion a nodwyd gan Lywodraeth Cymru a Phlaid Cymru yn rhai sy'n hanfodol i Gymru wrth i'r DU ymadael â'r UE. Mae'n cynnwys nodau cyffredinol Llywodraeth Cymru ar gyfer y negodiadau rhwng Llywodraeth y DU a'r UE, gan roi pwyslais ar ddiogelu a hybu ffyniant gan gydnabod dymuniad y mwyafrif i ymadael â'r UE. Roedd y papur hefyd yn cynnwys

syniadau ynghylch strwythurau cyfansoddiadol a llywodraethu'r DU yn y dyfodol ar ôl ymadael â'r UE.

6. Ar 15 Mehefin 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru bapur polisi pellach o'r enw *Brexit a Datganoli* a ddatblygodd y syniadau ar y strwythurau cyfansoddiadol a llywodraethu yn *Diogelu Dyfodol Cymru*.
7. Ar 13 Gorffennaf 2017, cyflwynwyd Bil yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) ("y Bil i Ymadael â'r UE")¹⁴ yn Nhŷ'r Cyffredin. Roedd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer diddymu Deddf y Cymunedau Ewropeaidd 1972 ("DCE 1972") a darpariaeth arall mewn cysylltiad ag ymadawiad y DU â'r UE. Deddfwyd DCE 1972 yn barod i'r DU ymuno â'r Gymuned Economaidd Ewropeaidd ar 1 Ionawr 1973 (mae'r Gymuned Economaidd Ewropeaidd wedi esblygu ers hynny a'r UE ydyw bellach). Un o amodau aelodaeth o'r UE yw bod effaith yn cael ei rhoi i gyfraith yr UE mewn cyfraith ddomestig. Nid oedd y cytuniadau a gadarnhawyd gan Lywodraeth y DU i sicrhau aelodaeth o'r Gymuned Economaidd Ewropeaidd yn newid cyfraith y DU. Roedd angen deddfwriaeth i gorffori'r cytuniad mewn cyfraith ddomestig. Darparodd DCE 1972 i'r gyfraith a oedd yn deillio o gytuniadau amrywiol y Cymunedau Ewropeaidd ar y pryd ddod yn rhan o gyfraith ddomestig ac mae'n parhau i ddarparu bod cyfraith yr UE yn rhan o gyfraith ddomestig.
8. Mae cyfraith yr UE wedi ei chorffori mewn cyfraith ddomestig gan DCE 1972 mewn dwy ffordd:
 - Mae adran 2(1) o DCE 1972 yn darparu bod yr hawliau, y pwerau, yr atebolrwyddau, y rhwymedigaethau, y cyfyngiadau, y rhwymediau a'r gweithdrefnau a ddarperir mewn rhai mathau o gyfraith yr UE yn uniongyrchol gymwys i system gyfreithiol y DU. Mae hyn yn golygu eu bod yn uniongyrchol gymwys heb yr angen am ddeddfwriaeth ddomestig bellach. Er enghraifft, mae darpariaeth yn un o Gytuniadau'r UE, megis y Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd, sy'n creu hawl sy'n uniongyrchol gymwys, yn orfodadwy yn llysoedd y DU heb i'r DU orfod cymryd camau pellach.
 - Mae adran 2(2) o DCE 1972 yn awdurdodi'r DU i weithredu rhwymedigaethau gan yr UE drwy is-ddeddfwriaeth. Er enghraifft, caniateir gweithredu rhwymedigaethau mewn Cyfarwyddeb gan yr UE drwy is-ddeddfwriaeth. Nid yw hyn yn atal rhwymedigaeth gan yr UE rhag cael ei gweithredu'n ddomestig drwy ddeddfwriaeth sylfaenol (er enghraifft Rhan 5 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016) nac yn atal defnyddio pwerau a geir mewn deddfwriaeth sylfaenol arall (er enghraifft adran 2 o Ddeddf Atal a Rheoli Llygredd 1999).
9. Bydd diddymu DCE 1972 yn golygu y bydd y darpariaethau hyn yn peidio â chael effaith.

¹⁴ <https://services.parliament.uk/bills/2017-19/europeanunionwithdrawal.html>

10. Yn Miller¹⁵, datganodd y Goruchaf Lys, er bod DCE 1972 yn rhoi effaith i gyfraith yr UE, nad DCU 1972 ei hun yw ffynhonnell wreiddiol y gyfraith honno. Disgrifiwyd y Ddeddf mewn dadleuon ar ran yr Ysgrifennydd Gwladol fel 'conduit pipe' ar gyfer cyflwyno cyfraith yr UE yng nghyfraith y DU. Cytunodd y Goruchaf Lys â'r gymhariaeth hon. Byddai dileu'r 'conduit pipe' yn atal llif cyfraith yr UE i gyfraith ddomestig felly. Byddai unrhyw ddarn o gyfraith yr UE sy'n gymwys mewn cyfraith ddomestig yn rhinwedd adran 2(1) o DCE 1972 yn peidio â chael effaith felly oni wneir darpariaeth i ddiogelu effaith y gyfraith honno.
11. Pan ddiddymir adran 2(2) o DCE 1972, bydd yr holl is-ddeddfwriaeth a wnaed o dan y pŵer hwnnw yn darfod yn awtomatig oni wneir darpariaeth i'w diogelu.
12. Ar 12 Medi 2017, gosododd Llywodraeth Cymru Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol gerbron y Cynulliad mewn cysylltiad â'r Bil i Ymadael â'r UE fel y'i cyflwynwyd ar 13 Gorffennaf 2017. Mae'r rhestr lawn o gymalau sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, neu sy'n addasu'r cymhwysedd hwnnw, wedi ei nodi mewn tabl yn atodiad A i'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol. Nododd y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol na fydd Llywodraeth Cymru yn gallu argymhell i'r Cynulliad ei fod yn rhoi cydsyniad i'r Bil fel y'i drafftwyd wrth ei gyflwyno.
13. Ar 19 Medi 2017, anfonodd Prif Weinidog Cymru a Phrif Weinidog yr Alban llythyr ar y cyd at Brif Weinidog y DU gan nodi cyfres o welliannau arfaethedig i'r Bil i Ymadael â'r UE. Eglurodd y llythyr y gallai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth yr Alban ystyried argymhell i'r Cynulliad ac i Senedd yr Alban fod cydsyniad yn cael ei roi i'r Bil i Ymadael â'r UE, pe gwnaed y gwelliannau i'r Bil. Cyflwynwyd y gwelliannau yn Senedd y DU wedi hynny ond ni chytunodd Pwyllgor Tŷ'r Cyffredin arnynt.

CRYNODEB O'R BIL

14. Diben Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) yw sicrhau bod y ddeddfwriaeth sy'n cwmpasu pynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru yn gweithio'n effeithiol ar ôl i'r Deyrnas Unedig ymadael â'r Undeb Ewropeaidd ac ar ôl i DCE 1972 gael ei diddymu gan y Bil i Ymadael â'r UE.
15. Mae'r Bil yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau i ailddatgan a darnodi deddfwriaeth sy'n deillio o'r UE ar bynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru, gydag unrhyw addasiadau sy'n angenrheidiol er mwyn gwneud i'r ddeddfwriaeth weithio ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Yn y Bil, disgrifir y corff hwn o gyfraith sydd i gael ei nodi mewn rheoliadau fel 'cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE'. Yn gyffredinol, bydd y Bil yn gweithredu fel y bydd yr un gyfraith mewn pynciau sydd wedi eu datganoli i Gymru yn gymwys ar ôl i'r DU ymadael â'r UE ag o'r blaen, yn ddarostyngedig i unrhyw addasiadau angenrheidiol i'r gyfraith i ddelio â'r ffaith na fydd y Deyrnas

¹⁵ R (on the application of Miller and another) v Secretary of State for Exiting the European Union [2017] UKSC 5, ym mharagraff 65.

Unedig yn rhan o'r trefniadau sefydliadol a swyddogaethol a ddarperir o dan gyfraith yr Undeb Ewropeaidd mwyach.

16. Mae'r pwerau i greu cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn cynnwys pŵer i wneud unrhyw ddiwygiadau i'r corff hwnnw o gyfraith o ganlyniad i ymadawriad y DU â'r UE. Dim ond os yw diwygiadau o'r fath yn angenrheidiol er mwyn sicrhau gweithrediad effeithiol cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE y caniateir eu gwneud.
17. Bwriedir i Fil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) weithredu ochr yn ochr â'r Bil i Ymadael â'r UE¹⁶. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE –
 - yn diddymu DCE 1972 o'r "diwrnod ymadael";
 - yn troi'r corff o gyfraith yr UE sy'n uniongyrchol gymwys yn y DU (e.e. rheoliadau gan yr UE sy'n uniongyrchol gymwys yn y DU drwy weithrediad DCE 1972) yng nghyfraith ddomestig awdurdodaethau'r DU ("cyfraith y DU");
 - yn diogelu'r holl gyfreithiau sydd wedi eu gwneud yn y DU i weithredu rhwymedigaethau gan yr UE (e.e. rheoliadau a wneir o dan adran 2(2) o DCE 1972 sy'n gweithredu cyfarwyddebau gan yr UE);
 - yn corffori unrhyw hawliau eraill sydd ar gael mewn cyfraith ddomestig yn rhinwedd DCE 1972, gan gynnwys yr hawliau a geir yng nghytuniadau'r UE, y gellir dibynnu arnynt ar hyn o bryd yn uniongyrchol yng nghyfraith y DU heb yr angen am fesurau gweithredu penodol; ac
 - yn darparu bod i gyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr Undeb Ewropeaidd cyn i'r DU ymadael â'r UE yr un statws rhwymol, neu'r un statws o ran cysail, yn llysoedd y DU â phenderfyniadau'r Goruchaf Lys.
18. Y "diwrnod ymadael" o dan y Bil i Ymadael â'r UE yw 29 Mawrth 2019 am 11.00pm, oni bai bod y diwrnod neu'r amser y mae'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd a'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd yn peidio â bod yn gymwys i'r DU yn unol ag Erthygl 50(3) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn wahanol a bod y Bil yn cael ei ddiwygio drwy reoliadau a wneir gan un o Weinidogion y Goron i newid y diffiniad o'r diwrnod ymadael ("exit day") yn unol â hynny.
19. Mae'r gyfraith sydd wedi ei throi neu ei diogelu gan y Bil i Ymadael â'r UE yn "cyfraith yr UE a ddargedwir". Diffinnir cyfraith yr UE a ddargedwir ("retained EU law") yng nghymal 6(7) o'r Bil i Ymadael â'r UE fel unrhyw beth sydd, ar neu ar ôl y diwrnod ymadael, yn parhau i fod yn gyfraith ddomestig, neu'n rhan ohoni, yn rhinwedd darpariaethau'r Ddeddf sy'n troi neu'n diogelu cyfraith yr UE a chyfraith y DU sy'n ymwneud â chyfraith yr UE. Bydd cyfraith yr UE a ddargedwir hefyd yn cynnwys unrhyw addasiadau i'r gyfraith a gaiff ei throi neu ei diogelu gan neu o dan y Bil i Ymadael â'r UE neu gan ddarn arall o gyfraith y DU o bryd i'w gilydd; a chaiff gynnwys cyfraith ar

¹⁶ Am esboniad manwl o ddarpariaethau Bil yr UE (Ymadael) gweler y nodiadau esboniadol a luniwyd gan Lywodraeth y DU.

bynciau sydd wedi eu datganoli i Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn ogystal â chyfraith ar bynciau nad ydynt wedi eu datganoli.

20. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE yn gosod cyfyngiadau ar allu Cynulliad Cenedlaethol Cymru i addasu cyfraith a gaiff ei throï neu ei diogelu gan y Bil. Mae adran 108A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ("DLIC 2006"), sy'n darparu ar gyfer cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol, wedi ei diwygio gan gymal 11(2) o'r Bil i Ymadael â'r UE. Mae'r diwygiad yn atal Deddf gan y Cynulliad rhag addasu cyfraith yr UE a ddargedwir, neu rhag rhoi pŵer i addasu cyfraith o'r fath, oni bai –
 - y byddai'r addasiad wedi bod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad yn union cyn y diwrnod ymadael; neu
 - fod yr addasiad wedi ei awdurdodi gan ddarpariaeth a wneir gan Ei Mawrhydi mewn Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor a gymeradwyir gan ddau Dŷ'r Senedd a'r Cynulliad Cenedlaethol.
21. Ni fydd y gyfraith a ailddatgenir ac a ddarnodir cyn y diwrnod ymadael yn gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE o dan Fil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) yn rhan o gyfraith yr UE a ddargedwir a gaiff ei throï neu ei diogelu o'r diwrnod ymadael o dan y Bil i Ymadael â'r UE. Bydd cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn parhau i fod yn gyfraith ddomestig, neu'n rhan ohoni, o ran Cymru yn rhinwedd darpariaethau Bil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru), yn hytrach nag yn rhinwedd unrhyw ddarpariaeth yn y Bil i Ymadael â'r UE. Mae hyn yn golygu y bydd cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn dod y tu allan i'r diffiniad o gyfraith y DU a ddargedwir ("retained EU law") yng nghymal 6(7) o'r Bil i Ymadael â'r UE ac na fydd yn ddarostyngedig i'r cyfyngiadau ar bŵer y Cynulliad i addasu cyfraith yr UE a ddargedwir a osodir gan gymal 11(2) o'r Bil hwnnw.
22. Mae'r Bil yn rhoi pwerau pellach i Weinidogion Cymru i wneud darpariaeth:
 - mewn perthynas â sicrhau cydymffurfedd â rhwymedigaethau rhyngwladol,
 - mewn perthynas â gweithredu'r cytundeb ymadael, ac
 - i fynd bob yn gam â chyfraith yr UE ar ôl i'r DU ymadael â'r UE.
23. Mae'r Bil yn sefydlu sefyllfa ddiodyn yn y gyfraith fel y bydd yn ofynnol cael cydsyniad Gweinidogion Cymru, oni bai bod Senedd y DU yn deddfu i'r gwrthwyneb, cyn y gall unrhyw berson wneud, cadarnhau neu gymeradwyo is-ddeddfwriaeth sy'n bodloni'r amodau a bennir yn y Bil.

SYLWEBAETH AR ADRANNAU'R BIL

24. Os nad oes angen rhoi esboniad neu sylw ar adran unigol o'r Bil, nis rhoddir.

Adran 2 – cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE

25. Mae adran 2 o'r Bil yn diffinio cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE at ddiben y Bil fel darpariaeth a wneir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau o dan adrannau 3 a 4 o'r Bil neu a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau o dan adran 5. Bydd y mwyafrif o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn seiliedig ar y corff o gyfraith yr UE a deddfwriaeth weithredu ddomestig a fydd yn peidio â chael effaith mewn cyfraith ddomestig yn rhinwedd diddymu adran 2(1) a (2) o DCE 1972. Mae cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE hefyd yn cynnwys categori pellach o gyfraith ddomestig nad yw'n dibynnu ar DCE 1972 er mwyn i'w effaith barhau mewn cyfraith ddomestig; hynny yw, darpariaeth a wneir mewn neu o dan ddeddfwriaeth sylfaenol ac eithrio DCE 1972.
26. Mae cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE hefyd i gynnwys unrhyw ychwanegiadau neu addasiadau a wneir i'r corff hwnnw o gyfraith ar unrhyw adeg yn y dyfodol. Diffinnir 'addasu' yn adran 18(1) o'r Ddeddf ac mae'n cynnwys diwygio, diddymu neu ddirymu. Hyd yn oed os caiff darpariaeth yng nghyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE ei diddymu neu ei dirymu a bod darpariaeth newydd yn cael ei rhoi yn ei lle, mae adran 2, wedi ei darllen ochr yn ochr ag adran 18(1), yn ei gwneud yn glir y gallai'r ddarpariaeth newydd fod yn rhan o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE o hyd. Bydd pa un a yw darpariaeth newydd o'r fath yn rhan o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE mewn gwirionedd yn dibynnu ar yr amgylchiadau a'r bwriad sy'n sail i'r addasiad.

Adran 3 – Pŵer i ddargadw cyfraith uniongyrchol yr UE

27. Mae adran 3 yn darparu ar gyfer y gainc gyntaf o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE a restrir yn y diffiniad yn adran 2. Nid yw'r adran yn darparu ar gyfer corffori cyfraith uniongyrchol yr UE mewn cyfraith ddomestig yn awtomatig fel sy'n digwydd yng nghymal 3 o'r Bil i Ymadael â'r UE. Yn hytrach, mae'n galluogi Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, i wneud darpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig sy'n cyfateb i gyfraith uniongyrchol yr UE.
28. Diffinnir cyfraith uniongyrchol yr UE yn adran 3(3). Mae'n dal pob un o gyfreithiau'r UE sy'n uniongyrchol gymwys yn y DU.
29. Un categori o gyfraith yr UE yw Cytuniadau'r UE sy'n cael effaith uniongyrchol yng nghyfraith Cymru a Lloegr yn rhinwedd adran 2(1) o DCE 1972 (adran 3(3)(a)). Diffinnir Cytuniadau'r UE ("EU Treaties") yn Atodlen 1 i Ddeddf Dehongli 1978 ("DD 1978") drwy gyfeirio at adran 1 o DCE 1972 ac Atodlen 1 iddi. Mae Llywodraeth y DU wedi ymrwmo i ddiddymu DCE 1972 ac mae darpariaeth wedi ei chynnwys i'r perwyl hwnnw yn adran 1 o'r Bil i Ymadael â'r UE. Mae'r Bil i Ymadael â'r UE (ym mharagraff 11 o Atodlen 8) yn diwygio'r diffiniad o Gytuniadau'r UE a geir yn Atodlen 1 i DD 1978 fel y bydd yn parhau i gyfeirio'n ôl at y diffiniad yn DCE 1972 fel yr oedd yn cael effaith yn union cyn ei diddymu.

30. Mae Cytuniadau'r UE yn gytundebau rhwymol rhwng Aelod-wladwriaethau'r UE. Maent yn nodi amcanion a rheolau'r UE ar gyfer sefydliadau'r UE, sut y gwneir penderfyniadau a'r berthynas rhwng yr UE ac Aelod-wladwriaethau. Mae pob cam a gymerir gan yr UE yn seiliedig ar Gytuniadau'r UE. Mae Cytuniadau'r UE hefyd yn cynnwys hawliau o sylwedd, megis cyflog cyfartal i ddynion a menywod o dan Erthygl 157 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.
31. Dau brif Gytuniad yr UE yw'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd a'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd. Mae adran 3(3)(a) yn darparu mai dim ond darpariaeth yng Nghytuniadau'r UE sy'n cael effaith uniongyrchol sydd i ddod o fewn cwmpas pŵer Gweinidogion Cymru yn adran 3(1).
32. Mae'r egwyddor o effaith uniongyrchol ynghlwm wrth ddarpariaethau penodol yng nghyfraith yr UE sy'n arwain at roi hawliau i unigolion sy'n orfodadwy yn y llysoedd cenedlaethol. Mae'r hawliau wedi eu rhoi'n uniongyrchol ac nid yw'n ofynnol cymryd unrhyw gamau deddfwriaethol ar ran yr Aelod-wladwriaeth. Nid yw effaith uniongyrchol ond yn gymwys i ddarpariaethau yng nghyfraith yr UE sy'n ddigon clir, manwl gywir a diamod¹⁷.
33. Nid yw adran 3(3)(a) ond yn dal yr hawliau hynny o dan Gytuniadau'r UE sy'n uniongyrchol effeithiol ac nad ydynt wedi eu hatgynhyrchu eisoes mewn deddfiad sy'n gymwys o ran Cymru.
34. Diffinnir "Cytuniadau'r UE" ("EU Treaties") at ddiben adran 3(3)(a) yn DD 1978 drwy gyfeirio at adran 1 o DCE 1972. Gwnaeth adran 1 o Ddeddf yr Ardal Economaidd Ewropeaidd 1993 gytundeb yr Ardal Economaidd Ewropeaidd ("yr AEE") yn un o Gytuniadau'r UE at ddibenion DCE 1972. Felly, mae unrhyw hawliau sy'n uniongyrchol effeithiol o dan gytundeb yr AEE o fewn cwmpas y pŵer yn adran 3(1).
35. Pan fo darpariaeth yn un o Gytuniadau'r UE eisoes wedi ei hatgynhyrchu mewn deddfiad o ran Cymru, byddai'r deddfiad o dan sylw yn dod o fewn cwmpas adran 4 neu 5, nid adran 3. Mae'r cwestiwn o ran a yw darpariaeth yn un o Gytuniadau'r UE eisoes wedi ei hatgynhyrchu mewn deddfiad o ran Cymru i'w benderfynu drwy gyfeirio at y gyfraith ar y diwrnod y daw adran 3 i rym. Os caiff deddfiad ei basio neu ei wneud ar ôl i adran 3 ddod i rym sy'n atgynhyrchu darpariaeth yn un o Gytuniadau'r UE, ni fyddai'n atal Gweinidogion Cymru rhag arfer y pŵer yn adran 3(1) mewn cysylltiad â'r pŵer.
36. Mae'r ail gategori o gyfraith uniongyrchol yr UE wedi ei nodi yn adran 3(3)(b). Diffinnir rheoliad gan yr UE yn adran 18(1) fel rheoliad o fewn ystyr Erthygl 288 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd. Mae rheoliadau gan yr UE yn cynnwys rheolau cyfreithiol manwl ac maent yn uniongyrchol gymwys ym mhob Aelod-wladwriaeth. Fel gwladwriaeth ddeuol, mae angen i'r DU

¹⁷ Achos 26/62 NV Algemene Transporten Expeditie Onderneming van Gend en Loos v Nederlandse Administratie der Belastingen.

fabwysiadu trefniadau ar lefel ddomestig er mwyn i gyfraith yr UE sy'n uniongyrchol gymwys gael effaith. Cyflawnir hyn drwy adran 2(1) o DCE 1972. Mae adran 2(1) yn darparu'r cyfrwng i reoliadau'r UE lifo drwyddo i gyfraith ddomestig. Yn gyffredinol, y canlyniad yw nad yw'n ofynnol cymryd unrhyw gamau pellach yn y DU i sicrhau bod rheoliad gan yr UE yn cael yr effaith gyfreithiol a ddymunir. Fodd bynnag, mewn rhai achosion, mae angen cymryd rhai camau domestig i addasu cyfraith ddomestig er mwyn sicrhau cydymffurfedd â rheoliad gan yr UE (er enghraifft, gall fod angen creu trosedd mewn cyfraith ddomestig er mwyn gorfodi rheoliad gan yr UE) neu pan fo darpariaeth ganlyniadol yn ofynnol ar lefel ddomestig er mwyn rhoi effaith lawn i'r gofynion a geir mewn rheoliad gan yr UE.

37. Mae penderfyniadau gan yr UE wedi eu dal hefyd gan adran 3(3)(b) ac fe'i diffinnir yn adran 18(1) fel penderfyniad o fewn ystyr Erthygl 288 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd o dan Erthygl 34(2)(c) flaenorol o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd. Mae penderfyniadau gan yr UE yn weithredoedd cyfreithiol rhwymol sy'n gymwys i un neu ragor o Aelod-wladwriaethau, cwmnïau neu unigolion¹⁸. Mae rhai penderfyniadau yn gyffredinol ac yn uniongyrchol gymwys ac ar gael mewn cyfraith ddomestig heb yr angen am ddeddfwriaeth weithredu benodol¹⁹. Fodd bynnag, pan fo penderfyniad wedi ei gyfeirio at Aelod-wladwriaeth, gall fod angen gweithredu mewn cyfraith ddomestig er mwyn rhoi effaith i'r penderfyniad²⁰. Mae'r cyfeiriad at Erthygl 34(2)(c) flaenorol o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn adlewyrchu'r ffaith bod rhai penderfyniadau gan yr UE a wnaed cyn y Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd, ac felly o dan Erthygl 34(2)(c) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd, yn parhau i fod mewn grym.
38. Deddfwriaeth drydyddol yr UE yw'r trydydd categori o gyfraith yr UE a ddelir gan adran 3(3)(b), ac fe'i diffinnir yn adran 18(1). Mae dau fath o ddeddfwriaeth drydyddol yr UE: actau dirprwyedig ac actau gweithredu. Mae actau dirprwyedig yn ddeddfau sy'n gyfreithiol rwymol sy'n galluogi'r Comisiwn Ewropeaidd ("y Comisiwn") i ychwanegu at rannau nad ydynt yn hanfodol o actau deddfwriaethol yr UE, neu i ddiwygio'r rhannau hynny²¹, er enghraifft, er mwyn diffinio mesurau manwl. Mae actau gweithredu yn gyfreithiol rwymol hefyd ac yn galluogi'r Comisiwn, o dan oruchwyliath pwyllgorau sy'n cynnwys cynrychiolwyr o Aelod-wladwriaethau, i osod amodau sy'n sicrhau y caiff cyfreithiau'r UE eu cymhwysu'n unffurf²². Gall

¹⁸ Erthygl 288 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.

¹⁹ Er enghraifft, nid yw Penderfyniad y Comisiwn 2011/753/EU, sy'n sefydlu'r rheolau a'r dulliau ar gyfer cyfrifo targedau ailddeddfyddio ac ailgylchu a nodir yn y Gyfarwyddeb Fframwaith Gwastraff, wedi ei weithredu drwy ddeddfwriaeth benodol yn y DU, ond mae ar gael mewn cyfraith ddomestig drwy adran 2(1) o DCE 1972.

²⁰ Er enghraifft, mae Rheoliadau Enseffalopathïau Sbyngffurf Trosglwyddadwy (Cymru) 2008 (O.S. 2008/3154 (Cy. 282)) yn gweithredu Penderfyniad y Comisiwn 2007/411/EC dyddiedig 14 Mehefin 2007 sy'n gwahardd rhoi ar y farchnad gynhyrchion sy'n dod o anifeiliaid buchol a anwyd neu a fagwyd o fewn y Deyrnas Unedig cyn 1 Awst 1996 at unrhyw ddiben ac sy'n esemptio'r anifeiliaid hynny rhag mesurau rheoli a dileu penodol a osodwyd yn Rheoliad (EC) Rhif 999/2001 ac sy'n diddymu Penderfyniad 2005/598/EC.

²¹ Erthygl 290(1) o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.

²² Erthygl 291(2) o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.

deddfwriaeth drydyddol yr UE fod ar yr un ffurf â rheoliad gan yr UE, cyfarwyddeb gan yr UE, penderfyniad gan yr UE, argymhelliad gan yr UE neu farn gan yr UE.

39. Mae adran 3(3)(c) a (d) yn dal darpariaeth mewn unrhyw reoliad gan yr UE, unrhyw benderfyniad gan yr UE ac unrhyw ddarn o ddeddfwriaeth drydyddol yr UE fel y maent yn gymwys i'r AEE. Mae Deddf yr Ardal Economaidd Ewropeaidd 1993 yn gwneud cytundeb yr AEE yn un o gytuniadau'r UE at ddibenion DCE 1972. O ganlyniad, mae adran 2(1) a (2) o DCE 1972 yn gymwys i ddarpariaethau cytundeb yr AEE. Yn y bôn, mae rheoliadau gan yr UE, penderfyniadau gan yr UE a deddfwriaeth drydyddol yr UE yn gymwys i'r AEE yn rhinwedd eu cynnwys yn yr Atodiadau i gytundeb yr AEE, gydag unrhyw gyfaddasiadau sy'n angenrheidiol er mwyn iddynt weithredu'n effeithiol yng nghyd-destun yr AEE. Mae rheoliadau gan yr UE, penderfyniadau gan yr UE a deddfwriaeth drydyddol yr UE, fel y'u cyfaddesir, wedyn yn llifo i ddeddfwriaeth ddomestig y DU o ganlyniad i adran 2(1) o DCE 1972. Mae Protocol 1 i gytundeb yr AEE yn cynnwys cyfaddasiadau llorweddol sy'n nodi darpariaethau dehongli cyffredinol sy'n gymwys yn yr holl Atodiadau i gytundeb yr AEE. Er enghraifft, pryd bynnag y mae offerynnau gan yr UE yn cyfeirio at wladolion un o Aelod-wladwriaethau'r UE, mae'r cyfeiriadau, at ddibenion cytundeb yr AEE, i'w deall fel cyfeiriadau at wladolion gwladwriaethau Cymdeithas Masnach Rydd Ewrop.
40. Mae adran 3(3)(c)(i) yn darparu cyswllt rhwng paragraffau (c) a (b). Ni fyddai unrhyw atodiad i gytundeb yr AEE yn berthnasol ond pan fo Gweinidogion Cymru yn gwneud rheoliadau o dan adran 3 i wneud darpariaeth sy'n cyfateb i reoliad gan yr UE, penderfyniad gan yr UE neu ddeddfwriaeth drydyddol yr UE. Felly, byddai'r cyfuniad o adran 3(3)(b), (c) a (d) yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth sy'n cyfateb i reoliadau gan yr UE, penderfyniadau gan yr UE neu ddeddfwriaeth drydyddol yr UE fel y maent yn gymwys i gyd-destun yr AEE ac wedi eu cyfaddasu iddo.
41. Fel gyda pharagraffau (a) a (b), ni chaiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r pŵer i wneud rheoliadau pan fo effaith yr offeryn gan yr UE (fel y'i cyfaddesir ar gyfer yr AEE) eisoes wedi ei hatgynhyrchu mewn deddfiad.
42. Mae adran 3(1) yn darparu pŵer i wneud darpariaeth gyfatebol yn hytrach na phŵer i ailddatgan. Mae hyn yn adlewyrchu natur cyfraith uniongyrchol yr UE. Cafodd cyfraith uniongyrchol yr UE ei dylunio, ei drafftio a'i mabwysiadu i fod yn gymwys yn gydwladol. Felly, mae cyfraith uniongyrchol yr UE yn cynnwys darpariaeth nad oes iddi unrhyw gymhwysiad ymarferol o ran Cymru. Bydd y pŵer i wneud darpariaeth gyfatebol felly yn galluogi Gweinidogion Cymru i gymryd darn o gyfraith uniongyrchol yr UE a'i ail-lunio'n rheoliadau Cymreig sy'n gweithredu'n effeithiol mewn cyd-destun domestig. Bydd y broses hon yn golygu addasiadau i gyfraith uniongyrchol yr UE. Mae adran 3(4) yn rhoi enghreifftiau o'r math o addasiadau a ragwelir fel rhan o'r rheoliadau. Nid yw'r rhestr o enghreifftiau yn adran 3(4) yn rhestr gynhwysfawr.

43. Nid yw'r pŵer i wneud addasiadau o'r fath yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddileu hawliau etc. a fwynheir ar hyn o bryd o dan gyfraith uniongyrchol yr UE gan unigolion yng Nghymru. Mae is-adrannau (1) a (2) yn gweithredu er mwyn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw ddarpariaeth mewn rheoliadau fod at ddiben parhau â gweithrediad cyfraith uniongyrchol yr UE ac er mwyn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru geisio parhau â'r hawliau etc. a fwynheir ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae pwerau Gweinidogion Cymru wedi eu cyfyngu i ddarpariaeth sydd o fewn cymhwysedd datganoledig. Bydd unrhyw hawliau etc. yng nghyfraith uniongyrchol yr UE nad ydynt yn dod o fewn cymhwysedd datganoledig yn fater i Senedd y DU, ac yn benodol, os caiff ei basio, y Bil i Ymadael â'r UE sy'n mynd ar ei hynt drwy Senedd y DU ar hyn o bryd.
44. Mae is-adran (4)(a) yn adlewyrchu na all darpariaethau penodol yng nghyfraith uniongyrchol yr UE weithredu'n effeithiol mewn cyd-destun domestig yng Nghymru. Gallai hyn gynnwys darpariaethau penodol sy'n gymwys i Aelod-wladwriaeth benodol, ardal benodol neu ranbarth penodol yn yr UE ac eithrio Cymru. Er enghraifft, mae Erthygl 1 o Reoliad y Cyngor (EC) Rhif 1100/2007 sy'n sefydlu mesurau ar gyfer adfer stoc llyswennod Ewropeaidd yn cyfeirio at ddiogelu stoc llyswennod Ewropeaidd, a'r defnydd cynaliadwy o'r stoc honno, yn nyfroedd y Gymuned, mewn morlynnoedd arfordirol, aberoedd ac afonydd sy'n llifo i foroedd, megis Môr y Canoldir. Ni fyddai darpariaeth sy'n cyfateb i Erthygl 1 o Reoliad y Cyngor 1100/2007 a wneir o dan adran 3 o'r Bil ond yn gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu stoc mewn dyfroedd, morlynnoedd arfordirol, aberoedd ac afonydd sy'n llifo i'r môr o amgylch Cymru. Byddai unrhyw gyfeiriad, er enghraifft at Fôr y Canoldir, yn ddiangen. Wrth wneud y newidiadau i ddarpariaeth yng nghyfraith uniongyrchol yr UE, byddai'n golygu rhywfaint o addasu yn hytrach na hepgoriad syml, yn y rhan fwyaf o achosion. Yn yr enghraifft o Reoliad y Cyngor 1100/2007, yn hytrach na dim ond hepgor y moroedd amherthnasol a restrir, efallai y bydd yn well hepgor pob un o'r cyfeiriadau at y moroedd a rhoi geiriad newydd yn eu lle sy'n adlewyrchu'r moroedd o amgylch Cymru.
45. Gallai fod elfen o orgyffwrdd rhwng adran 3(4)(a) a'r hidlydd cyntaf a gymhwysir gan adran 3(1) - darpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig. Pan fo darpariaeth yng nghyfraith uniongyrchol yr UE yn gymwys ac eithrio o ran Cymru neu'n rhychwantu ac eithrio dim ond i Gymru a Lloegr, ni fyddai'n goresgyn y prawf yn adran 3(1) (yr eithriad yw y gallai darpariaeth a oedd yn gymwys ac eithrio o ran Cymru fod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad pe bai'n dod o fewn adran 108(5) o DLIC 2006. O dan amgylchiadau o'r fath, byddai angen i Weinidogion Cymru, wrth wneud darpariaeth gyfatebol o dan adran 3(1), hepgor y darpariaethau a oedd yn dod y tu allan i gymhwysedd y Cynulliad.
46. Mae is-adran (4)(b) yn adlewyrchu bod cyfraith uniongyrchol yr UE yn sefydlu nifer o endidau o'r UE ac yn rhoi swyddogaethau i'r endidau hyn neu mewn perthynas â'r endidau hyn. Er enghraifft, mae Rheoliad (EC) Rhif 1831/2003

Senedd Ewrop a'r Cyngor ar ychwanegion i'w defnyddio mewn maeth anifeiliaid yn rhoi rhan ganolog i Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop wrth awdurdodi ychwanegion bwyd anifeiliaid (yn ychwanegol at y Comisiwn). Yn ddarostyngedig i'r negodiadau rhwng y DU a'r UE ac unrhyw gytundebau ar gyfer perthynas yn y dyfodol, ni fyddai Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop yn chwarae rhan mwyach wrth awdurdodi'r defnydd o ychwanegion bwyd anifeiliaid yng Nghymru. Gallai rheoliadau a wneir o dan adran 3 a oedd yn gwneud darpariaeth gyfatebol i Reoliad 1831/2003 hepgor y swyddogaethau a roddid i Awdurdod Diogelwch Bwyd Ewrop. Fodd bynnag, er mwyn parhau â gweithrediad y system ar gyfer awdurdodi ychwanegion bwyd anifeiliaid, gallai Gweinidogion Cymru wneud darpariaeth i sefydlu awdurdod cyhoeddus newydd yng Nghymru (is-adran 4(h)) a rhoi'r swyddogaethau i'r awdurdod hwnnw, neu roi'r swyddogaethau i awdurdod cyhoeddus sy'n bodoli eisoes (is-adran (4)(g)). Pan fo swyddogaethau o'r fath yn cael eu rhoi i awdurdod cyhoeddus sy'n bodoli eisoes, gall fod angen gwneud newidiadau i'r fframwaith deddfwriaethol sy'n llywodraethu'r corff hwnnw. Gallai hyn gynnwys gwneud diwygiadau i ddeddfwriaeth sylfaenol y mae is-adran (4)(i) yn darparu'n benodol ar ei gyfer.

47. Mae is-adran (4)(c), (d) ac (e) yn amlygu'r posibilrwydd y gall fod angen ymdrin ag unrhyw drefniadau cilyddol, neu drefniadau eraill sy'n ymwneud â'r UE, yng nghyfraith uniongyrchol yr UE fel rhan o wneud darpariaeth o dan adran 3. Bydd hyn yn dibynnu'n helaeth ar ganlyniad y negodiadau rhwng y DU a'r UE ar unrhyw berthynas yn y dyfodol. Fodd bynnag, dylid nodi mai adran 11 a fyddai'r pŵer perthnasol pan fo unrhyw gytundebau ymadael yn cynnwys darpariaeth ar gyfer trefniadau cilyddol yn y dyfodol rhwng y DU a'r UE. Gallai is-adran (4)(c) fod yn berthnasol, er enghraifft, mewn perthynas â rhannu gwybodaeth. Er enghraifft, mae Erthygl 19(1) o Reoliad (EU) 2016/429 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar glefydau trosglwyddadwy anifeiliaid ac sy'n diwygio ac yn diddymu actau penodol ym maes iechyd anifeiliaid yn ei gwneud yn ofynnol i Aelod-wladwriaethau hysbysu'r Comisiwn ac Aelod-wladwriaethau eraill am unrhyw achosion o unrhyw glefydau a restrir. Wrth i'r DU ymadael â'r UE, byddai'r ddyletswydd ar Aelod-wladwriaethau ac eithrio'r DU i hysbysu'r DU o dan y ddarpariaeth hon yn peidio â bod yn gymwys. Felly, byddai'n amhriodol parhau â gofyniad mewn cyfraith ddomestig i Weinidogion Cymru hysbysu'r Comisiwn a'r Aelod-wladwriaethau os oes achosion o unrhyw glefydau a restrir yng Nghymru. Fodd bynnag, unwaith eto, mae trefniadau cilyddol o'r fath yn debygol o fod yn destun trafodaethau fel rhan o'r negodiadau am unrhyw berthynas yn y dyfodol rhwng y DU a'r UE.
48. Mae is-adran (4)(f) yn adlewyrchu'r cyfeiriadau helaeth at yr UE (sy'n cynnwys cyfeiriadau at yr AEE) a geir yng nghyfraith uniongyrchol yr UE na fyddant yn briodol mwyach wrth i'r darpariaethau gael eu cyfaddasu i fod yn gymwys mewn cyd-destun domestig yn unig. Er enghraifft, mae cyfran fawr o gyfreithiau uniongyrchol yr UE yn nodi pwnc yr offeryn yn yr Erthygl(au) agoriadol. Yn aml, maent yn cyfeirio at nodau a dibenion y Rheoliad ac maent wedi eu drafftio fel arfer gan gyfeirio at amcanion Ewropeaidd, neu gymorth cydweithredu a chydgyssylltu rhwng Aelod-wladwriaethau (gweler, er

enghraifft, Erthygl 1(2) o Benderfyniad Rhif 1082/2013/EU Senedd Ewrop a'r Cyngor ar fygythiadau trawsffiniol difrifol i iechyd ac sy'n diddymu Penderfyniad Rhif 2119/98/EC). Gallai ymdrin â diffygion o'r fath gynnwys hepgor y cyfeiriadau neu gyfaddasu'r cyfeiriad fel ei fod yn gweithredu'n effeithiol mewn cyd-destun domestig. Yn lle cyfeiriad at gyfrannu at lefel uchel o ddiogelwch iechyd y cyhoedd yn yr Undeb, gellid rhoi cyfeiriad at gyfrannu at ddiogelwch o'r fath yng Nghymru, pe bai'n briodol.

49. Mae'r pŵer i wneud rheoliadau o dan adran 3 wedi ei gyfyngu. Mae'r cyfyngiadau yn adlewyrchu'n fras y cyfyngiadau sy'n gymwys i'r pŵer yn adran 2(2) o DCE 1972. Mae'r cyfyngiad ar osod neu gynyddu trethiant yn deillio o baragraff 1(1)(a) o Atodlen 2 i DCE 1972, mae'r cyfyngiad ar wneud darpariaeth ôl-weithredol yn deillio o baragraff 1(1)(b) o Atodlen 2 ac mae'r cyfyngiad ar greu troseddau perthnasol yn deillio o baragraff 1(1)(d) o Atodlen 2. Diffinnir trosedd berthnasol yn adran 18.
50. Mae'r cyfyngiadau yn adran 4(5)(d) ac (e) yn adlewyrchu'r terfynau ar gymhwysedd y Cynulliad mewn cysylltiad â deddfu mewn perthynas â swyddogaethau un o Weinidogion y Goron. Mae paragraff (d) yn adlewyrchu'r cyfyngiad a geir ym mharagraff 1(2) o Ran 2 o Atodlen 7 i DLIC 2006. Mae paragraff (e) yn adlewyrchu'r cyfyngiad a geir ym mharagraff 1(1) o Ran 2 o Atodlen 7, ond mae hefyd yn adlewyrchu'r eithriad i'r cyfyngiad hwnnw a geir ym mharagraff 6(1)(b) o Ran 3 o Atodlen 7. Nid yw paragraff (d) yn cyfeirio at unrhyw ailddatganiad o swyddogaethau Gweinidogion y Goron (a fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad yn rhinwedd paragraff 8 o Ran 3 o Atodlen 7 i DLIC 2006) gan nad yw cyfraith uniongyrchol yr UE yn cynnwys unrhyw swyddogaethau Gweinidogion y Goron.
51. Ni all rheoliadau a wneir o dan adran 3 ddod i rym cyn y diwrnod ymadael oherwydd y terfynau ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae adran 108(6)(c) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 yn darparu na all y Cynulliad wneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE. Yn y mwyafrif o achosion, byddai darpariaeth a wneir o dan adran 3 yn anghydnaws â chyfraith yr UE pe bai'n dod i rym tra oedd y DU yn dal i fod yn aelod o'r UE ac yn ddarostyngedig i gyfraith yr UE. Er enghraifft, byddai darpariaeth o dan adran 3 a oedd yn hepgor gofyniad i hysbysu'r Comisiwn am achos o glefydau penodol yn groes i gyfraith yr UE ac felly ni fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae'r cyfyngiad yn adran 3(6)(b) yn cadarnhau na ellir defnyddio'r pŵer mewn modd sydd y tu allan i gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Dylid nodi bod Gweinidogion Cymru yn ddarostyngedig i'r un cyfyngiad wrth wneud, cadarnhau a chymeradwyo unrhyw is-ddeddfwriaeth, neu wrth wneud unrhyw weithred arall sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE yn rhinwedd adran 80(8) o DLIC 2006. Felly, dim ond rheoliadau a oedd yn dod i rym ar neu ar ôl y diwrnod ymadael y gallai Gweinidogion Cymru eu gwneud o dan adran 3.
52. At ddiben cydymffurfio ag Erthygl 296 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd y mae'r croniciadau o gyfraith uniongyrchol yr UE. Gellir defnyddio'r rhain i hwyluso dehongli ond mae cyfraith achosion Llys

Cyfiawnder yr UE yn ei gwneud yn glir nad oes ganddynt unrhyw rym cyfreithiol rhwymol²³. Felly, ni fydd rheoliadau a wneir o dan adran 3 ond yn cynnwys darpariaeth sy'n cyfateb i'r rheolau cyfreithiol a geir yng nghyfraith uniongyrchol yr UE ac nid y croniciadau.

Adran 4 – ailddatgan deddfiadau sy'n deillio o'r UE

53. Mae'r pŵer yn adran 4(1) yn ymwneud â deddfiadau, fel y'u diffinnir yn adran 18(1), sy'n bodloni prawf dau gam a nodir yn yr is-adran honno. Yr amod cyntaf yw bod y deddfiad o fewn cymhwysedd datganoledig. Yr ail amod yw bod y deddfiad yn gweithredu mewn rhyw ffordd i weithredu rhwymedigaethau cyfraith yr UE neu'n ymwneud fel arall â'r UE neu'r AEE. Wrth ymadael â'r UE, gallai fod amheuaeth ynghylch a fyddai deddfiadau a oedd yn rhagdybio aelodaeth o'r UE yn parhau i weithio'n effeithiol. Gallai'r un amheuon fod yn gymwys hefyd i ddeddfiadau sy'n ymwneud â'r UE neu'r AEE neu sy'n cyfeirio at yr UE neu'r AEE.
54. Mae dal y deddfiadau hyn sy'n deillio o'r UE mewn rheoliadau a wneir o dan adran 4(1) hefyd yn gweithredu er mwyn galluogi addasiadau i'r deddfiadau hynny. Bydd yn ofynnol cywiro'r deddfiadau hyn er mwyn sicrhau y gallant barhau i weithredu'n effeithiol ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Felly, mae'r pŵer yn is-adran (1) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ailddatgan y deddfiadau gyda'r addasiadau sy'n angenrheidiol er mwyn cyflawni'r nod hwn.
55. Fel gydag adran 3, mae adran 4 yn nodi rhestr nad yw'n gynhwysfawr o'r math o addasiadau y rhagwelir y byddant yn angenrheidiol er mwyn sicrhau gweithrediad effeithiol y deddfiad ailddatganedig. Mae enghreifftiau penodol yn cynnwys:
 - **Cyfeiriadau at yr UE:** mae deddfiadau domestig yn cynnwys cyfeiriadau niferus at "cyfraith yr UE", "rhwymedigaethau gan yr UE", "Aelod-wladwriaethau ac eithrio'r DU" a "gwladwriaethau'r AEE". Bydd yn ofynnol addasu'r rhain er mwyn adlewyrchu ymadawiad y DU â'r UE. Er enghraifft, mae rheoliad 2(1) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesu Effeithiau Amgylcheddol) (Cymru) 2017²⁴ yn diffinio "deddfwriaeth yr Undeb". Mae'r term wedi ei ddiffinio drwy gyfeirio at ddeddfiadau sy'n gymwys o ran Cymru sy'n rhoi effaith i "un o rwymedigaethau'r UE". Bydd yn ofynnol diwygio'r rhain gan na fydd darpariaeth mewn deddfiadau sy'n rhoi effaith i rwymedigaethau'r UE ar ôl i'r DU ymadael â'r UE (oni bai bod y cytundeb ymadael yn cynnwys darpariaeth o'r fath – mae'r pŵer yn adran 10 i ymdrin â hyn).
 - **Sefydliadau'r UE:** mae darpariaethau mewn deddfiadau domestig yn gweithredu ar sail aelodaeth o'r UE, gan gynnwys y rhan a chwaraeir gan sefydliadau amrywiol yr UE a'r ddarpariaeth o gyllid drwy gynlluniau a weithredir gan yr UE. Mae rheoliad 3 o Reoliadau Llaeth Ysgol (Cymru)

²³ Casa Fleischhandels, Achos 215/88.

²⁴ O.S. 2017/567 (Cy. 136).

2017²⁵ yn gwneud darpariaeth ar gyfer darparu "cymorth gwladol" i geiswyr sydd hefyd yn cael "cymorth Undeb". Mae cymorth Undeb yn gymorth a ddarperir o dan Erthygl 23 o Reoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor sy'n sefydlu cyd-drefniadaeth y marchnadoedd mewn cynhyrchion amaethyddol ac sy'n diddymu Rheoliadau'r Cyngor (EEC) Rhif 922/72, (EEC) Rhif 234/79, (EC) Rhif 1037/2001 ac (EC) Rhif 1234/2007. Gan na fydd "cymorth Undeb" yn daladwy mwyach, ni fydd modd gweithredu meini prawf cymhwystra yn seiliedig ar gael cymorth o'r fath mwyach. Bydd y diwygiad i Reoliadau Llaeth Ysgol (Cymru) 2017 yn dibynnu ar y ddarpariaeth gyfatebol a wneir i Reoliad (EU) Rhif 1308/2013 mewn rheoliadau a wneir o dan adran 3.

- **Trefniadau cilyddol:** mae trefniadau amrywiol a rhwymedigaethau gan yr UE yn arwain yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol at raddau amrywiol o gilyddiaeth rhwng Aelod-wladwriaethau, neu'n gwneud hynny yn ofynnol. Un enghraifft yw'r egwyddor o gydnabod cymwysterau yn gilyddol. Mae Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012²⁶ yn gwneud darpariaeth sy'n ymwneud ag unigolion sydd â'r hawl i addysgu yn y DU yn rhinwedd Cyfarwyddeb y Cyngor 2005/36/EC ar gydnabod cymwysterau proffesiynol (er y gwneir hyn yn anuniongyrchol drwy gyfeirio at ddeddfwriaeth ddomestig arall). Wrth ailddatgan Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012, gellid eu haddasu er mwyn ymdrin â newidiadau i'r egwyddor o gydnabod cymwysterau yn gilyddol.

56. Mae is-adran (3) hefyd yn cynnwys yr enghraifft o roi swyddogaethau neu osod cyfyngiadau a oedd mewn cyfarwyddeb gan yr UE ac a oedd mewn grym yn union cyn y diwrnod ymadael ac y mae'n briodol eu dargadw. Mae hyn yn adlewyrchu'r posibilrwydd bod Gweinidogion Cymru wedi gweithredu cyfarwyddeb gan yr UE ond nad ydynt wedi gweithredu'r darpariaethau yn y gyfarwyddeb sy'n darparu i Gomisiwn yr UE neu asiantaeth o'r UE gyflawni swyddogaeth. Mewn enghraifft o'r fath, gallai'r deddfiad domestig weithredu ar y sail bod swyddogaeth benodol yn cael ei harfer gan Gomisiwn yr UE neu asiantaeth o'r UE. Mae is-adran (3)(f) yn cadarnhau bod y pŵer i ailddatgan gydag addasiadau o dan is-adran (1) yn cynnwys y pŵer i ail-greu'r swyddogaeth a'i rhoi, er enghraifft, i Weinidogion Cymru neu awdurdod cyhoeddus priodol.
57. Ni wneir unrhyw gyfeiriad yn is-adran (3) at y pŵer i addasu deddfiad am fod is-adran (1) a (2) a'r diffiniad o ddeddfiad yn adran 18(2) yn gwneud hyn yn glir.
58. Mae'r cyfyngiadau ar arfer y pŵer yn adran 4(1) yn cyfateb i'r rheini sy'n gymwys yn adran 3, ac eithrio mân wahaniaeth yn adran 4(5)(d). Mae adran 4(5)(d) yn adlewyrchu'r terfynau ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad mewn perthynas â swyddogaethau un o Weinidogion y Goron, yn benodol y

²⁵ O.S. 2017/724 (Cy. 174).

²⁶ O.S. 2012/724 (Cy. 96).

cyfyngiad ym mharagraff 1(2) o Ran 2 o Atodlen 7 i DLIC 2006 ar roi swyddogaethau i un o Weinidogion y Goron neu osod swyddogaethau arno. Fodd bynnag, gan fod a wnelo'r pŵer yn adran 4 ag ailddatgan y gyfraith, mae is-adran (5)(d) yn cadarnhau y gall rheoliadau a wneir o dan is-adran (1) ailddatgan swyddogaeth sydd gan un o Weinidogion y Goron oherwydd yr eithriad ym mharagraff 8 o Ran 3 o Atodlen 7 i DLIC 2006.

59. Mae'r un cyfyngiadau o ran amser hefyd yn gymwys i reoliadau a wneir o dan adran 4 yn rhinwedd is-adran (6).

Adran 5 - darpariaeth a wneir o dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE i barhau i gael effaith

60. Os caiff ei basio, bydd y Bil i Ymadael â'r UE sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd yn diddymu DCE 1972. Yn gyffredinol, mae is-ddeddfwriaeth yn darfod yn awtomatig pan fydd y ddeddfwriaeth sylfaenol y mae wedi ei gwneud odani yn peidio â chael effaith oni chaiff ei harbed yn benodol. Felly, byddai unrhyw ddarpariaeth a wneid o dan adran 2(2) o DCE 1972, neu baragraff 1A o Atodlen 2 iddi, yn peidio â chael effaith pan ddiddymir y Ddeddf honno. Mae adran 5 yn gweithredu i ddiogelu offerynnau statudol a wneir o dan y darpariaethau hyn.
61. Mae categori ychwanegol o offeryn statudol hefyd wedi ei ddal o dan adran 5 - y rheini a wneir o dan adran 56 o Ddeddf Cyllid 1973 ("DC 1973"). Mae adran 56 o DC 1973 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i'w gwneud yn ofynnol i ffioedd a thaliadau gael eu talu am ddarparu unrhyw wasanaethau, cyfleusterau, awdurdodiadau, tystysgrifau neu ddogfennau a ddarparant yn unol ag unrhyw rwymedigaeth gan yr UE. Caiff y mwyafrif o rwymedigaethau'r UE eu gweithredu o dan adran 2(2) o DCE 1972 ac mae darpariaeth a wneir o dan adran 56 o DC 1973 wedi ei chynnwys yn aml yn yr un offeryn â darpariaeth a wneir o dan adran 2(2) o DCE 1972. O ganlyniad, mae adran 5 yn galluogi offerynnau o'r fath yn eu cyfanrwydd i gael eu trin fel pe baent wedi eu gwneud o dan adran 5. Mae hyn yn osgoi unrhyw ymgais i wneud darpariaeth ar wahân o dan y pwerau gwahanol o fewn yr un offeryn. Gan gydnabod y gall rhai offerynnau statudol gynnwys darpariaethau o dan bwerau eraill hefyd, mae is-adran (3) yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddarparu bod yr offeryn cyfan i'w drin fel pe bai'n cael effaith o dan adran 5.
62. Mae adran 5(4) yn cadarnhau mai dim ond darpariaeth o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad y gellir ei phennu mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (1).
63. Mae rhywfaint o orgyffwrdd rhwng cwmpas y pwerau yn adrannau 4 a 5. Er enghraifft, gellir pennu darpariaeth a wneir o dan adran 2(2) o DCE 1972 o dan adran 5(1), ond byddai hefyd yn ddeddfiad a wneid yn gyfan gwbl at ddiben a grybwyllir yn adran 2(2)(a) neu (b) ac felly gellid ei hailddatgan o dan y pŵer yn adran 4. Mae pwerau Gweinidogion Cymru yn adrannau 4 a 5 yn ddisgresiynol a bydd Gweinidogion Cymru yn gallu dewis defnyddio'r naill bŵer neu'r llall mewn cysylltiad â'r darpariaethau.

64. Yn ogystal â diogelu'r darpariaethau a wneir o dan bwerau sy'n ymwneud â'r UE, bydd pennu'r darpariaethau hefyd yn ei gwneud yn bosibl i Weinidogion Cymru ddefnyddio'r 'pŵer cywiro' yn adran 5(5). Nod y pŵer, yn debyg i'r pwerau yn adrannau 3 a 4, yw galluogi i'r addasiadau angenrheidiol gael eu gwneud i'r darpariaethau a nodir, yng ngoleuni ymadawiad y DU â'r UE. Rhaid i unrhyw addasiad neu ddarpariaeth bellach fod o fewn cymhwysedd datganoledig a bod yn angenrheidiol er mwyn sicrhau gweithrediad effeithiol y ddarpariaeth o dan sylw. Gellir gwneud yr un ddarpariaeth â'r math a wneir o dan adran 4(3) a (4) o dan adran 5(5). Mae is-adran (6)(b) yn ei gwneud yn glir bod y pŵer yn cynnwys pŵer i addasu deddfwriaeth sylfaenol (sydd hefyd ar gael o dan adran 4, ond a gyflawnir drwy ddull gwahanol).
65. Mae'r un cyfyngiadau yn gymwys i arfer y pŵer ag sy'n gymwys i adrannau 3 a 4, ac eithrio nad yw adran 5(7)(d) yn cyfeirio at ailddatgan swyddogaethau Gweinidogion y Goron (fel sy'n wir yn adran 4(5)(d)) gan nad yw'r pwerau yn adran 5(1) a (5) yn ymwneud ag ailddatgan fel sy'n wir yn adran 4.

Adran 6 - heriau i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE sy'n codi o annilysrwydd offerynnau gan yr UE

66. Bydd pob darn o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn seiliedig ar offerynnau gan yr UE. Mae gan Lys Cyfiawnder yr UE awdurdodaeth dros unrhyw her i offeryn gan yr UE. Gellid herio offeryn gan yr UE ar sail diffyg cymhwysedd, torri gofyniad gweithdrefnol hanfodol, torri'r Cytuniadau neu unrhyw reol gyfreithiol sy'n ymwneud â'u cymhwyso neu gamddefnyddio pwerau²⁷. Gallai her lwyddiannus i offeryn gan yr UE fwrw amheuaeth ar unrhyw ddarn o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE sy'n gysylltiedig â hynny. Mae adran 6(1) yn gosod sefyllfa ddiodyn nad yw penderfyniad gan Lys Cyfiawnder yr UE fod offeryn gan yr UE yn annilys yn creu hawl yn y gyfraith i herio unrhyw ddarn o gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE. Nid yw hyn yn effeithio ar unrhyw her ar unrhyw sail arall o ran cyfraith gyhoeddus.
67. Mae adran 6(2) yn darparu tri eithriad i'r sefyllfa ddiodyn. Y trydydd eithriad, yn adran 6(2)(c), yw pŵer i Weinidogion Cymru ychwanegu eithriadau pellach. Gallai hyn gynnwys achosion pan fo Llys Cyfiawnder yr UE wedi penderfynu bod offeryn gan yr UE yn annilys ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Mae adran 6(3) yn gadarnhad bod y pŵer yn adran 6(2)(c) yn cynnwys y pŵer i ddarparu ar gyfer gwneud her yn erbyn awdurdod cyhoeddus domestig (ond nid un o Weinidogion y Goron – gan adlewyrchu'r terfynau ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad ac yn benodol y cyfyngiad ym mharagraff 1(2) o Ran 2 o Atodlen 7 i DLIC 2006).

Adran 7 - dehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE

68. Bydd ymadawiad y DU â'r UE yn golygu na fydd gan Lys Cyfiawnder yr UE awdurdodaeth mwyach mewn perthynas â'r DU. Felly, ni fydd llysoedd

²⁷ Erthygl 263 o'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.

domestig yn gallu atgyfeirio achosion i Lys Cyfiawnder yr UE ar neu ar ôl y diwrnod ymadael.

69. Mae adran 7(2) yn darparu y penderfynir ar unrhyw gwestiwn o ran ystyr cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE yn llysoedd y DU yn unol â chyfraith achosion perthnasol Llys Cyfiawnder yr UE cyn i'r DU ymadael â'r UE, egwyddorion cyffredinol a'r Siarter Hawliau Sylfaenol. Mae hyn yn cynnwys, ymhlith materion eraill, ddehongli mewn dull dibennol pan fo ystyr y mesurau yn aneglur. Mae dull dibennol yn golygu ystyried diben y gyfraith drwy edrych ar ddogfennau perthnasol eraill megis y sail gyfreithiol mewn cytuniadau ar gyfer mesur a phan fo'n berthnasol, y 'travaux preparatoires' (y papurau gwaith) a arweiniodd at fabwysiadu'r mesur, cymhwyso'r dehongliad sy'n gwneud y ddarpariaeth o gyfraith yr UE yn gydnaws â'r cytuniadau, egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE a'r Siarter Hawliau Sylfaenol.
70. Mae Llys Cyfiawnder yr UE a llysoedd domestig yn cymhwyso'r egwyddorion cyffredinol (megis cymesuredd, hawliau sylfaenol a pheidio â bod yn ôl-weithredol) wrth benderfynu ar gyfreithlondeb mesurau deddfwriaethol a gweinyddol o fewn cwmpas cyfraith yr UE, ac maent yn helpu i ddehongli cyfraith yr UE hefyd.
71. Pan na fo cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE wedi ei diwygio ar neu ar ôl y diwrnod ymadael, yna caiff ei dehongli yn unol â chyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr UE cyn i'r DU ymadael â'r UE, egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE a ddargedwir a'r Siarter Hawliau Sylfaenol (i'r graddau y bônt yn berthnasol).
72. Mae is-adran (2)(b) yn ei gwneud yn ofynnol i lysoedd a thribiwnlysoedd y DU ddehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE drwy gyfeirio (ymhlith pethau eraill) at derfynau cymhwysedd yr UE, fel y mae'n bodoli ar y diwrnod y mae'r DU yn ymadael â'r UE. Ni allai mater ddod o fewn cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE pe na bai gan yr UE gymhwysedd yn y maes hwnnw. Mae Erthygl 5(2) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn cadarnhau na allai'r Undeb ond gweithredu o fewn terfynau'r cymhwyseddau a roddir iddo gan yr Aelod-wladwriaethau. Mae cymhwyseddau nas rhoddir i'r Undeb yn aros gyda'r Aelod-wladwriaethau.
73. Nid yw adran 7(2) ond yn gymwys i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE fel y mae'r gyfraith honno heb ei haddasu ar neu ar ôl y diwrnod ymadael. Bydd gwneud darpariaeth sy'n cyfateb i gyfraith uniongyrchol yr UE o dan y pŵer yn adran 3 yn aml yn cynnwys gwneud addasiadau i'r ddarpariaeth yng nghyfraith uniongyrchol yr UE ar neu ar ôl y diwrnod ymadael. Yn yr un modd, bydd addasiadau i gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE o dan adrannau 4 a 5 yn cael eu gwneud ar neu ar ôl y diwrnod ymadael. Yn yr achosion hyn, ni fydd yr egwyddor yn adran 7(2) yn gymwys ac felly nid oes gofyniad i benderfynu ar gwestiynau o ran dilysrwydd, ystyr neu effaith y rheoliadau hynny yn unol â'r is-adran honno. Fodd bynnag, mae adran 7(5) yn ei gwneud yn glir nad yw is-adran (2) yn gweithredu i atal llys rhag penderfynu ar gwestiwn o ran dilysrwydd, ystyr neu effaith darn o gyfraith Cymru sy'n

deillio o'r UE sydd wedi ei addasu ar neu ar ôl y diwrnod ymadael fel y darperir ar ei gyfer yn is-adran (2) os yw gwneud hynny yn gyson â bwriad yr addasiadau.

74. Mae adran 7(3) yn galluogi'r Goruchaf Lys, ond nid unrhyw lys domestig arall, i wyro oddi wrth gyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr UE cyn i'r DU ymadael â'r UE. Mae is-adrannau (2) a (3) yn cyfuno i ddarparu i bob pwrpas y bydd i gyfraith achosion Llys Cyfiawnder yr UE cyn i'r DU ymadael â'r UE yr un statws rhwymol, neu statws o ran cysail, mewn llysoedd a thribiwnlysoedd domestig â phenderfyniadau presennol y Goruchaf Lys. Mae is-adran (4) yn adlewyrchu'r arfer presennol a ddefnyddir gan y Goruchaf Lys wrth benderfynu pa un ai i wyro oddi wrth ei benderfyniad blaenorol ei hun. Mae'r prawf a ddefnyddir gan Oruchaf Lys y DU wedi ei nodi mewn datganiad arfer presennol a wnaed gan Dŷ'r Arglwyddi ym 1966 ac a fabwysiadwyd gan y Goruchaf Lys yn 2010. Nododd y datganiad hwnnw, ymhlith pethau eraill, er y bydd yn trin ei benderfyniadau blaenorol fel pe baent yn rhwymol fel arfer, y bydd yn gwyro oddi wrth ei benderfyniadau blaenorol pan ymddengys yn briodol gwneud hynny.
75. Mae adran 7(6) yn darparu diffiniadau at ddibenion adran 7. Mae'r diffiniadau o gyfraith achosion ddomestig a ddargedwir, cyfraith achosion yr UE a ddargedwir ac egwyddorion cyffredinol cyfraith yr UE a ddargedwir wedi eu cyfyngu i'r materion hynny sy'n berthnasol i unrhyw beth y caniateir gwneud rheoliadau mewn cysylltiad ag ef o dan adran 3, 4 neu 5. Mae effaith adran 7 wedi ei chyfyngu felly i gwmpas cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE.

Adran 8 - rheolau tystiolaeth

76. Yn gyffredinol, trinnir ystyr neu effaith y gyfraith mewn awdurdodaethau eraill fel cwestiwn ffeithiol, i'w brofi mewn achos cyfreithiol drwy dystiolaeth, yn hytrach na thrwy ddyfarniad gan farnwr fel cwestiwn cyfreithiol. Eglurodd adran 3 o DCE 1972, pan ymunodd y DU â'r UE, fod barnwyr y DU i benderfynu ar ystyr neu effaith Cytuniadau'r UE, neu ddilysrwydd, ystyr neu effaith unrhyw offeryn gan yr UE, fel cwestiwn cyfreithiol, yn unol â'r egwyddorion a osodwyd gan Lys Cyfiawnder yr UE a'i benderfyniadau perthnasol. Bydd cyfraith yr UE sy'n cael ei diogelu gan y Bil yn dod yn gyfraith ddomestig, ac felly llysoedd yng Nghymru a fydd yn ei dehongli. Ni fydd rhai darnau o gyfraith yr UE yn dod yn gyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE, ond efallai y byddant yn dal i fod yn berthnasol i ddehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE (er enghraifft, efallai y bydd rhaid i lys ystyried ystyr cyfarwyddeb gan yr UE wrth ddehongli rheoliadau domestig a wneir i weithredu'r gyfarwyddeb honno). Mae adran 8(1) yn darparu, i'r graddau bod angen penderfynu ar ystyr neu effaith cyfraith yr UE er mwyn i lys ddehongli cyfraith Cymru sy'n deillio o'r UE, y bydd barnwyr yn parhau i benderfynu ar yr ystyr hwnnw neu'r effaith honno eu hunain fel cwestiwn cyfreithiol, yn hytrach na thrin hynny yn gwestiwn ffeithiol.
77. Tybir bod materion sydd wedi eu 'nodi'n farnwrol' o fewn gwybodaeth y llys eisoes, ac felly nid yw'n ofynnol eu 'profi' i'r llys. Er enghraifft, mae Deddfau

gan y Cynulliad wedi eu nodi'n farnwrol²⁸. Mae adran 8(3) yn darparu y gall Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n darparu i sylw barnwrol gael ei roi i fater perthnasol, ac ar gyfer derbynioldeb mewn achosion cyfreithiol dystiolaeth o fater perthnasol ac offerynnau a dogfennau a ddyroddir gan endid o'r UE neu sydd o dan gadwraeth endid o'r UE, er mwyn sicrhau y gellir rhoi rheolau tystiolaethol priodol ar waith er mwyn adlewyrchu'r dirwedd gyfreithiol newydd ar ôl ymadael â'r UE. Gall rheoliadau o dan adran 8 ddiwygio deddfwriaeth sylfaenol (is-adran 5).

Adran 9 – cydymffurfio â rhwymedigaethau rhyngwladol

78. Gallai ymadawriad y DU â'r UE arwain yn awtomatig at dorri rhwymedigaethau rhyngwladol y DU gan y DU. Gallai hyn ddigwydd, er enghraifft, am fod cydymffurfedd â rhwymedigaethau rhyngwladol yn gysylltiedig â pharhau i gydymffurfio â chyfraith yr UE, neu'n dibynnu ar hynny. Bydd y pŵer yn adran 9 yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth briodol i atal neu unioni unrhyw achos o'r fath o dorri rhwymedigaethau rhyngwladol. Gallai hyn gynnwys gwneud darpariaeth i weithredu confensiwn rhyngwladol a weithredid o'r blaen yn rhinwedd bod yn aelod o'r UE.
79. Mae'r pŵer i wneud rheoliadau wedi ei gyfyngu i ddarpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig, fel y'i diffinnir yn adran 15. Oherwydd y caniateir i'r pŵer yn adran 9 gael ei ddefnyddio i wneud rheoliadau i ddod i rym cyn ymadael, bydd y cyfyngiad yn adran 108(6)(c) ar wneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE yn parhau i fod yn berthnasol i reoliadau sy'n dod i rym cyn ymadael.
80. Mae'r pŵer yn cynnwys y pŵer i addasu deddfwriaeth sylfaenol, ond mae'n ddarostyngedig i gyfyngiadau sy'n debyg i'r rheini a oedd yn gymwys i adrannau 3 a 5. Yr unig wahaniaethau yw nad oes cyfyngiad ar osod na chynyddu trethiant (er y bydd y terfynau ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad yn rhoi rhywfaint o gyfyngiad o ran trethiant) ac ni ellir gwneud i adran 9 weithredu'r cytundeb ymadael. Mae'r gwaharddiad ar ddefnyddio'r pŵer i weithredu'r cytundeb ymadael yn adlewyrchu'r debygoliaeth y byddai unrhyw gytundeb ymadael rhwng y DU a'r UE yn ffurfio rhwymedigaethau rhyngwladol ar ran y DU. Byddai gweithredu'r cytundeb ymadael yn dod o dan y pŵer yn adran 10.

Adran 10 – gweithredu'r cytundeb ymadael

81. Mae adran 10 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru i wneud rheoliadau i weithredu cytundeb ymadael y mae'r DU a'r UE yn dod iddo o dan Erthygl 50(2) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd (neu'r Erthygl honno fel y'i cymhwysir gan Gytuniad Euratom).
82. Ni ellir defnyddio'r pŵer ond i wneud darpariaeth a ddylai fod mewn grym ar neu cyn y diwrnod ymadael. Pan fo angen i unrhyw ddarpariaeth ddod i rym

²⁸ Gweler adran 107(4) o DLIC 2006.

ar ôl y diwrnod ymadael, ni ellir defnyddio'r pŵer. Byddai angen i unrhyw addasiadau ar ôl ymadael fod yn destun deddfwriaeth bellach.

83. Ni ellir defnyddio'r pŵer ond i wneud darpariaeth sydd o fewn cymhwysedd datganoledig y Cynulliad a ddiffinnir yn adran 15. Caiff rheoliadau a wneir o dan yr adran hon ddod i rym cyn ac ar y diwrnod ymadael. Pan fo'r rheoliadau o dan adran 10 i ddod i rym cyn ymadael, bydd y cyfyngiad ar wneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE yn adran 108(6)(c) o DLIC 2006 yn berthnasol. Pan fo rheoliadau o dan adran 10 i ddod i rym ar y diwrnod ymadael (noder na all y rheoliadau gynnwys darpariaeth i ddod i rym ar ôl y diwrnod ymadael – gweler is-adran (1)), ni fydd y cyfyngiad yn adran 108(6)(c) sy'n ymwneud â gwneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE yn berthnasol gan na fydd y DU yn aelod o'r UE mwyach ac felly ni fydd yn ddarostyngedig i gyfraith yr UE.
84. Gellir defnyddio'r pŵer i addasu deddfwriaeth sylfaenol, gan gynnwys y Bil. Diffinnir 'addasu' yn adran 18(1) ac mae'n cynnwys diwygio, diddymu neu ddirymu deddfwriaeth.
85. Mae'r pŵer yn ddarostyngedig i'r un cyfyngiadau ag sy'n gymwys i'r pŵer yn adran 3. Mae datganoli yn darparu cyfyngiad pellach ar gwmpas y pŵer, nid yn unig o ran y pwnc y gellid ei gynnwys yn y rheoliadau, ond hefyd o ran y cyfyngiadau yn Rhan 2 o Atodlen 7 i DLIC 2006 sy'n cynnwys gwaharddiad ar addasu darpariaethau penodedig yn DLIC 2006, DLIC 1998 a Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, ynghyd â DCE 1972, Deddf Diogelu Data 1998, Deddf Hawliau Dynol 1998, Deddf Argyfyngau Sifil Posibl 2004 a Rheoliadau Ailddefnyddio Gwybodaeth y Sector Cyhoeddus 2005²⁹ yn eu cyfanrwydd.
86. Mae adran 16 yn cadarnhau nad yw'r ffaith bod y pŵer hwn (a phwerau eraill yn y Bil) yn dod i ben ar y diwrnod ymadael yn effeithio ar barhad mewn grym y rheoliadau a wneir ar neu cyn y diwrnod ymadael.

Adran 11 - Pŵer i wneud darpariaeth sy'n cyfateb i gyfraith yr UE ar ôl y diwrnod ymadael

87. Mae adran 11 yn creu pŵer disgresiynol i Weinidogion Cymru gadw bob yn gam â chyfraith yr UE ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Os caiff ei basio, byddai Bil yr UE (Ymadael) sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd yn diddymu DCE 1972, gan gynnwys adran 2(2). Ni ellid adlewyrchu yn ddomestig unrhyw ddatblygiadau yng nghyfraith yr UE yn dilyn ymadawiad y DU heb unrhyw bwerau perthnasol eraill sy'n bodoli eisoes. Mae adran 11 yn parhau â'r pŵer i weithredu cyfraith yr UE, er na fyddai rhwymedigaeth i weithredu cyfraith yr UE, gan na fydd y DU yn aelod o'r UE mwyach.
88. Fel gydag adran 2(2) o DCE 1972, gall y pŵer addasu deddfwriaeth sylfaenol ac mae'n ddarostyngedig i gyfyngiadau sy'n ymwneud â gosod neu gynyddu trethiant, darpariaeth ôl-weithredol a throseddau. Mae is-adran (3) yn

²⁹ O.S. 2005/1505.

adlewyrchu y bydd yn ofynnol addasu cyfraith yr UE i raddau amrywiol cyn y gall fod yn gymwys yn effeithiol mewn cyd-destun domestig.

89. Nid yw'r cyfyngiad ym mharagraff 1(1)(c) o Atodlen 2 i DCE 1972 ar roi pwerau i ddeddfu yn gymwys i'r pŵer yn adran 11. Gan fod y diffiniad o gymhwysedd datganoledig wedi ei lunio drwy gyfeirio at ddarpariaeth y gellid ei chynnwys mewn Deddf gan y Cynulliad, mae'r pŵer yn cynnwys y pŵer i ddirprwyo'r pŵer o dan adran 11. Mae hyn yn adlewyrchu y gallai rheoliad gan yr UE, penderfyniad gan yr UE neu gyfarwyddeb gan yr UE gynnwys pŵer i wneud deddfwriaeth drydyddol yr UE. Os yw Gweinidogion Cymru yn penderfynu arfer y pŵer yn adran 11 i wneud darpariaeth gyfatebol i'r offeryn gan yr UE o dan sylw, gallai Gweinidogion Cymru ystyried pa un ai i roi'r pŵer i wneud deddfwriaeth drydyddol yr UE iddynt hwy eu hunain neu i awdurdod cyhoeddus arall.

Adran 12 ac Atodlen 1 – ffioedd a thaliadau

90. Mae'r pwerau i wneud rheoliadau a geir yn yr adrannau a restrir ym mharagraff 1(1)(a) i (f) wedi eu cyfyngu o ran amser, wedi eu cyfyngu o ran gosod neu gynyddu trethiant neu wedi eu cyfyngu o ran y ddau. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer codi ffioedd neu daliadau eraill, neu mewn cysylltiad â chodi ffioedd neu daliadau eraill, mewn cysylltiad ag arfer swyddogaeth a roddir i awdurdod cyhoeddus o dan yr adrannau a bennir ym mharagraff 1(1) yn barhaus. Fodd bynnag, gan fod y swyddogaethau y gellid eu rhoi o dan adrannau 3, 4, 5, 9 a 10 wedi eu cyfyngu o ran amser, bydd y pŵer ym mharagraff 1(1) wedi ei gyfyngu hefyd.
91. Mae adran 2(2) o DCE 1972 ac adran 56 o DC 1973 yn galluogi Gweinidogion Cymru i'w gwneud yn ofynnol i ffioedd a thaliadau gael eu talu am ddarparu unrhyw wasanaethau, cyfleusterau, awdurdodiadau, tystysgrifau neu ddogfennau a ddarparant yn unol ag unrhyw rwymedigaeth gan yr UE. Bydd y pŵer ym mharagraff 1 o Atodlen 1 yn disodli'r pwerau hyn.
92. Mae paragraff 1(2)(c) yn galluogi i'r pŵer i osod ffioedd a thaliadau gael ei ddirprwyo i awdurdod cyhoeddus. Bydd unrhyw bwerau a ddirprwyir o dan y ddarpariaeth hon yn ddarostyngedig i'r un terfynau, cyfyngiadau a chraffu ag sy'n gymwys pan fydd Gweinidogion Cymru yn arfer y pŵer.
93. Mae adran 2(2) o DCE 1972 ac adran 56 o DC 1973 wedi eu defnyddio sawl gwaith yn ystod aelodaeth y DU o'r UE i osod ffioedd a thaliadau mewn cysylltiad â rhwymedigaethau gan yr UE. Mae adran 5 yn galluogi Gweinidogion Cymru i nodi a diogelu'r offerynnau statudol a wneir o dan y pwerau hyn sy'n gwneud darpariaeth ar gyfer ffioedd a thaliadau ynghyd â'r darpariaethau sy'n ymwneud â'r gwasanaeth cysylltiedig. Gellid gwneud rheoliadau o dan adran 4 hefyd i ailddatgan ac felly ddiogelu taliadau neu ffioedd o'r fath. Fodd bynnag, os caiff ei basio, bydd y Bil i Ymadael â'r UE sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd yn golygu na fydd y pwerau yn DCE 1972 a DC 1973 mewn perthynas â ffioedd a thaliadau ar gyfer rhwymedigaethau gan yr UE ar gael mwyach. Mae paragraff 2 yn sicrhau y

gall Gweinidogion Cymru addasu'r ffioedd a'r taliadau a ddiogelir yn rhinwedd rheoliadau a wneir o dan adran 5.

94. Mae'r pŵer ym mharagraff 2 yn ddarostyngedig i derfynau, yn benodol na ellir defnyddio'r pŵer ar gyfer taliadau neu ffioedd newydd. Gellid defnyddio'r pŵer, er enghraifft, i gynyddu ffioedd yn unol â chwyddiant er mwyn sicrhau y gall yr awdurdod cyhoeddus a chanddo'r dasg o ddarparu'r gwasanaeth barhau i dalu costau darparu gwasanaeth perthnasol, megis arolygiadau iechyd anifeiliaid.
95. Mae paragraff 3 yn sicrhau bod unrhyw ffioedd neu daliadau a oedd wedi eu gosod gan reoliadau a wnaed o dan adran 2(2) o DCE 1972 yn parhau i fod yn ddarostyngedig i'r un cyfyngiadau o dan y Ddeddf honno – sef na allant osod na chynyddu trethiant (gweler paragraff 1(1)(a) o Atodlen 2 i DCE 1972).
96. Mae paragraff 4 yn adlewyrchu'r ffaith y gellid gwneud darpariaeth ar gyfer ffioedd a thaliadau o dan adrannau 3, 4, 5, 9, 10 ac 11. Er enghraifft, gellid pennu darpariaeth ynghylch ffioedd a thaliadau mewn rheoliadau a wneir o dan adran 56 o DC 1973 mewn rheoliadau a wneir o dan adran 5(1). Fodd bynnag, gall fod yn ofynnol addasu'r ddarpariaeth er mwyn sicrhau y gall barhau i weithredu'n effeithiol ar ôl i'r DU ymadael â'r UE. Mae paragraff 4 yn cadarnhau y gellir gwneud darpariaeth o'r fath o dan adran 5(5) ac na fyddai angen ei gwneud o dan Atodlen 1.

Adrannau 13 a 14 – Cydsyniad Gweinidogion Cymru i wneud is-ddeddfwriaeth a chydsyniad Gweinidogion Cymru i gymeradwyo neu gadarnhau is-ddeddfwriaeth

97. Mae adrannau 13 a 14 yn gymwys pan fo pob un o amodau 1, 2 a 3 wedi eu bodloni, a bo amod 4 neu 5 wedi ei fodloni. Ni fyddai'r gofyniad i geisio cydsyniad Gweinidogion Cymru yn codi pan fo'r is-ddeddfwriaeth yn cael ei gwneud, ei chadarnhau neu ei chymeradwyo gan Weinidogion Cymru.
98. Mae amod 1 yn gysylltiedig â therfynau cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Nid yw wedi ei fodloni pan na fo'r is-ddeddfwriaeth yn cynnwys darpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig fel y'i diffinnir yn adran 15 (gweler paragraffau 104 i 107 isod). Felly, ni allai'r gofyniad ar gyfer cydsyniad Gweinidogion Cymru fod yn gymwys i ddarpariaethau mewn is-ddeddfwriaeth a oedd y tu allan i gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Er enghraifft, ni fyddai'n gymwys i ddarpariaeth mewn is-ddeddfwriaeth a gymerodd effaith cyn y diwrnod ymadael ac a oedd yn anghydnaws â chyfraith yr UE.
99. Mae amod 2 yn cyfyngu effaith adrannau 13 a 14 i gwmpas cyfraith yr UE fel y'i diffinnir yn adran 18(1) o'r Bil. Mae'r diffiniad o gyfraith yr UE yn adran 18(1) yn gyson â'r diffiniad o "EU law" yn adran 158(1) o DLIC 2006.
100. Mae amod 3 yn cyfyngu adrannau 13 a 14 i is-ddeddfwriaeth a wneir drwy offeryn statudol.

101. Mae amod 4 yn delio â swyddogaethau newydd i wneud, cadarnhau neu gymeradwyo is-ddeddfwriaeth a roddir gan neu o dan Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig. Er mwyn bodloni amod 4, rhaid i'r Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig sy'n rhoi'r swyddogaeth gael ei deddfu ar ôl y diwrnod y daw'r adran i rym. Pan fo'r swyddogaeth wedi ei rhoi mewn Deddf gan Senedd y Deyrnas Unedig sydd wedi ei deddfu cyn i'r adran ddod i rym, nid yw amod 4 wedi ei fodloni. Hyd yn oed pan fo swyddogaeth yn cael ei harfer ar ôl i'r adran ddod i rym, os cafodd y Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig sy'n rhoi'r swyddogaeth ei deddfu cyn i'r adran ddod i rym, nid yw amod 4 wedi ei fodloni.
102. Mae amod 5 yn delio â swyddogaethau presennol a addesir gan Ddeddf gan Senedd y Deyrnas Unedig a ddeddfir ar ôl i'r adrannau ddod i rym. Er mwyn bodloni amod 5, rhaid i'r addasiad olygu bod y swyddogaeth yn arferadwy fel y gallai is-ddeddfwriaeth a wneir, a gadarnheir neu a gymeradwyir gynnwys darpariaeth ddatganoledig na allai ei chynnwys yn flaenorol. Nid yw amod 5 wedi ei fodloni, ac felly nid yw'r gofyniad i geisio cydsyniad yn gymwys, pan:
- na fo'r addasiad yn galluogi i ddarpariaeth ddatganoledig gael ei chynnwys yn yr is-ddeddfwriaeth,
 - na fo'r addasiad yn galluogi i ddarpariaeth ddatganoledig gael ei chynnwys yn yr is-ddeddfwriaeth na ellid ei chynnwys yn flaenorol,
 - bo'r ddarpariaeth ddatganoledig a geir yn yr is-ddeddfwriaeth yn ddarpariaeth ddatganoledig y gellid bod wedi ei chynnwys yn flaenorol o dan y swyddogaeth heb ei haddasu.
103. Mae adran 14(9) yn cadarnhau bod swyddogaeth o roi cydsyniad i is-ddeddfwriaeth wedi ei chynnwys o fewn cwmpas adran 14.

Adran 15 – ystyr cymhwysedd datganoledig

104. Cafodd Deddf Cymru 2017 y Cydsyniad Brenhinol ar 31 Ionawr 2017 a gwnaeth ddarpariaeth a oedd yn addasu pwerau deddfwriaethol y Cynulliad. Roedd adran 3 o'r Ddeddf honno yn cynnwys darpariaeth i fewnosod adran newydd 108A ac Atodlenni newydd 7A a 7B yn DLIC 2006 (gweler Atodlenni 1 a 2 i Ddeddf Cymru 2017 am yr Atodlenni newydd 7A a 7B). Mae'r darpariaethau hyn i ddod i rym ar y diwrnod a benodir gan yr Ysgrifennydd Gwladol mewn rheoliadau o dan adran 71(3) o Ddeddf Cymru 2017 ('the principal appointed day'). Mae adran 71(6) o Ddeddf Cymru 2017 yn darparu bod rhaid i'r prif ddiwrnod penodedig fod ar ôl diwedd y cyfnod o bedwar mis sy'n dechrau â'r diwrnod y mae'r rheoliadau sy'n penodi'r diwrnod wedi eu gwneud. Gwnaed Rheoliadau Deddf Cymru 2017 (Cychwyn Rhif 4) 2017³⁰ gan yr Ysgrifennydd Gwladol ar 29 Tachwedd 2017 a phenodwyd 1 Ebrill 2018 fel y prif ddiwrnod penodedig. Mae paragraff 2 o Atodlen 7 i Ddeddf Cymru 2017 yn gwneud darpariaeth drosiannol gysylltiedig. Mae'n darparu nad yw'r diwygiadau a wneir gan adran 3 ac Atodlenni 1 a 2 yn gymwys i Ddeddf gan y

³⁰ O.S. 2017/1179.

Cynulliad ond os cynhaliwyd y bleidlais gan y Cynulliad a oedd yn cytuno ag egwyddorion cyffredinol y Bil ar gyfer y Ddeddf ar neu ar ôl y prif ddiwrnod penodedig. Mae pleidlais y Cynulliad ar egwyddorion cyffredinol y Bil hwn wedi ei amserlennu i ddigwydd cyn y prif ddiwrnod penodedig, sef 1 Ebrill 2018. O ganlyniad, mae'r Bil yn ddarostyngedig i'r pwerau deddfwriaethol a roddir i'r Cynulliad o dan adran 108 o DLIC 2006 ac Atodlen 7 iddi. Mae hyn yn llywio'r diffiniadau o gymhwysedd datganoledig at ddibenion y Bil.

105. Mae adran 15 yn diffinio cymhwysedd datganoledig drwy gyfeirio at ddarpariaeth a fyddai o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad pe bai wedi ei chynnwys mewn Deddf gan y Cynulliad a ddeddfir ar y diwrnod y daw'r adran hon i rym. Mae hyn yn cadarnhau'r terfynau o ran cymhwysedd deddfwriaethol, ond mae hefyd yn golygu y gall rheoliadau o dan yr adrannau penodedig hefyd wneud darpariaeth y gallai Deddf gan y Cynulliad ei gwneud, gan gynnwys addasu deddfwriaeth sylfaenol a dirprwyo'r pŵer i wneud rheoliadau. Cadarnheir y ffaith y gellir defnyddio'r pwerau i addasu deddfwriaeth sylfaenol yn yr adrannau perthnasol.
106. Wrth asesu cymhwysedd datganoledig o dan adran 15(1), byddai hyn yn cynnwys ystyried y cyfyngiad ar wneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE a geir yn adran 108(6)(c) o DLIC 2006. Fodd bynnag, ni fyddai'r cyfyngiad yn adran 108(6)(c) yn berthnasol i unrhyw ddarpariaeth mewn rheoliadau sydd i gael effaith ar neu ar ôl y diwrnod ymadael gan y byddai'r Cytuniadau (fel y'u diffinnir yn adran 18(5)) wedi peidio â bod yn gymwys. Er enghraifft, ni all rheoliadau a wneir o dan adran 3 ddod i rym cyn y diwrnod ymadael ac felly ar adeg pan fo'r Cytuniadau yn gymwys i'r DU. Felly, ni allai'r cyfyngiad yn adran 108(6)(c) fod yn gymwys i'r rheoliadau. Mae'r sefyllfa yn wahanol i reoliadau o dan adrannau 9 a 10 gan y gall rheoliadau o'r fath ddod i rym cyn y diwrnod ymadael. Fodd bynnag, byddai unrhyw ddarpariaeth mewn rheoliadau a wneir o dan adrannau 9 a 10 sydd i ddod i rym cyn y diwrnod ymadael yn ddarostyngedig i'r cyfyngiad yn adran 108(6)(c)..
107. Mae is-adran (2) yn darparu diffiniad gwahanol o gymhwysedd datganoledig at ddiben adrannau 11, 13 a 14. Mae'r diffiniad yn adlewyrchu'r diwygiadau a wnaed i bwerau deddfwriaethol y Cynulliad gan Ddeddf Cymru 2017. Cyn 1 Ebrill 2017, mae'r setliad datganoli y darparwyd ar ei gyfer o dan adran 108 o DLIC 2006, ac Atodlen 7 iddi, i fod yn gymwys. Ar ac ar ôl 1 Ebrill 2017, mae darpariaeth o fewn cymhwysedd datganoledig at ddiben adrannau 11, 13 a 14 os gellid cynnwys y ddarpariaeth mewn Deddf gan y Cynulliad o dan y setliad datganoli cyfredol a'r setliad datganoli newydd y darperir ar ei gyfer o dan Ddeddf Cymru 2017. Effaith hyn yw y bydd unrhyw ostyngiadau yng nghymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad o ganlyniad i Ddeddf Cymru 2017 yn gymwys i adrannau 11, 13 a 14. Fodd bynnag, ni fydd unrhyw gynnydd yng nghymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad yn rhinwedd Deddf Cymru 2017 yn gymwys.

Adran 16 – rheoliadau i barhau i gael effaith

108. Mae'r pwerau i wneud rheoliadau o dan adrannau 3, 4, 5, 9 a 10 i gyd wedi eu cyfyngu o ran amser. Fodd bynnag, mae adran 16 yn egluro, er bod y pwerau yn y Bil yn dod i ben, nad yw unrhyw reoliadau a wneir odanynt yn dod i ben.

Adran 17 ac Atodlen 2 – rheoliadau

109. Mae adran 17(2) yn darparu y caiff y pwerau i wneud rheoliadau o dan y Bil wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol neu ar gyfer achosion gwahanol neu ardaloedd gwahanol. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, bennu diwrnod ymadael gwahanol at ddibenion gwahanol, ped ystyrid bod hynny'n briodol.
110. Mae'r holl reoliadau a wneir o dan y Bil yn ddarostyngedig i'r un fframwaith craffu a nodir o dan Atodlen 2. Mae Atodlen 2 yn darparu ar gyfer tair gweithdrefn wahanol ar gyfer craffu ar reoliadau a wneir o dan y Bil. Y weithdrefn gadarnhaol, fel y'i nodir ym mharagraff 3, yw'r weithdrefn safonol. Mae'r weithdrefn hon yn gymwys i'r holl reoliadau a wneir o dan y Bil, ac eithrio'r rheini sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn frys neu'r weithdrefn uwch.
111. Mae'r weithdrefn uwch wedi ei nodi ym mharagraff 4 ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i reoliadau sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn gael eu gwneud ac wedyn eu gosod gerbron y Cynulliad. Bydd y rheoliadau yn peidio â chael effaith ar ôl cyfnod o 30 o ddiwrnodau ar ôl eu gosod oni bai bod y rheoliadau wedi eu cymeradwyo drwy benderfyniad gan y Cynulliad yn ystod y cyfnod o 30 o ddiwrnodau. Mae'r weithdrefn frys yn gymwys i reoliadau sy'n cynnwys datganiad bod Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, fod angen gwneud y rheoliadau heb osod na chymeradwyo drafft.
112. Y weithdrefn sydd â'r potensial ar gyfer y craffu mwyaf yw'r weithdrefn uwch fel y'i nodir ym mharagraff 1. Ar wahân i reoliadau a wneir o dan adran 11, mae'r weithdrefn graffu i'w chymhwyso yn seiliedig ar gynnwys y rheoliadau yn hytrach na'r pŵer y gwneir y rheoliadau odano. Mae'r holl reoliadau a wneir o dan adran 11 o'r Bil yn ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch a nodir ym mharagraff 1. Mae paragraff 1(1) yn rhestru'r rheoliadau sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn uwch.
113. O dan y weithdrefn uwch, caiff y Cynulliad gymhwyso'r weithdrefn gadarnhaol safonol. Caiff y Cynulliad ddewis y weithdrefn hon drwy gymeradwyo drafft o'r rheoliadau drwy benderfyniad ar ôl i 40 o ddiwrnodau ddod i ben ers i'r rheoliadau drafft gael eu gosod gan Weinidogion Cymru.
114. Caiff y Cynulliad benderfynu cymhwyso'r weithdrefn uwch at reoliadau drafft sy'n dod o fewn paragraff 1(1) drwy benderfynu o fewn y cyfnod o 30 o ddiwrnodau ar ôl eu gosod y dylai'r weithdrefn fod yn gymwys. Caiff pwyllgor yn y Cynulliad a chanddo'r gorchwyl o adrodd ar y rheoliadau drafft argymhell o fewn yr un cyfnod o 30 o ddiwrnodau y dylai'r weithdrefn uwch fod yn gymwys. Os ceir argymhelliad o'r fath, mae'r weithdrefn uwch i fod yn

gymwys oni bai bod y Cynulliad yn gwrthod yr argymhelliad drwy benderfyniad o fewn yr un cyfnod o 30 o ddiwrnodau.

115. Pan fo'r weithdrefn uwch yn gymwys, mae paragraff 1(5) i (13) yn nodi'r weithdrefn i'w dilyn. Gweithdrefn dau gam yw hon pan gaiff Gweinidogion Cymru ddiwygio'r rheoliadau drafft. Y cam cychwynnol yw cyfnod o 60 o ddiwrnodau ar ôl gosod y rheoliadau drafft pan ganiateir i'r sylwadau gael eu cyflwyno, caiff y Cynulliad basio penderfyniadau a chaiff pwyllgor yn y Cynulliad a chanddo'r gorchwyl o adrodd ar y rheoliadau drafft wneud argymhellion. Rhaid i Weinidogion Cymru ystyried pob sylw, penderfyniad ac argymhelliad o'r fath. Ar ôl gosod datganiad o dan baragraff 1(6), caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau ar ffurf y rheoliadau drafft os y'u cymeradwyir drwy benderfyniad gan y Cynulliad. Pan fo Gweinidogion Cymru yn dymuno gwneud newidiadau sylweddol i'r rheoliadau drafft, rhaid iddynt osod gerbron y Cynulliad y rheoliadau drafft diwygiedig a datganiad yn unol â pharagraff 1(10)(b). Gall Gweinidogion Cymru wneud y rheoliadau drafft diwygiedig os y'u cymeradwyir drwy benderfyniad gan y Cynulliad.
116. Mae paragraff 1(8) a (12) yn galluogi pwyllgor yn y Cynulliad i argymhell nad oes unrhyw drafodion pellach mewn cysylltiad â'r rheoliadau drafft neu'r rheoliadau drafft diwygiedig. Pan fo argymhelliad o'r fath wedi ei wneud, ni chaniateir unrhyw drafodion pellach mewn cysylltiad â'r rheoliadau drafft neu'r rheoliadau drafft diwygiedig oni bai bod yr argymhelliad wedi ei wrthod drwy benderfyniad gan y Cynulliad. Mae hyn yn golygu, heb i'r Cynulliad wrthod yr argymhelliad, na all Gweinidogion Cymru wneud y rheoliadau drafft neu'r rheoliadau drafft diwygiedig.
117. Mae paragraff 2(1) a (2) yn gwneud darpariaeth ar gyfer yr achosion pan na chaiff Gweinidogion Cymru ddatgelu sylwadau, a phan nad oes angen iddynt ddatgelu sylwadau, a gyflwynir am reoliadau drafft neu reoliadau drafft diwygiedig o dan baragraff 1. Fodd bynnag, nid yw'r ddarpariaeth ym mharagraffau 2(1) a (2) yn gweithredu i atal Gweinidogion Cymru rhag datgelu i bwyllgor yn y Cynulliad a chanddo'r gorchwyl o adrodd ar y rheoliadau drafft neu'r rheoliadau drafft diwygiedig.
118. Mae adran 14 o DD 1978 yn darparu, pan fo Deddf yn rhoi pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth, ei bod yn ymhlygu, onid ymddengys bwriad i'r gwrthwyneb, fod pŵer, sy'n arferadwy yn yr un modd ac sy'n ddarostyngedig i'r un amodau neu gyfyngiadau, i ddirymu, diwygio neu ailddeddfu unrhyw offeryn a wneir o dan y pŵer. Mae hyn yn darparu bod unrhyw offeryn dirymu, diwygio neu ailddeddfu yn ddarostyngedig i'r un gofynion craffu sy'n gymwys i'r offeryn gwreiddiol. Mae paragraff 5 yn darparu bwriad i'r gwrthwyneb at ddibenion adran 14 o DD 1978. Mae hyn yn adlewyrchu'r ffaith mai cynnwys y rheoliadau (ac eithrio rheoliadau a wneir o dan adran 11) sy'n llywodraethu'r trefniadau craffu sy'n gymwys o dan Atodlen 2. Felly, efallai y bydd yn ofynnol diwygio offeryn gwreiddiol, a wneir o dan y weithdrefn safonol, o dan y weithdrefn frys yn ddiweddarach. Mae paragraff 5 yn galluogi i hyn ddigwydd.

119. Mae paragraff 6 yn adlewyrchu'r posibilrwydd y caiff offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a wneir o dan y Bil hefyd gynnwys rheoliadau a wneir o dan bŵer gwahanol sy'n ddarostyngedig i'r weithdrefn penderfyniad negyddol. Mae paragraff 6 yn darparu mai'r trefniadau craffu a nodir yn y Bil sy'n gymwys o dan amgylchiadau o'r fath.

Adran 18 – dehongli cyffredinol

120. Mae'r nodiadau esboniadol eisoes wedi amlygu nifer o'r termau a ddiffinnir yn adran 18 drwy gyfeirio at y darpariaethau y maent yn berthnasol iddynt.
121. Mae 'diwrnod ymadael' yn derm allweddol yn y Bil ac fe'i diffinnir yn adran 18(1). Mae i'w benodi mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru. Mae Erthygl 50(3) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn darparu y bydd y Cytuniadau yn peidio â bod yn gymwys i'r DU o'r dyddiad y daw'r cytundeb ymadael i rym neu, os na ddigwydd hynny, ddwy flynedd ar ôl yr hysbysiad o dan Erthygl 50(2). Mae Erthygl 50(3) yn mynd yn ei blaen i ddarparu y caiff y Cyngor Ewropeaidd, drwy gytuno â'r DU, benderfynu'n unfrydol i estyn y cyfnod hwn.
122. Ar 29 Mawrth 2017, hysbysodd y DU y Cyngor Ewropeaidd am ei bwriad i ymadael â'r UE. Os na chytunir ar gytundeb ymadael yn gyntaf neu os na chytunir ar estyniad rhwng y DU a'r Cyngor Ewropeaidd, bydd y Cytuniadau yn peidio â bod yn gymwys am 11:00pm ar 29 Mawrth 2019. Diffinnir 'Treaties' yn Erthygl 1 o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd fel y Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd a'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd.
123. Mae gadael penodi'r diwrnod ymadael i reoliadau yn adlewyrchu'r posibiladau y darparwyd ar eu cyfer o dan Erthygl 50(2) o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd. Wrth wneud rheoliadau sy'n pennu'r diwrnod ymadael, rhaid i Weinidogion Cymru gadw at y gofynion a nodir yn adran 18(4).
124. Yn gyntaf, rhaid i Weinidogion Cymru roi sylw i'r diwrnod a benodir at yr un dibenion neu at ddibenion tebyg mewn neu o dan Ddeddf gan Senedd y DU i roi effaith i ymadawiad y DU â'r UE. Os caiff ei basio, bydd y diwrnod ymadael a bennir yn y Bil i Ymadael â'r UE sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd yn dod yn berthnasol i arfer pŵer Gweinidogion Cymru i benodi diwrnod ymadael at ddibenion y Bil. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru fabwysiadu'r un diwrnod ymadael.
125. Mae'r ail ofyniad yn adran 18(4) yn darparu na all Gweinidogion Cymru bennu'r diwrnod ymadael ar adeg pan fo'r Cytuniadau yn dal i fod yn gymwys i'r DU. Mae Erthygl 50 o'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd yn darparu ar gyfer ymadawiad Aelod-wladwriaethau â'r UE ac mae Erthygl 50(3) yn darparu ar gyfer yr adeg pan fo'r Cytuniadau i beidio â bod yn gymwys i Aelod-wladwriaeth. Felly, mae adran 18(4)(b) yn sicrhau na all y diwrnod ymadael ond bod yn adeg ar ôl i'r Cytuniadau beidio â bod yn gymwys i'r DU yn unol ag Erthygl 50(3). Ni allai Gweinidogion Cymru bennu dyddiad pan fo'r Cytuniadau yn dal i fod yn gymwys oherwydd y cyfyngiad

Mae'r nodiadau hyn yn cyfeirio at Fil Cyfraith sy'n Deillio o'r Undeb Ewropeaidd (Cymru) a gyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 7 Mawrth 2018

ar wneud deddfwriaeth sy'n anghydnaws â chyfraith yr UE a geir yn adran 80(8) o DLIC 2006, ond mae adran 18(4)(b) yn cadarnhau'r sefyllfa hon. Y Cytuniadau at ddibenion adran 18(4)(b), sy'n gyson â'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd, yw'r Cytuniad ar Undeb Ewropeaidd a'r Cytuniad ar Weithrediad yr Undeb Ewropeaidd, ond yn rhinwedd adran 18(7) mae hefyd yn dal Cytuniad Euratom.

126. Mae adran 18(2) yn cynnwys darpariaeth bellach sy'n berthnasol i'r diffiniad o'r diwrnod ymadael. Mae nifer o'r darpariaethau yn y Bil yn gweithredu gan gyfeirio at cyn, ar ôl neu ar y diwrnod ymadael. Mae adran 18(2) yn egluro'r union adeg y mae cyfeiriadau o'r fath i'w darllen. Pan fo Gweinidogion Cymru yn penodi amser yn ogystal â diwrnod fel y diwrnod ymadael, mae cyfeiriadau i'w darllen yn unol â'r amser a bennir. Er enghraifft, os yw Gweinidogion Cymru yn penodi 11:00pm ar 29 Mawrth 2019, mae cyfeiriad yn y Bil at reoliadau yn dod i rym ar y diwrnod ymadael i'w ddarllen fel cyfeiriad at y rheoliadau hynny yn dod i rym am 11:00pm ar 29 Mawrth 2019. Pan na fo Gweinidogion Cymru yn penodi amser yn ogystal â diwrnod fel y diwrnod ymadael, mae unrhyw gyfeiriad at y diwrnod ymadael yn y Bil i'w ddarllen fel cyfeiriad at ddechrau'r diwrnod hwnnw.

Atodiad 2 - Mynegai o ofynion y Rheolau Sefydlog

Tabl: Mynegai o ofynion y Rheolau Sefydlog

Rheol sefydlog		Adran	Tudalennau
26.6(i)	Datgan y byddai darpariaethau'r Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad	Datganiad yr Aelod	2
26.6(ii)	Nodi amcanion polisi y Bil	Pennod 3 - Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael	9-24
26.6(iii)	Nodi a gafodd ffyrdd eraill o wireddu'r amcanion polisi eu hystyried ac, os felly, pam y cafodd yr ymagwedd a gymerir yn y Bil ei mabwysiadu	Rhan 2 – asesiad effaith	42-52
26.6(iv)	Nodi'r ymgynghori a gafwyd, os cafwyd unrhyw ymgynghori o gwbl, ar y canlynol: (a) amcanion polisi y Bil a'r ffyrdd o'u gwireddu; (b) manylion y Bil, a (c) Bil drafft, naill ai yn llawn neu'n rhannol (ac os yn rhannol, pa rannau)	Pennod 4 - Ymgynghori	25
26.6(v)	Nodi crynodeb o ddeiliant yr ymgynghori hwnnw, gan	Pennod 4 - Ymgynghori	25

Rheol sefydlog	Adran	Tudalennau
	gynnwys sut a pham y mae unrhyw Fil drafft wedi cael ei ddiwygio	
26.6(vi)	Os na chyhoeddwyd y Bil, neu ran o'r Bil, yn flaenorol fel drafft, datgan y rhesymau dros y penderfyniad hwnnw	Pennod 4 - Ymgynghori 25
26.6(vii)	Crynhoi yn wrthrychol yr hyn y bwriedir i bob un o ddarpariaethau'r Bil ei wneud (i'r graddau y mae angen esbonio hynny neu y mae angen cyflwyno sylwadau ar hynny) a rhoi'r wybodaeth arall sy'n angenrheidiol i esbonio effaith y Bil	Atodiad 1 – Nodiadau Esboniadol 55 -82
26.6(viii)	<p>Nodi'r amcangyfrifon gorau o'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) y costau gweinyddol gros, y costau cydymffurfio gros a'r costau gros eraill y byddai darpariaethau'r Bil yn arwain atynt; (b) yr arbedion gweinyddol y byddai'r Bil yn arwain atynt; (c) costau gweinyddol net darpariaethau'r Bil; (d) dros ba gyfnodau amser y disgwyliid i'r holl gostau ac arbedion hynny godi (e) ar bwy y byddai'r costau'n syrthio 	Rhan 2 – asesiad effaith 42-52

Rheol sefydlog	Adran	Adran	Tudalennau
26.6(ix)	Unrhyw fanteision ac anfanteision amgylcheddol a chymdeithasol sy'n deillio o'r Bil na ellir eu mesur yn ariannol	Rhan 2 – asesiad effaith	42-52
26.6(x)	<p>Os yw'r Bil yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n rhoi pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth, nodi mewn perthynas â phob darpariaeth o'r fath:</p> <p>(a) y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo ac ym mha fodd y mae'r pŵer i gael ei arfer;</p> <p>(b) pam y bernir ei bod yn briodol dirprwyo'r pŵer</p> <p>(c) y weithdrefn Cynulliad (os oes un) y mae'r is-ddeddfwriaeth a wnaed neu sydd i'w gwneud wrth arfer y pŵer i ddod oddi tani, a pham y barnwyd ei bod yn briodol ei gosod o dan y weithdrefn honno (ac nid ei gosod o dan unrhyw weithdrefn arall);</p>	Pennod 5 - Y pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth	26-41
26.6(xi)	Os yw'r Bil yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n codi gwariant ar Gronfa Gyfunol Cymru, ymgorffori adroddiad gan yr Archwilydd Cyffredinol sy'n nodi ei farn ef ar a yw'r tâl yn briodol neu beidio	Nid yw'r gofyniad yn Rheol Sefydlog 26.6(xi) yn gymwys i'r Bil hwn	Amherthnasol
26.6B	Pan fo darpariaethau'r Bil yn deillio o ddeddfwriaeth	Nid yw'r gofyniad yn Rheol Sefydlog 26.6B	Amherthnasol

Rheol sefydlog	Adran	Tudalennau
	sylfaenol bresennol, boed at ddibenion diwygio neu gydgrynhoi, rhaid darparu tabl tarddiadau i gyd-fynd â'r Memorandwm Esboniadol er mwyn esbonio'n glir beth yw'r berthynas rhwng y Bil a'r fframwaith cyfreithiol presennol.	ynghylch tabl tarddiadau yn gymwys i'r Bil hwn oherwydd mai darn o ddeddfwriaeth annibynnol yw'r Bil ac nad yw'n tarddu o ddeddfwriaeth sylfaenol bresennol at ddibenion diwygio neu gydgrynhoi.
26.6C	Pan fo'r Bil yn cynnig diwygio deddfwriaeth sylfaenol bresennol yn sylweddol, rhaid darparu atodlen i gyd-fynd â'r Memorandwm Esboniadol, yn nodi geiriad deddfwriaeth bresennol sy'n cael ei diwygio gan y Bil, ac yn nodi'n eglur sut y caiff y geiriad hwnnw ei ddiwygio gan y Bil.	Nid yw'r gofyniad yn Rheol Sefydlog 26.6C ynghylch Atodlen o Ddiwygiadau yn gymwys i'r Bil hwn oherwydd nad yw'r Bil yn cynnig gwneud diwygiadau sylweddol i ddeddfwriaeth bresennol.

